ಈಶ್ವರ ಪ್ರತಿಮೆ ಮಾಡಿಸಬೇಕು. ಎರಡು ಬಿಳಿ ಬಟ್ಟೆಗಳು, ಚಾಮರ, ಬೀಸಣಿಗೆ, ಪಾದುಕೆ ಛತ್ರಿ ಇವುಗಳನ್ನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ದಕ್ಷಿಣೆ ನೀಡಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಆದಿ ಮಧ್ಯ ಮತ್ತು ವ್ರತದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಉದ್ಯಾಪನೆಗಳು ಮಾಡಬೇಕು. ಪ್ರತಿದಿನ ಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲವೆ ಪ್ರತಿಮೆಯಲ್ಲಿ ಶಿವನನ್ನು ಈ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಪೂಜಿಸಬೇಕು.

**ತತ್ಪುರುಷಾಯ ವಿದ್ಮಹೇ ಮಹಾದೇವಸ್ಯ ದೀಮಹಿ ।**
**ತನ್ನೋ ರುದ್ರಃ ಪ್ರಚೋದಯಾತ್ ॥**

ಮಹಾದೇವನೆನಿಸಿದ ಆ ಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತೇವೆ. ಅವನು ನಮ್ಮನ್ನು ಸನ್ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಡೆಸಲಿ. ಒಪ್ಪೊತ್ತು ಊಟ ಮಾಡುತ್ತ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯದಿಂದಿರಬೇಕು. ಇದು **ಸೋಮವಾರ ವ್ರತ.** ಶಿವನಿಗೆ ಪ್ರೀತಿಕರ. ಇದನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದಾಚರಿಸುವವರು ನೆರಳಿನಂತೆ ಶಿವನನ್ನೆ ಹಿಂಬಾಲಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಇಂದು ಸೋಮವಾರ. ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಮೇಲೆ ಊಟ. ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಪೂರ್ವಾಹ್ನದ ಅನುಷ್ಠಾನಗಳನ್ನು ತೀರಿಸಿ ಮಾಧ್ಯಾಹ್ನಿಕವನ್ನೂ ಮಾಡಿ ಭೋಜನಕ್ಕೆ ದಯಮಾಡಿಸಬೇಕು.

ಪಾರ್ವತಿಯ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಮುನಿಗಳು 'ಆಗಲಿ' ಎಂದು ಹೇಳಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕಾಗಿ ಭಾಗೀರಥಿಯ ಬಳಿಗೆ ಹೋದರು. ಪ್ರಾತಃಕಾಲ, ಮಧ್ಯಾಹ್ನಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ಷೋಡಶೋಪಚಾರಗಳಿಂದ ಶಿವನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರು. ಬಳಿಕ ಈ ಪಾರ್ವತಿಯ ಮನೆಗೆ ಬಂದರು. ಅಲ್ಲಿ ಪಾರ್ವತಿಯ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ಶಾಲಂಕಾಯನನ ಮಗನು ಮುನಿಗಳಿಗೆ ಪಾದಪ್ರಕ್ಷಾಳನೆ ಮುಂತಾದ ಉಪಚಾರಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದನು. ಪಂಚಗಂಧಗಳನ್ನು ಅವರ ಮೈಗೆ ಬಳಿದನು.

ಪಂಚಗಂಧಗಳನ್ನು ದಾನ ಮಾಡಿದರೆ ರಾಜ್ಯಲಾಭ ಉಂಟಾಗುವದು. ಮನ್ಮಥನಂತಾಗಿ ಸ್ತ್ರೀಯರ್ನನಾಕರ್ಷಿಸಬಹುದು. ಫಲದಾಶೆಯಿಂದ ಪಂಚಗಂಧಗಳನ್ನು ವಿಷ್ಣುವಿಗೆ ನಿವೇದಿಸಿದರೆ ಮನ್ಮಥನಂಥ ರೂಪ ಲಭಿಸುವುದು. ನಿಷ್ಕಾಮನೆಯಿಂದ ಮಾಡಿದರೆ ಕೈಲಾಸದಲ್ಲಿ ಐದುವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಎಲ್ಲ ಸುವಾಸನೆಯ ದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನೂ ಇಷ್ಟವಾದ ಎಲ್ಲ ಸುಖಗಳನ್ನೂ ಅನುಭವಿಸಿ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜನಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ.

**ಕಸ್ತೂರೀ ಚಂದನಂ ಚಂದ್ರ ಮಗುರು ದ್ವಿತಯಂ ತಥಾ**
**ಪಂಚಗಂಧಕಮಾಖ್ಯಾತಂ ಸರ್ವಕಾರ್ಯೇಷು ಶೋಭನಂ**

ಕಸ್ತೂರಿ, ಚಂದನ, ಪಚ್ಚಕರ್ಪೂರ, ಶ್ವೇತಾಗರು, ಕೃಷ್ಣಾಗುರು ಈ ಐದು ಕೂಡಿದರೆ ಪಂಚಗಂಧವೆನಿಸುವುದು. ಇದು ಸರ್ವಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮಂಗಳಕರ.

ಮುನಿಗಳು ಪಂಚಗಂಧವನ್ನು ಬಳಿದುಕೊಂಡು ಆಸನಗಳಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದಾಗ ಒಬ್ಬ ಮುದಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದನು. ಹುಚ್ಚನಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ. ದಿಗಂಬರನಾಗಿದ್ದ. ಮುಪ್ಪಿನಿಂದ ಜರ್ಜರಿತನಾಗಿದ್ದು ಕೆಮ್ಮು ಉಬ್ಬುಸಗಳಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿದ್ದ. ಜೊಲ್ಲು ಸುರಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಗಡ್ಡ ಮೀಸೆಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ಲೇಷ್ಮ ಅಂಟಿಕೊಂಡಿತ್ತು. ಎಡವುತ್ತ ಹೆಜ್ಜೆ ಇಡುತ್ತಿದ್ದ. ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಹದಿನಾರು ಹರೆಯದ ಸುಂದರಿಯೋರ್ವಳು ಇದ್ದಳು. ಎಲ್ಲ

ಆಭರಣಗಳನ್ನು ತೊಟ್ಟಿದ್ದಳು. ಸುಂದರ ಪುರುಷರನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ಆಕಡೆ ಈ ಕಡೆ ದೃಷ್ಟಿ ಹಾಯಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಕುಣಿಯುತ್ತಿದ್ದಳು. ಮುದಿ ಗಂಡನ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿ ನಗುತ್ತಿದ್ದಳು. 'ಬೇಗ ಬಾ, ನನಗೆ ಹಸಿವಾಗುತ್ತದೆ. ನಿನ್ನಂಥ ಮುದಿಯನ ಕೈ ಹಿಡದ ನನಗೆ ನಿತ್ಯವೂ ದುಃಖ. ಬಟ್ಟೆ, ಒಡವೆಗಳು, ಮಾಲೆ, ಗಂಧ, ಹಾಡು, ನಗು ಮುಂತಾದ ಎಲ್ಲ ಭೋಗಗಳೂ ಕಾಮೋದ್ದೀಪನಕ್ಕಾಗಿ ಇರುವಂಥವುಗಳು ಬೇರೆಲ್ಲ ಸುಖಗಳನ್ನು ಒಂದು ಕಡೆ ರತಿಸುಖ ಒಂದನ್ನೇ ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ಇಟ್ಟು ತೂಗಿದರೆ ರತಿಸುಖವೆ ಮಿಕ್ಕೆಲ್ಲ ಸುಖಗಳಿಗಿಂತ ನೂರರಷ್ಟು ಮಿಗಿಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ನಿನ್ನ ಕೈ ಹಿಡಿದು ನನ್ನಂಥವಳೇನು ಮಾಡಲಿ. ಹೇಳು ಎಂದು ಅವಳು ಜರಿಯುತ್ತಿದ್ದಳು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ನೊಂದು, 'ನಾವೇನು ಮಾಡಬಲ್ಲೆವು ? ನಮ್ಮ ಭಾಗ್ಯ ಹೀಗಿದೆ. ನಾನಿಂತವನೆಂದು ತಿಳಿದೂ ನನ್ನನ್ನೇಕೆ ಚುಚ್ಚು ನುಡಿಗಳಿಂದ ಕೊಲ್ಲುವೆ ?'' ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದ.

ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಪಾರ್ವತಿಯ ಮುಂದೆ ಬಂದು ನಿಂತು ಅವಳಾರೆಂದು ತಿಳಿಯದೆ, 'ಮುನಿಯೆ, ನಾನು ಹಸಿದಿದ್ದೇನೆ. ಭೋಜನಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ಅನ್ನ ನೀಡು' ಎಂದ.

'ಇಲ್ಲಿ ಮುನಿ ಎಲ್ಲಿದ್ದಾನೆ ? ಇವಳೊಬ್ಬಳು ಹೆಣ್ಣು. ಕುರುಡನಾಡುವ ಮಾತೆಲ್ಲ ಹೀಗೆಯೆ.' ಎಂದಳು ಹೆಂಡತಿ.

ಪಾರ್ವತಿಯು ಶಾಲಂಕಾಯನನ ಮಗನನ್ನು ಕರೆದು 'ಈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೂ ಪಾದಪ್ರಕ್ಷಾಳನ ಮಾಡಿ ಚಿನ್ನದ ಮಣೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸು' ಎಂದಳು. ಅವನು ಹಾಗೇ ಮಾಡಿದ. ಬಳಿಕ ಕಲೆ, ಅರುಂಧತಿ, ಅನಸೂಯೆಯರು ಪಾರ್ವತಿಯ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಷಡ್ರಸಾನ್ನಗಳನ್ನು ಬಡಿಸಿದರು.

ಮುದಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಒಂದು ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಬಡಿಸಿದ ಆ ಅನ್ನವನ್ನೆಲ್ಲ ಉಣ್ಣುತ್ತಿದ್ದ. ಬಡಿಸುವವರು ಬಡಿಸಿ ಬಡಿಸಿ ಸೋತರು. ಕೊನೆಗೆ ಪಾರ್ವತಿಯೆ ಬಂದಳು. ಅವಳು ಬಡಿಸಿದ ಅನ್ನವನ್ನೂ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಉಂಡು ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿರುವ ಅನ್ನವನ್ನೆಲ್ಲ ಬೇಡಿದನಾತ. ಪಾರ್ವತಿಯು 'ಅಕ್ಷಯವಾಗಲಿ' ಎನ್ನುತ್ತ ಬಡಿಸಿದಳು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಎರಡು ಕೈಗಳಿಂದ ಉಣತೊಡಗಿದ ಪಾರ್ವತಿಯು ಎರಡು ಕೈಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅನ್ನ ಅಕ್ಷಯವಾಗಲಿ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಬಡಿಸಿದಳು. ಎರಡು ಕೈಗಳು ಒಡನೆ ಮೂರಾದುವು ನಾಕಾದವು ಕೊನೆಗೆ ಸಾವಿರ ಕೈಗಳಾದವು. ಪಾರ್ವತಿಯು ಮಾತ್ರ ಬಡಿಸಿ ಬಡಿಸಿ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟಳೆ ಹೊರತು ಅಸಹನೆ ತೋರಲಿಲ್ಲ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೆ ಸೋತು ಎದ್ದ. ಕೈಕಾಲು ತೊಳೆದುಕೊಂಡು ಸುಗಂಧ ದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, 'ಅಮ್ಮ, ನನಗೆ ಸಂತೋಷವಾಯಿತು. ನಿನ್ನ ಅಭೀಷ್ಟವೇನು ಹೇಳು' ಎಂದ 'ಮುನಿಯೆ, ನೀನು ನನಗೆ ವರನೀಡಲು ಸಮರ್ಥನಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಆ ವರದಿಂದ ನನಗೇನು ಪ್ರಯೋಜನ ? ಶಿವನೆ ನನ್ನ ಪತಿಯಾಗಿದ್ದಾನೆ'. ಎಂದಳು ಪಾರ್ವತಿ.

**ಬ್ರಾಹ್ಮಣ :-** ಆ ಶಿವನು ಹೇಗಿರುವವನೊ ? ನಿನಗೆ ಅನುರೂಪನಾಗಿರುವನೆ ? ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅವನು ನಿನಗೆ ಯೋಗ್ಯನಾಗಲಾರ. ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನಾಕರ್ಷಿಸಬೇಕಾದರೆ ನನ್ನಂತಿರಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಇಂತ ನನ್ನ ಮಡದಿ ನನ್ನ ವಶಳಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದಳೆ ? ಹೇಳು.

**ಪಾರ್ವತಿ :-** ನೀನು ಹೇಳುವುದು ಸುಳ್ಳು. ನಿನ್ನ ಮಡದಿಯ ಮಾತು ಅದಕ್ಕೆ ನೀನು ಕೊಡುವ ಉತ್ತರ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನಾನು ಕೇಳಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ.

**ಬ್ರಾಹ್ಮಣ :-** ನಿನ್ನ ಪಾತಿವ್ರತ್ಯವೆಷ್ಟಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯಲು ನಾನು ಹಾಗೆ ಹೇಳಿದೆ. ಈಗ ನೀನು ತೊಡೆಯೇರು. ನಿನ್ನ ತುರಬನ್ನು ನಾನು ಕಟ್ಟುವೆ. ಆಗ ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಚಂಚಲವಾದರೆ ನೀನು ಹೇಗೆ ಪತಿವ್ರತೆಯೆನಿಸಬಲ್ಲೆ ?

**ಪಾರ್ವತಿ :-** ಮುನಿಯೆ ನಾನು ಶಿವನ ತೊಡೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಏರುವವಳು. ಇದು ನನ್ನ ವ್ರತ.

ಪಾರ್ವತಿಯ ಚಿತ್ತ ಸ್ಥೈರ್ಯವನ್ನು ಕಂಡು ಶಿವನು ನಿಜರೂಪವನ್ನು ತೋರಿ ನಿಂತನು. ಹದಿನಾರು ವಯಸ್ಸಿನ ಹಾಲು ಬಣ್ಣದ ಶರೀರ. ಸುಂದರ ಕಣ್ಣುಗಳು. ಸುಂದರವಾಗಿ ಕಟ್ಟಿದ ತಲೆಕೂದಲು. ಕೋಟಿ ಮನ್ಮಥರ ಚೆಲುವನ್ನು ಪಡೆದ ಆ ತರುಣನು ಮೆಲು ದನಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಡುತ್ತ ಬಳಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಹೆಣ್ಣಿನ ಹೆಗಲಿನ ಮೇಲೆ ತನ್ನೆರಡು ತೋಳುಗಳನ್ನಿರಿಸಿದ. ಇನ್ನೊಬ್ಬಳು ಪಾರ್ವತಿಯೆ ಆ ಹೆಣ್ಣು ಎನ್ನುವಂತೆ ನಡೆದುಕೊಂಡ. ಬಳಿಕ ಪಾರ್ವತಿಯನ್ನೂ ತನ್ನೆಡೆಗೆ ಸೆಳೆದುಕೊಂಡು ನಗುತ್ತ ಅವಳ ಹೆಗಲಿನಮೇಲೆ ತೋಳನ್ನಿರಿಸಿದ. ಇಬ್ಬರ ಹೆಗಲಿನ ಮೇಲೆ ತೋಳುಗಳನ್ನಿರಿಸಿ ಹಾಡುತ್ತ ಕುಣಿದ. ಆನಂದದಿಂದ ಉಬ್ಬಿದ. ಶಿವನನ್ನು ಈ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಧ್ಯಾನಿಸುವವರಿಗೆ ನೂರುಕೋಟಿ ಜನ್ಮಗಳಲ್ಲಿಯೂ ದುಃಖವಿಲ್ಲ. ಆನಂದಾನುಭವ ದೊರಕುವುದು.

ಪಾರ್ವತಿ ಕೇಳಿದಳು, ನಾಥ, ವೃದ್ಧ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾಗಿ ಏಕೆ ಬಂದೆ ? ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ಏಕೆ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡೆ ? ಶಿವನೆಂದ 'ಪ್ರಿಯೆ, ಸೋಮವಾರ ವ್ರತದಲ್ಲಿ ಅತಿಥಿಗೆ ಅನ್ನದಾನ ಮಾಡುವುದು ಪ್ರಶಸ್ತ. ಅದರಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಕಷ್ಟ ಬಂದರೂ ಧೃತಿಗೆಡದಿದ್ದರೆ ವ್ರತಸಿದ್ಧಿಯಾಯಿತೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ವ್ರತವು ಸಿದ್ಧಿಸಿದರೆ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಸೋಮವಾರಗಳು ಬರುವುವೋ ಅಷ್ಟು ನೂರು ವರ್ಷಗಳಕಾಲ ಮಾನವನು ನನ್ನ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸಕಲ ಭೋಗಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿ, ಇಹದಲ್ಲಿಯೂ ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳು ಬಂಧು ಬಳಗದವರೊಡನೆ ವೇದೋಕ್ತ ಪರಿಪೂರ್ಣಾಯುಷ್ಯವಂತನಾಗಿ ಬಾಳಿ, ಕೊನೆಗೆ ವಾರಣಾಸಿಯಲ್ಲಿ ಮರಣಹೊಂದಿ ಮುಕ್ತಿ ಪಡೆಯುವನು.

**ಶಂಭು :-** ಮುನಿಗಳು ಆ ದೇವನಿಗೆ ಮೂರುಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಐದು ನಮಸ್ಕಾರಗಳು ತಿರುಗಿ ಒಂದು ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಮತ್ತು ನಮಸ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಅವನ ಅನುಮತಿಯಿಂದ ಹೊರಟುಹೋದನು.

ಶೋಣಕನು ನಾನು ಬಯಸಿದಂಥ ಇನ್ನೊಬ್ಬಳು ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಪಡೆದು ಭಾರತವರ್ಷದಲ್ಲಿ ರಾಜನಾಗಿ ಧರ್ಮದಿಂದಾಳಿ ಮರ್ತ್ಯ ಭೋಗಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಅನುಭವಿಸಿದ. ಶಿವಭಕ್ತನನ್ನು ಹೊಂದಿ ನಿತ್ಯವೂ ದೇವತಾರಾಧನೆ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸತ್ಕಾರ, ದಾನ, ಯಜ್ಞ, ಪುರಾಣ ಶ್ರವಣಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ಮರಣಾನಂತರ ಶಿವಲೋಕವನ್ನು ಸೇರಿದ.

ಪ್ರಾಸಂಗಿಕವಾಗಿ ಉಕ್ತವಾದ ಈ ಶಿವನಾಮೋಚ್ಚರಣ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯವನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ ಸರ್ವಪಾಪ ಪರಿಹಾರ. ಎಲ್ಲ ವಿಧದ ಶ್ರೇಯಸ್ಸು ಲಭಿಸುವುದು. ಶಿವಭಕ್ತಿ ಉಂಟಾಗುವುದು. ರಹಸ್ಯವಾದ ಈ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಯಾರಾರಿಗೂ ಹೇಳುತ್ತಿರಕೂಡದು.

*ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ - ೨ರ ಪಾತಾಳ ಖಂಡದಲ್ಲಿ ಶಿವರಾಘವ ಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಶಿವನಾಮ ಮಹಿಮೆವೆಂಬ ಐವತ್ತನೆ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು*

## ಶಿವಪೂಜೆಯ ಮಹಿಮೆ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೫೧

**ಶ್ರೀರಾಮ ಉವಾಚ**

**ಶ್ರೀರಾಮ :-** ಮುನಿಯೆ, ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ ದಿವ್ಯ ವಿಮಾನಗಳನ್ನೇರಿ ಸುಖಿಸುವ ಆ ಭಾಗ್ಯವಂತರು ಯಾರು ? ಸಾವಿರಾರು ಚಲುವೆಯರ ನಡುವೆ ಅವರು ಮಾಡುವ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತ ನಾನಾವಿಧ ಪರಿಹಾಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ನಗುತ್ತಿರುವ ಅವರೇನು ಪುಣ್ಯ ಮಾಡಿದರು ? ಅಥವಾ ಎಲ್ಲವೂ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಮಾಯೆ ಇರಬಹುದೆ ?

**ಶಂಭು :-** ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಮುನಿಗಳು, ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮಿಗಳು. ದಶರಥನು ಹಿಂದೆ ಅವರಿಗೆ ಗ್ರಾಮದಾನ ಮಾಡಿದ್ದ. ಶಿವಭಕ್ತರಾಗಿದ್ದ ಅವರಿಗೊಮ್ಮೆ ಒಂದು ಬಯಕೆ ಮೂಡಿತು. 'ನಾವೆಲ್ಲ ಸುಖಿಗಳಾಗಬೇಕು. ಇನ್ನೊಬ್ಬರನ್ನಾಶ್ರಯಿಸದೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಆಶ್ರಯ ನೀಡುತ್ತ ಎಲ್ಲ ಸುಖಭೋಗಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರಬೇಕು. ಮುಪ್ಪುಸಾವುಗಳಿಂದ ರಹಿತರಾಗಿ ಯೌವನಭರಿತರಾಗಿ ರಾಜ್ಯಸುಖವನ್ನು ಸವಿಯುತ್ತ ಸುಂದರ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಕೈಗಳಿಂದ ಸೇವಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿರಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಯಾವ ಪುಣ್ಯ ಕರ್ಮವನ್ನಾಚರಿಸಬಹುದು ?

ಬಳಿಕ ಆ ಮುನಿಗಳು ವಶಿಷ್ಟರ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಹೋದರು. ವಶಿಷ್ಠಮುನಿ ಅವರನ್ನು ಸತ್ಕರಿಸಿ 'ಏನು ಬಂದಿರಿ ? ಹೇಳಿ' ಎಂದು ಕೇಳಿದ. 'ಬಯಸಿದಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಬಲ್ಲ ವಿಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಸುಖಭೋಗಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲು ನಾವೇನು ಮಾಡಬೇಕು ? ಗುರುವೆ, ಉಪದೇಶಿಸು.' ಎಂದರು ಅವರು.

ವಶಿಷ್ಠರ 'ನಿತ್ಯವೂ ಪುರಾಣ ಶ್ರವಣ ಮಾಡುತ್ತಲಿರಿ. ಅದರಿಂದ ಧರ್ಮ, ಅರ್ಥ, ಕಾಮ, ಮೋಕ್ಷಗಳೆಲ್ಲವೂ ದೊರೆಯುವುದು. ಈ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಕೇಳಿ ಮುನಿಗಳು ಪುರಾಣ ವಿಶಾರದನೆನಿಸಿದ್ದ ಅಂಗೀರಸ ಮುನಿಯ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ 'ಮುನಿಯೆ, ನಿನ್ನ ದರ್ಶನದಿಂದ ನಾವು ಕೃತಾರ್ಥರಾದೆವು' ಎಂದರು. ಮುನಿಯು ಅವರ ಆಗಮನದ ಉದ್ದೇಶವನ್ನರಿತು ಪುರಾಣ ಶ್ರವಣದ ವಿಧಾನವನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸಿದ.

'ಮುನಿಗಳೆ, ಪದ್ಮಪುರಾಣವು ಸಮಸ್ತ ಪಾಪಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವುದು. ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳ ಸರಿಯಾದ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಡುವುದು. ಶಿವನಲ್ಲಿಯೂ ವಿಷ್ಣುವಿನಲ್ಲಿಯೂ ಭಕ್ತಿನೀಡುವುದು. ವಿಚಿತ್ರ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುವ ನೈಪುಣ್ಯವನ್ನೂ ಸ್ತ್ರೀ ಸುಖವನ್ನೂ ಕೊಡಬಲ್ಲುದು. ವ್ರತ ಅನುಷ್ಠಾನ ಭಸ್ಮಧಾರಣ ದೇವತಾರಾಧನೆ ಮುಂತಾದವುಗಳ ವಿಧಿವಿಧಾನಗಳನ್ನೂ ತಿಳಿಸಬಲ್ಲುದು. ಪುರಾಣ ಶ್ರವಣ ಮಾಡಬಯಸುವವನು ಮೊದಲಿಗೆ ಪುರಾಣಜ್ಞನನ್ನು ನಮಿಸಿ ಅರ್ಘ್ಯ, ಆಸನಗಳನ್ನಿತ್ತು ಗಂಧಪುಷ್ಪ ತಾಂಬೂಲಗಳಿಂದ ಸತ್ಕರಿಸಿ, ಪುರಾಣದ ಪುಣ್ಯಕಥೆಗಳನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಮಂಚ ಅಥವಾ ಇತರ ಉಚ್ಚ ಆಸನಗಳಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರದೆ ಕೆಳಗೆ ಕುಳಿತು ಶ್ರವಣ ಮಾಡಬೇಕು. ಪುರಾಣಜ್ಞನು 'ಆಗಲಿ, ಕೇಳು' ಎಂದು ಹೇಳಿ,

'ನಮೋ ಹರಿಂ ಹರಮಥೋ ಗಣೇಶಂ ಭಾರತೀಮಥ'

ಹರಿ, ಹರ, ಗಣಪತಿ, ಭಾರತಿಯರಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಎಂಬ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಹೇಳಿ ಇಷ್ಟದೇವತೆಯನ್ನೂ ನಮಿಸಿ ಪುರಾಣ ಹೇಳಬೇಕು. ಪ್ರತಿದಿನ ಅರ್ಧಯಾಮದಷ್ಟಾದರೂ ಪುರಾಣ ಪ್ರವಚನ ನಡೆಸಬೇಕು. ಕೇಳುವವನು ಮೌನದಿಂದ ಕೇಳಬೇಕು. ಮೌನದಿಂದಲೆ ಅದನ್ನು ಚಿಂತಿಸಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಸರಸ್ವತಿ ಕೋಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಳು. ಪುರಾಣವಾದ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದವನಿಗೆ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ವಸ್ತ್ರ, ಆಸನ, ಸುವರ್ಣ, ಗೋ, ಭೂಮಿ, ಗೃಹ ಮುಂತಾದುವನ್ನು ದಾನ ಮಾಡಬೇಕು. ಪುರಾಣ ಶ್ರವಣದ ಈ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಹಿಂದೆ ದಕ್ಷಿಣಾಮೂರ್ತಿ ರೂಪಿಯಾದ ಶಿವನು ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಮುನಿಗಳಿಗೂ ಉಪದೇಶಿಸಿದ್ದನು.

ಬಳಿಕ ಮುನಿಗಳು ಅಂಗೀರಸರನ್ನು ನಮಿಸಿ ಆಸನವನ್ನಿತ್ತು ತಾಂಬೂಲ ನೀಡಿ ಪುರಾಣ ಶ್ರವಣಕ್ಕೆ ತೊಡಗಿದರು. ಮುನಿಯು ಸರ್ವಸಂಪತ್ತನ್ನು ನೀಡುವ ಪದ್ಮ ಪುರಾಣವನ್ನು ಪ್ರವಚನ ಮಾಡಿದರು. ಕೊನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದ ಹಿಂದಿನ ಅಧ್ಯಾಯದವರೆಗೂ ಪುರಾಣವನ್ನು ಹೇಳಿ ವಶಿಷ್ಠ ದಿಲೀಪರ ಒಂದು ಸಂವಾದವನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿದರು.

**ದಿಲೀಪ :-** ಇಷ್ಟ ಬಂದಲ್ಲಿಗೆ ಹಾರಬಲ್ಲ, ಸರ್ವ ಸಂಪತ್ಸ ಮೃದ್ಧವಾದ, ಸುಖಮಯವಾದ ವಿಮಾನದಿಂದ ಪವಿತ್ರ ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುವ ಸುಯೋಗವು ನನಗೀ ಪುರಾಣ ಶ್ರವಣದಿಂದ ಲಭ್ಯವಾಯಿತು.

**ವಶಿಷ್ಠ :-** ರಾಜನೆ, ಇಷ್ಟು ಸಾಲದು, ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸುಖಕ್ಕೆ ನೀನು ಅರ್ಹನಿರುವೆ. ಅದಕ್ಕೆ ನಾನು ಹೇಳುವಂತೆ ಮಾಡು. ಒಂದು ಶಿವಾಲಯಕ್ಕೆ ಸುಣ್ಣ ಬಳಿಸಿ ಅಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ರೂಪವತಿಯರೂ ಗೀತ, ನೃತ್ಯ, ವಿಶಾರದೆಯರೂ ಆದ ನಾಕಾರು ಮಂದಿ ಅಲಂಕೃತ ನವಯುವತಿಯರಿಂದ ನೃತ್ಯ ಗೀತವಾದ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸು. ಒಂದು ದಿನ ಹೀಗೆ ಮಾಡಿಸಿದವನು, ಒಂದು ವರ್ಷದೊಳಗೆ ದಿವ್ಯ ವಿಮಾನವನ್ನೇರಿ, ನೂರಾರು ಯುವಕ ಯುವತಿಯರಿಂದ ಸೇವಿಸಲ್ಪಡುತ್ತ ಅವರ ನೃತ್ಯ, ಗೀತಗಳಿಂದ ಆನಂದಿಸುತ್ತಾನೆ. ಬಹುಕಾಲ ಹೀಗೆ ವಿಹಾರ ಮಾಡಿ ಕೊನೆಗೆ ರಾಜನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ ಶಿವಭಕ್ತನಾಗಿ ರಾಜ್ಯವನ್ನೂ, ಬಳಿಕ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನೂ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಈ ಸಂಭಾಷಣೆಯನ್ನು ಅಂಗೀರಸನು ಮುನಿಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿದಾಗ ಅವರೂ ಶಿವನಿಗೆ ನೃತ್ಯ, ಗೀತ, ವಾದ್ಯಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿದರು. ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಪದ್ಮಪುರಾಣವನ್ನು ಕೇಳಿದರು. ಅದರ ಫಲವಾಗಿ ಈಗ ಅವರು ವಿಮಾನವನ್ನೇರಿ ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಆನಂದದಿಂದ ವಿಹಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ರಾಮ, ಇನ್ನೇನು ಕೇಳಬಯಸುವೆಯೊ, ಹೇಳು.

**ರಾಮ :-** ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ ವಿಮಾನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಸರ್ವಾಭರಣ ಭೂಷಿತನಾಗಿ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಸೂರ್ಯನಂತೆ ಬೆಳಗುವ ಆ ಇನ್ನೊಬ್ಬನು ಯಾರು ? ಅವನ ತೊಡೆಯಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀಯಂಥ ಒಬ್ಬ ಸುಂದರಿ ಕುಳಿತಿದ್ದಾಳೆ. ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಐದು ಮಂದಿ ಲಲನೆಯರು ಇಂಪಾಗಿ ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಮುಗುಳು ನಗುನಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅವನು ಅವರೊಡನೆ ಕ್ರೀಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಏನು ಪುಣ್ಯಮಾಡಿದ್ದಾನೆ, ಹೇಳು.

**ಶಂಭು :-** ರಾಮ, ಇವನು ಹಿಂದೆ ಒಬ್ಬ ಶ್ರೀಮಂತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ. ಹೆಂಡತಿಯೊಬ್ಬಳನ್ನು ಪೋಷಿಸುತ್ತ ಸುಖವಾಗಿ ಕಾಲ ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ. ಮಕ್ಕಳಿರಲಿಲ್ಲ. ದಾನಮಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ದೇವತಾರ್ಚನೆ, ಪಂಚಯಜ್ಞ, ವೇದಾಧ್ಯಯನಗಳನ್ನು ತೊರೆದು ಮೂರು ಹೊತ್ತು ಊಟ ಮಾಡುತ್ತ ಅಶುಚಿಯಾಗಿದ್ದ. ಒಮ್ಮೆ ಅವನು ಗೌತಮ ಮುನಿಯ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಹೋದನು.

ಮೇರು ಪರ್ವತದ ತಪ್ಪಲಿನಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಮಂದಿ ಋಷಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಅವನ ಆಶ್ರಮವಿತ್ತು. ಸ್ಪಟಿಕದ ಕಂಬಗಳಿಂದ ಅಗುರು ಕಸ್ತೂರಿ ಪಚ್ಚ ಕರ್ಪೂರಗಳ ಲೇಪವುಳ್ಳ ಗೋಡೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ದಿವ್ಯಗೃಹ ಅಲ್ಲಿತ್ತು. ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಬಾಳೆ ಅಡಿಕೆ ಮುಂತಾದ ಮರಗಳು. ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಕಮಲಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ ಕೊಳ. ಸುಂದರವಾದ ಉದ್ಯಾನ ನಂದನವನದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಸುಂದರ ಯುವತಿಯರು ವೀಣೆ ಕೊಳಲು ಮುಂತಾದುವನ್ನು ನುಡಿಸುತ್ತ ಹಾಡುತ್ತ ಕುಣಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಂಥ ಭವ್ಯವಾದ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಮುನಿ ಇದ್ದ. ಗಂಧದ ಪೀಠದಲ್ಲಿ ಕರ್ಪೂರದ ಸಿಂಹಾಸವನ್ನಿಟ್ಟು ಅದರಲ್ಲಿ ಶಿವಲಿಂಗವನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಸುಗಂದಯುಕ್ತವಾದ ಜಲದಿಂದ ಹಾಲಿನಿಂದ ಮಂತ್ರಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಶಿವನಿಗೆ ಅಭಿಷೇಕ ಮಾಡಿ ಪಂಚಗಂಧ ಅಷ್ಟಗಂಧಗಳನ್ನು ಲೇಪಿಸಿ ಆವರಣ ಪೂಜೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಲಿಂಗ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಪಂಚ ಮುಖನಾದ ಶಿವ. ಶಕ್ತಿಯು ಅವನಿಗೆ ಆವರಣ. ಶಕ್ತಿಗೆ ವಿಷ್ಣು, ವಿಷ್ಣುವಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮ, ಬ್ರಹ್ಮನಿಗೆ ಚಂದ್ರ, ಚಂದ್ರನಿಗೆ ಸೂರ್ಯ, ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ಶ್ರುತಿ, ಶ್ರುತಿಗೆ ದಿಗ್ದೇವತೆಗಳು, ಅವರಿಗೆ ದಿಕ್ಕುಗಳು ಅವುಗಳಿಗೆ ಶಂಭು. ಅವನಿಗೆ ಗಣಗಳು. ಹೀಗೆ ಹತ್ತು ಆವರಣಗಳು. ಅಥವಾ ಉಮಾ, ವಿಷ್ಣು, ಬ್ರಹ್ಮ, ಚಂದ್ರ, ಸೂರ್ಯ, ಶಿವ, ಎಂಬ ಆರು ಆವರಣಗಳು, ಇದಕ್ಕೆ ವಿದ್ಯಾವರಣವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಪಂಚಾವರಣ ಪೂಜೆಯನ್ನೂ ಮಾಡಬಹುದು. ಚಂದ್ರ ವಿಷ್ಣು ಶಕ್ತಿಯರ ಆವರಣತ್ರಯವನ್ನೂ ಪೂಜಿಸಬಹುದು. ಕೇವಲ ಅಂಬಿಕಾವರಣ ಒಂದನ್ನೆ ಪೂಜಿಸಬಹುದು. ಲೋಕಪಾಲಕರನ್ನೆ ಆವರಣವನ್ನಾಗಿ ಪೂಜಿಸಲೂಬಹುದು ಅಥವಾ ಆವರಣವಿಲ್ಲದೆಯೂ ಶಿವಪೂಜೆ ಮಾಡಬಹುದು.

ಪೂಜಾದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನು ಚಿನ್ನ, ಬೆಳ್ಳಿ ಅಥವಾ ತಾಮ್ರದ ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಆ ಪಾತ್ರೆಗೆ ಎಂಟು, ಐದು ಅಥವಾ ಮೂರು ಮುತ್ತಿನ ಚಿಪ್ಪಿನ ಇಲ್ಲವೆ ಕಮಲಪತ್ರದಾಕಾರದಲ್ಲಿ ದಳಗಳಿರಬೇಕು.

ಮೂವತ್ತೆಂಟು ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಗಳ ಸರವನ್ನು ಉಪವೀತವಾಗಿ ಧರಿಸಬೇಕು. ಎರಡು ತೋಳುಗಳು ಮೊಳಕೈಗಳಿಗೂ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ತಲೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದು ರುದ್ರಾಕ್ಷಿ ಧರಿಸಬೇಕು. ಕತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಎಂಟು ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಗಳನ್ನು ಧರಿಸಬೇಕು.

ರುದ್ರಾಕ್ಷಿ ಸ್ಪಟಿಕ ಇಲ್ಲವೆ ರತ್ನಗಳಿಂದ ಅಕ್ಷಮಾಲೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಹುಲಿಯ ಚರ್ಮದ ಮೇಲೆ ಪದ್ಮಾಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಆವಾಹನೆ ಆಸನ ಅರ್ಘ್ಯ ಪಾದ್ಯಾಚಮನಗಳ್ನು ಶಿವನಿಗರ್ಪಿಸಿ ಗಂಗಾಜಲದಿಂದ ಅಭಿಷೇಕ ಮಾಡಬೇಕು. ಆ ನೀರನ್ನು ಮೊದಲಿಗೆ ಬಟ್ಟೆಯಿಂದ ಸೋಸಿ ಚಿನ್ನದ ತಂಬಿಗೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ಸುಗಂಧದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನು ಹೂಗಳನ್ನು ಹಾಕಿರಬೇಕು. ಅಭಿಷೇಕವನ್ನು ಗೋವಿನ ಇಲ್ಲವೆ ಗವಯದ ಶೃಂಗದಿಂದ ಮಾಡಬಹುದು. ಬಲಮುರಿ ಶಂಖದಿಂದಲೂ ರತ್ನ, ಚಿನ್ನ, ಬೆಳ್ಳಿ, ತಾಮ್ರ, ಕಂಚು ಮಣ್ಣು ಇವುಗಳ ಪಾತ್ರೆಗಳಿಂದಲೂ ಕಮಲಪತ್ರ ಪಲಾಶ ಮಾವು ನೇರಳೆ ಎಲೆಗಳಿಂದಲೂ ಮಾಡಬಹುದು. ಧಾರಾಭಿಷೇಕ ಮಾಡದರೆ ಉತ್ತಮ. ನಮಸ್ತೇ ರುದ್ರ ಎಂಬ ಶತರುದ್ರೀಯದಿಂದಲೂ, ಶಂಚಮೇ ಎಂಬ ಅನುವಾಕದಿಂದಲೂ ಶಾಂತಿಮಂತ್ರಗಳಿಂದಲೂ ಶಕ್ತ್ಯನುಸಾರವಾಗಿ ಅನೇಕ ಬಾರಿ ಅಭಿಷೇಕ ಮಾಡಬೇಕು. ಬಳಿಕ ಗಂಧ ಪತ್ರ

ಪುಷ್ಪಗಳನ್ನರ್ಪಿಸಬೇಕು. ಬಿಲ್ವಪತ್ರೆ ತುಳಸಿ ಮರುಗ ಕಲ್ಹಾರ ಉತ್ಪಲ ಕಣಿಗಲೆ ಕರ್ಣಿಕಾರ ಬಿಳಿ ಕಮಲ ವಿಷ್ಣುಕ್ರಾಂತಿ ಮುಂತಾದುವನ್ನರ್ಪಿಸಬಹುದು. ಕರ್ಪೂರ ಅಗುರು ಕಸ್ತೂರಿ ಮುಂತಾದವುಗಳ ಧೂಪವನ್ನು ಹದಿನಾರು ದೀಪಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಬೇಕು. ಪಂಚಭಕ್ಷ್ಯಗಳನ್ನು ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನೂ ಸಕ್ಕರೆ ಬೆಲ್ಲ ತುಪ್ಪ ಮುಂತಾದವನ್ನು ನಿವೇದಿಸಬೇಕು. ಚಿನ್ನದ ಹರಿವಾಣದಲ್ಲಿ ಮಂಗಳಾರತಿ ಎತ್ತಿಸಬೇಕು. ಚಿನ್ನದ ಹರಿವಾಣದಲ್ಲಿ ಅಡಿಕೆ ಪುಡಿ, ತೊಳೆದು ತೊಟ್ಟು ತುದಿ ನಾರುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದ ಮೂರು ವೀಳೆಯದೆಲೆ ಮತ್ತು ಪಚ್ಚಕರ್ಪೂರ ಚೂರ್ಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ತಾಂಬೂಲವನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಬೇಕು. ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ನಮಸ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕು.

ಗೌತಮಮುನಿ ಹೀಗೆ ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಶಿವಪೂಜೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಪೂಜೆಯ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಎಂಟು ಮಂದಿ ಯುವತಿಯರು ವೀಣೆ ಕೊಳಲು ವಿಚಿತ್ರ ವಾದ್ಯಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಮುನಿಯ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಅವನು ಸಣ್ಣ ಎರಡು ತಾಳಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಹಾಡಲು ತೊಡಗುವನು. ಯುವತಿಯರು ಶ್ರುತಿ ಪಕ್ಕವಾದ್ಯಗಳನ್ನು ನುಡಿಸುವರು. ಮುನಿಯು ಆಗ ಮಧುರವಾಗಿ ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆ ಸಪ್ತಸ್ವರಗಳು ಮೂರ್ತಿಮತ್ತಾಗಿ ಬಂದು ಅಲ್ಲಿ ಶಿವನಮುಂದೆ ಕುಣಿಯುತ್ತವೆ. ಇದೊಂದು ಅದ್ಭುತ.

ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆ ನಾರದ ಮುನಿ ಬಂದು ಹೇಳಿದ.

**ನಾರದ :-** ಪಾತಾಳಲೋಕದಿಂದ ಬರುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಅಲ್ಲಿಂದ ನಿನ್ನಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಬಾಣ, ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯರು ಮುಂತಾದವರು ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ನಾರದನು ಹೇಳಿದಂತೆ ಇಪ್ಪತ್ತು ಅಕ್ಷೋಹಿಣಿ ಸೇನೆಯೊಡನೆ ಬಾಣನು ಬಂದ. ಅವನ ಜೊತೆಗೆ ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯರು, ಪ್ರಹ್ಲಾದ, ಬಲಿ, ವೃಷಪರ್ವರೂ ಬಂದರು. ಗೌತಮನು ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಸ್ವಾಗತಿಸಿ ಸತ್ಕರಿಸಿದ. ಬಳಿಕ ಎಲ್ಲರೂ ಆ ಆಶ್ರಮದ ಕೆರೆ ಬಾವಿ ಮುಂತಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಶಿವಪೂಜೆಗೆ ಕುಳಿತರು. ಪ್ರಹ್ಲಾದನೂ ವಿಷ್ಣು ಪೂಜೆಗೆ ಕುಳಿತ. ಗೌತಮನು ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಶಿವಪೂಜೆಯನ್ನಾರಂಭಿಸಿದ. ಎಲ್ಲರೂ ಮೊದಲಿಗೆ ತ್ರಿಪುಂಡ್ರ ಧರಿಸಿ ಗುರುವಾದ ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ನಮಿಸಿದರು. ಭೂತಶುದ್ಧಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಹೃದಯ ಕಮಲದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಪಂಚಭೂತಗಳು, ಅವುಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಮಹಾಕಾಶ. ಅದರಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಲವಾದ ಆಸನದಲ್ಲಿ ಪರಮೇಶ್ವರನಾದ ಆನಂದಮಯನಾದ ವಿಷ್ಣುವನ್ನೂ ಉದಿಸಿದ ಚಂದ್ರನಂತೆ ಹೊಳೆವ ಶಿವನನ್ನೂ ಅವರು ಚಿಂತಿಸಿದರು. ಪೂಜೆಗೂ, ಜಪಕ್ಕೂ ಮೊದಲು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಭೂತ ಶುದ್ಧಿಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಆದರಿಂದ ಶುದ್ಧಿ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾದಿ ಪಾತಕಗಳೂ ಕಳೆಯುತ್ತವೆ.

ಚಂದ್ರನಂತೆ ಹೊಳೆಯುವ ಆ ಶಿವನನ್ನು ಶಿವಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಆವಾಹಿಸಿ ಪಂಚಾಕ್ಷರಿ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಅರ್ಚಿಸಬೇಕು. ಅರ್ಘ್ಯಪಾದ್ಯಾದಿಗಳನ್ನಿತ್ತು ಅಭಿಷೇಕ ಮಾಡಬೇಕು. ಅತ್ತಿಮರದ, ಬೆಳ್ಳಿಯ, ಚಿನ್ನದ ಪೀಠಗಳಲ್ಲಿ ಬಟ್ಟೆ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಹಾಸಿ ಆ ಪೀಠಗಳನ್ನು ಒಂದರಮೇಲೆ ಒಂದರಂತೆ ಇಟ್ಟು ಪ್ರತಿಪೀಠದಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ಸರ್ಪ ಪ್ರತಿಮೆ ಇಡಬೇಕು. ಮೇಲಿನ ಪೀಠದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಸರ್ಪ ಪ್ರತಿಮೆಗಳನ್ನು ಲಿಂಗದ ಎಡ

ಬಲ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಇಡಬೇಕು. ಆ ಸರ್ಪಗಳ ನಡುವೆ ದಾಸವಾಳದ ಹೂವನ್ನಿಟ್ಟು ಅದರ ಮೇಲೆ ಹನ್ನೆರಡು ಮಡಿಕೆ ಮಡಿಸಿದ ಬಿಳಿ ಬಟ್ಟೆ ಇಟ್ಟು ಅದರ ಮೇಲೆ ಪಾಣಿ ಬಟ್ಟಲಿಂದ ಕೂಡಿದ ಶಿವಲಿಂಗವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕು.

ಬಾಣ ಮುಂತಾದ ರಾಕ್ಷಸರು ಹೀಗ ಶಿವಪೂಜೆ ಮಾಡಿದರು. ಪಂಚಗಂಧ ಹೂ, ಪತ್ರೆ, ಅಕ್ಷತೆಗಳಿಂದಲೂ ಧೂಪದೀಪ ನೈವೇದ್ಯಗಳಿಂದಲೂ ಅರ್ಚಿಸಿ ಗೀತನೃತ್ಯಗಳನ್ನೂ ಸಲ್ಲಿಸಿದರು.

ಗೌತಮನ ಶಿಷ್ಯರಲ್ಲೊಬ್ಬ ಶಂಕರಾತ್ಮನೆಂಬುವನು ಹುಚ್ಚನಂತೆ ಬೆತ್ತಲೆಯಾಗಿ ತಿರುಗುತ್ತಿದ್ದ. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ತಾಪಸನಂತೆ, ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಶೂದ್ರನಂತೆ ಹೀಗೆ ವಿಚಿತ್ರ ರೀತಿಯಿಂದ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಗರ್ಜಿಸುವುದು, ಕುಣಿಯುವುದು, ಹಾಡುವುದು, ಅಳುವುದು ಇನ್ನೂ ಏನೇನೊ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಆದರೆ ಶಿವಜ್ಞಾನದಿಂದ ತುಂಬಿ ಸದಾ ಆನಂದದಲ್ಲಿ ಲೀನನಾಗಿದ್ದ. ತನ್ನ ಊಟದ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಆಶ್ರಮವನ್ನು ಹೊಕ್ಕು ಗೌತಮನ ಬಳಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದ. ಗೌತಮನು ಅವನನ್ನು ಬಳಿಯಲ್ಲಿಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ಉಣಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಅವನು ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಗುರುವಿನ ಬಳಿ ಸುಮ್ಮನೆ ಉಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಗುರುವಿನ ಎಂಜಲುಣ್ಣುತ್ತಿದ್ದ. ಅವನ ತಟ್ಟೆಯನ್ನು ನೆಕ್ಕುತ್ತಿದ್ದ. ಗುರುವಿನ ಕೈಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ತಾನೆ ಉಣ್ಣುತ್ತಿದ್ದ. ಮನೆಯೊಳಗೆ ಮಲಮೂತ್ರ ವಿಸರ್ಜಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಗೌತಮನು ಮಾತ್ರ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಅವನನ್ನು ಮಣೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ಉಣಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಅವನುಂಡ ತಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ತಾನೂ ಉಣ್ಣುತ್ತಿದ್ದ. ಒಮ್ಮೆ ಗೌತಮನ ಪತ್ನಿ ಅಹಲ್ಯೆ ಶಂಕರಾತ್ಮನ ಬುದ್ಧಿ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆಂದು ನಾಕು ತಟ್ಟೆಗಳನ್ನಿಟ್ಟು ಎರಡರಲ್ಲಿ ಅನ್ನಪಾನಾದಿಗಳನ್ನು ಬಡಿಸಿ, ಮೂರನೆಯದರಲ್ಲಿ ಉರಿವ ಕೆಂಡವನ್ನೂ, ನಾಲ್ಕನೆಯದರಲ್ಲಿ ಮುಳ್ಳುಗಳನ್ನೂ ಇಟ್ಟುಉಣ್ಣು ಎಂದಳು. ಅವನು ಅನ್ನ ಉಂಡು ಪಾನೀಯವನ್ನೂ ಕುಡಿದ. ಬೆಂಕಿಯನ್ನೂ ನುಂಗಿದ, ಮುಳ್ಳುಗಳನ್ನೂ ತಿಂದ. ಹಾಗೆ ಮುನಿ ಕನ್ನಿಕೆಯರೂ ಹಿಂದೆ ಅನೇಕ ಬಾರಿ ಅವನನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿದ್ದರು. ಊಟಕ್ಕೆ ಕರೆದು ಮಣ್ಣಹೆಂಟೆ, ಗೋಮಯ, ಕೆಸರು, ಸೌದೆತುಂಡುಗಳನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು. ಅವನೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತಿಂದಿದ್ದ.

ಈ ಶಂಕರಾತ್ಮನು ಚಂಡಾಲ ವೇಷದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಳೆಯ ಜೋಡುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಆಶ್ರಮವನ್ನು ಹೊಕ್ಕು ವೃಷಪರ್ವನ ಮುಂದೆ ನಿಂತ. ವೃಷಪರ್ವನು ಸಿಟ್ಟಾಗಿ. ಅವನ ತಲೆಯನ್ನು ತುಂಡರಿಸಿದ. ಆಗ ಜಗತ್ತೆಲ್ಲವೂ ಕಾಂತಿಹೀನವಾಯಿತು. ಋಷಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ದುಃಖಗೊಂಡರು. ಗೌತಮನು ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸುತ್ತ ಹೇಳಿದ.

**ಗೌತಮ :-** ಇದನ್ನೇನು ತಪ್ಪುಮಾಡಿದೆ ? ತಲೆ ಕಡಿಯುವಂಥ ಪಾಪವನ್ನೇನು ಮಾಡಿದ್ದ ? ನನ್ನ ಪ್ರಾಣಕ್ಕಿಂತ ಮಿಗಿಲಾದ ಶಿಷ್ಯನೀತ. ಅವನು ಸತ್ತನೆಂದರೆ ನಾನು ಸಾಯುವುದು ನಿಶ್ಚಿತ. ಶಿಷ್ಯರೂಪದಿಂದ ಇರುವವನು ಗುರುವೆ ತಾನೆ! ಧರ್ಮಮಾಗದಲ್ಲಿದ್ದು ಶಿವಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿಯೆ ಮುಳುಗಿದ ಶಿವಭಕ್ತರ ಮರಣವನ್ನು ಎಲ್ಲಿ ಕಾಣುವೆನೊ ಅಲ್ಲಿ ನನಗೂ ಮರಣವು ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿ ಬರಲಿ.

**ಶುಕ್ರ :-** ಮುನಿಯೆ, ನಾನೀತನನ್ನು ಬದುಕಿಸುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನ ತಪೋಬಲವನ್ನು ನೋಡು. ಏಕೆ ಮರಣವನ್ನು ಬಯಸುವೆ ?

ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯನು ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿರುವಾಗ ಗೌತಮನು ಆಗಲೆ ಆಸುನೀಗಿದ್ದ. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಶುಕ್ರನೂ ಪ್ರಾಣತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದ. ಬಳಿಕ ಪ್ರಹ್ಲಾದ ಬಲಿ ಮುಂತಾದವರೆಲ್ಲರೂ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿದರು. ಬಾಣನ ಆ ಮಹಾಸೇನೆ ಇಡಿ ಅಸು ನೀಗಿತ್ತು. ಎಲ್ಲವೂ ಒಂದು ಅದ್ಭುತವಾಗಿತ್ತು. ಅಹಲ್ಯೆ ಅಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ಗೌತಮನ ಪೂಜೆಯಿಂದ ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಿದ್ದ ವೀರಭದ್ರನು ಬಹುಸಂಖ್ಯೆಲ್ಲಿ ಶಿವಭಕ್ತರು ಮಡಿದುದನ್ನು ಕಂಡು ದುಃಖ ಕೋಪಗಳಿಂದ ಮಂದರ ಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಧಾವಿಸಿ ಶಿವನಲ್ಲಿ ಅವನ್ನು ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿದ. ಅಲ್ಲಿ ಶಿವ ವಿಷ್ಣು ಬ್ರಹ್ಮರು ಮೂವರು ಕುಳಿತು ಪರಸ್ಪರ ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಶಿವನು 'ನೀವೂ ಬನ್ನಿ, ಏನಾಯಿತು ನೋಡೋಣ' ಎಂದು ಬ್ರಹ್ಮವಿಷ್ಣುಗಳನ್ನು ಕರೆದು ನಂದಿಯನ್ನೇರಿ ಗೌತಮನ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಹೊರಟ. ವಿಷ್ಣುವು ಗರುಡನನ್ನೇರಿದ. ಬ್ರಹ್ಮನು ಹಂಸವನ್ನೇರಿದ ಎಲ್ಲರೂ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಇಂದ್ರಾದಿ ದೇವತೆಗಳೂ ಬಂದರು. ಶಿವಗಣಗಳೂ ಬಂದುವು. ಶಿವನು ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಗೌತಮನನ್ನು ಕಡೆಗಣ್ಣ ನೋಟದಿಂದ ಬದುಕಿಸಿದ. 'ನಿನ್ನ ಅಭೀಷ್ಟವೇನು, ಹೇಳು.' ಎಂದ.

**ಗೌತಮ :-** ನೀನು ಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿರುವಿಯಾದರೆ ಸದಾ ನಿನ್ನ ಲಿಂಗವನ್ನರ್ಚಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಕೊಡು. ನನ್ನ ಶಿಷ್ಯ ಶಂಕರಾತ್ಮನು ನೋಡಲು ಹುಚ್ಚನಂತಿದ್ದರೂ ದೊಡ್ಡಯೋಗಿ. ಅವನಿಗೆ ಹೇಯ ಅಹೇಯ ಎಂಬ ಭೇದವಿಲ್ಲ. ತನ್ನದು, ತನಗೆ ಬೇಕು ಎಂಬ ಅಭಿಮಾನದಿಂದ ಏನನ್ನೂ ನೋಡಲಾರ. ಏನನ್ನೂ ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲಾರ. ಏನನ್ನೂ ಮೂಸಿನೋಡಲಾರ. ಅವನನ್ನು ಯಾರೂ ದ್ವೇಷಿಸಕೂಡದು ಹಿಂಸೆ ಕೊಡ ಕೂಡದು. ಈಗ ಮಡಿದವರೆಲ್ಲರೂ ಬದುಕಬೇಕು ಈ ಮೂರು ವರಗಳನ್ನು ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಬೇಡುತ್ತೇನೆ.

**ಶಿವ :-** ಆಗಲಿ, ಗೌತಮ, ನಾವೀಗ ನಿನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲವಿದ್ದು ನಮ್ಮ ಸ್ಥಾನಗಳಿಗೆ ಹಿಂತಿರುಗುತ್ತೇವೆ.

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಶಿವನು ವಿಷ್ಣುವಿನ ಕೈಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ನಗುತ್ತ ಹೇಳಿದ: ಗೋವಿಂದ, ನಿನಗೆ ಹೊಟ್ಟೆಹಸಿದಿರುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಊಟ ಕೊಡಿಸಲೇನು ? ಬಾ, ಇದು ನಿನ್ನ ಮನೆಯೆಂದೇ ತಿಳಿದು ನೀನೆ ಬೇಕಾದುದನ್ನು ಉಣ್ಣು. ಅಥವಾ ಪಾರ್ವತಿಯ ಮನೆಗೆ, ಹೋಗೋಣ. ಅವಳು ಹೊಟ್ಟೆತುಂಬ ಅನ್ನ ಬಡಿಸುವಳು. ಅವನನ್ನು ಎಳೆದು ಏಕಾಂತಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಯ್ದ. ಬಳಿಕ ಹೊರಗೆ ಬಂದು ನಂದಿಯನ್ನು ಬಾಗಿಲು ಕಾಯಲು ನೇಮಿಸಿ ಗೌತಮನನ್ನು ಕರೆದು 'ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಹಸಿದಿದ್ದೇವೆ. ಅಡಿಗೆಮಾಡಿಸು ಎಂದ. ತಿರುಗಿ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಬಳಿಗೆ ಏಕಾಂತಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಮೆತ್ತನೆಯ ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಸ್ವಲ್ಪಕಾಲ ಅವನೊಡನೆ ಮಲಗಿದ. ಇಬ್ಬರೂ ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಒರಗಿ ಸರಸವಾಡಿದರು. ಬಳಿಕ ಸ್ನಾನಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಆಳವಾದ ಕೊಳದಲ್ಲಿಳಿದರು. ಅವರ ಜೊತೆಗೆ ಮುನಿಗಳೂ ರಾಕ್ಷಸರೂ ಇಳಿದು ನೀರಾಟಕ್ಕೆ ತೊಡಗಿದರು. ಶಿವ ವಿಷ್ಣುಗಳು ಪರಸ್ಪರ ನೀರೆರಚಿಕೊಂಡರು. ಕಮಲ ಕೇಸರಗಳನ್ನು ವಿಷ್ಣುವಿನ ಮುಖಕ್ಕೆ ಎಸೆದ ಶಿವ. ಆಗ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಕಣ್ಮೊಳಗೆ ಕೇಸರ ಬಿದ್ದುದರಿಂದ ಅವನು ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿದ. ಒಡನೆ ಶಿವ ಅವನ ಹೆಗಲಮೇಲೆ ಹತ್ತಿಕುಳಿತ. ಅವನನ್ನು ಮುಳುಗಿಸಿದ. ಅವನೆದ್ದೊಡನೆ ತಿರುಗಿ ಹಾಗೇ ಮುಳುಗಿಸಿದ. ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ಬಾರಿ ಮಾಡಿದಾಗ ಹರಿ ಶಿವನನ್ನು ಕೆಡವಿದ. ಕಾಲುಗಳಲ್ಲಿ

ಹಿಡಿದು ಎಳೆದು ತಿರುಗಿಸಿದ. ಶಿವನು ಹರಿಯ ಎದೆಗೆ ಹೊಡೆದು ಅವನನ್ನು ಬೀಳಿಸಿದ. ಬಳಿಕ ಇಬ್ಬರೂ ನೀರೆರಚಿಕೊಂಡರು. ಅತ್ತ ಋಷಿಗಳೂ ನೀರಾಟವಾಡಿದರು. ಅವರ ಜಡೆ ಬಿಚ್ಚಿಹೋದುವು. ಆಗ ಅವರೆ ಪರಸ್ಪರ ಜಡೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡು ತಿರುಗಿ ಆಟ ಮುಂದುವರಿಸಿದರು. ಹೀಗೆ ಜಲಕ್ರೀಡೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ನಾರದನು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ನೋಡಿ ಆನಂದದಿಂದ ಕುಣಿಯತೊಡಗಿದ. ವೀಣೆ ನುಡಿಸಿ ಹಾಡತೊಡಗಿದ. ಶಿವನು ಆ ಹಾಡನ್ನು ಕೇಳಿ ತಾನೂ ಮೆಲ್ಲಗೆ ಹಾಡತೊಡಗಿದ. ಋಷಿಗಳು ತಾಳಹಾಕತೊಡಗಿದರು. ಕ್ರಮೇಣ ದೇವದಾನವರು ಋಷಿಗಳೂ ಎಲ್ಲರೂ ಹಾಡತೊಡಗಿದರು.

ಆಗ ಹನುಮಂತನೂ ಹಾಡತೊಡಗಿದ. ಅದರ ಮಾಧುರ್ಯದಿಂದ ಬಾಡಿದ ವಸ್ತು ಎಲ್ಲ ಅರಳಿತು. ಸೊರಗಿದುದೆಲ್ಲ ಪುಷ್ಪವಾಯಿತು. ಹಾಡುತ್ತಿರುವವರೆಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ಹಾಡು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಕೇಳಿದರು. ದೇವತೆಗಳೂ ಋಷಿಗಳೂ ಗಣಗಳೂ ರಾಕ್ಷಸರೂ ಶ್ರೋತೃಗಳಾದರು. ಹನುಮಂತನೊಬ್ಬನೆ ಹಾಡುವವ.

ಬಳಿಕ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಊಟದ ವೇಳೆ ಬಂದಿತೆಂದು ಎಲ್ಲರೂ ಮಡಿಯುಟ್ಟು ಮಾಧ್ಯಾಹ್ನಿಕ ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ವಾಹನಗಳನ್ನೇರಿ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಹೊರಟರು. ಶಿವನು ಹನುಮಂತನ ಗಾನ ಮಾಧುರ್ಯಕ್ಕೆ ಸೋತುಹೋಗಿದ್ದ, ಅವನನ್ನು ತನ್ನೊಡನೆ ನಂದಿಯ ಮೇಲೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ಹಾಡಿಸುವ ಆಸೆಯಿಂದ ಕರೆದ. 'ನಿನ್ನ ವಾಹನವನ್ನೇರಿ ನಾನು ಪಾತಕಿ ಆಗಲಾರೆ. ಬೇಕಾದರೆ ನನ್ನ ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ನೀನೆ ಹತ್ತಿ ಕುಳಿತು 'ನನ್ನ ಹಾಡನ್ನು ಕೇಳು' ಎಂದ ಹನುಮಂತ.

ಶಿವನು ಆಗಲಿ ಎಂದು ಅವನ ಹೆಗಲಮೇಲೆ ಹತ್ತಿ ಕುಳಿತ. ಹನುಮಂತನು ತನ್ನ ಮುಖವನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಶಿವನಿಗೆದುರಾಗಿ ತಿರುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಹಾಡಿದ. ಅದನ್ನು ಕೇಳುತ್ತ ಗೌತಮನಾಶ್ರಮವನ್ನು ಸೇರಿದ ಶಿವ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳೂ ಋಷಿಗಳೂ ಗಣಗಳೂ ದಾನವರೂ ಅಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸೇರಿದರು.

ಗೌತಮನು ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಸತ್ಕರಿಸಿದ. ಹನುಮಂತನು ಇನ್ನೂ ಹಾಡುತ್ತಲೆ ಇದ್ದ; ಆ ಗಾನದಿಂದ ಮನೆಯ ಒಣಗಿದ ಮರದ ಸಾಮಾನುಗಳೆಲ್ಲ ಹಸಿಯಾಗಿ ಚಿಗುರಿದುವು. ಎಲ್ಲರೂ ಬೆರಗಾಗಿ ಹನುಮಂತನನ್ನೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಶಿವನು ಅವನ ಮುಖವನ್ನು ತಿರುಗಿಸಿ ಮೊದಲಿನಂತೆ ಮಾಡಿದ. ಪದ್ಮಾಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಅವನ ಬೊಗಸೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಾಲಿಟ್ಟು ಇನ್ನೊಂದು ಕಾಲಿನಿಂದ ಅವನ ಮುಖವನ್ನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಮೆಲ್ಲಗೆ ಸವರಿದ. ಬಳಿಕ ಹೆಗಲು ಕುತ್ತಿಗೆ ಎದೆ ಬೆನ್ನು ಹೊಟ್ಟೆ ಹೊಕ್ಕಳುಗಳನ್ನು ಸ್ಪರ್ಶಿಸಿ ಬೊಗಸೆಯಲ್ಲಿ ಆ ಎರಡನೆ ಕಾಲನ್ನೂ ಇಟ್ಟ. ಒಂದು ಮುತ್ತಿನ ಹಾರವನ್ನು ಅವನ ಕೊರಳಿಗೆ ಹಾಕಿದ.

ವಿಷ್ಣು ಹೇಳತೊಡಗಿದ. 'ಹನುಮಂತನಿಗೆ ಸಮಾನನಾದವನು ಇಡಿ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡದಲ್ಲಿಯೆ ಇಲ್ಲ. ಶ್ರುತಿಗಳಿಗೂ ನಿಲುಕದ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಸಿಗದ ನಿನ್ನ ಪಾದ ಅವನಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಮಹಾಯೋಗಿಗಳ ಹೃದಯ ಕಮಲದಲ್ಲಿ ಒಂದುಕ್ಷಣ ನಿಲ್ಲದಿದ್ದ ನಿನ್ನಪಾದ ಅವನ ಬೊಗಸೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತಿತು. ಇಷ್ಟಾದರೂ ಅವನೊಬ್ಬ ಚಪಲನಾದ ಕಪಿ. ಇದೊಂದು ವಿಚಿತ್ರವೆ ಸರಿ. ನಾನು ಪ್ರತಿದಿನ ಸಾವಿರ ಕಮಲಗಳಂತೆ ಸಾವಿರ

ವರ್ಷಗಳಕಾಲ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನರ್ಚಿಸಿದರೂ ನೀನು ನಿನ್ನ ಪಾದ ತೋರಲಿಲ್ಲ. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಹೇಳುವುದು, ಶಿವನು ನಾರಾಯಣನಿಗೆ ಪ್ರಿಯ, ನಾರಾಯಣನು ಶಿವನಿಗೆ ಪ್ರಿಯನೆಂದು. ಆದರೆ ಈ ಕಪಿಯ ಭಾಗ್ಯ ನನಗೆ ಎಂದೂ ದೊರಕಿಲ್ಲ.'

ಶಿವನು ತಡೆದು ಹೇಳಿದ. 'ಹರಿಯೆ, ನಿನ್ನಷ್ಟು ಪ್ರಿಯನಾದವನು ನನಗಿನ್ನಾರೂ ಇಲ್ಲ. ಇರುವುದಾದರೆ ಪಾರ್ವತಿಯೊಬ್ಬಳೆ. ಇನ್ನಾರೂ ಇಲ್ಲ.

ಬಳಿಕ ಗೌತಮನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಂತೆ ಎಲ್ಲರೂ ಊಟಕ್ಕೆ ಕುಳಿತರು. ಶಿವನು ಆಚಮನಮಾಡಿ ಸರ್ವಾಲಂಕಾರ ಭೂಷಿತನಾಗಿ ಪಂಚಗಂಧಗಳನ್ನು ಲೇಪಿಸಿಕೊಂಡು ಉತ್ತಮವಾದ ಆಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತ. ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮವಿಷ್ಣುಗಳನ್ನೂ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿದ. ಎಲ್ಲರೂ ಚಿನ್ನದ ಹರಿವಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಊಟಮಾಡತೊಡಗಿದರು. ಮೂವತ್ತು ಬಗೆಯ ಭಕ್ಷ್ಯಗಳು, ನಾಕು ಬಗೆಯ ಪಾಯಸಗಳು, ಇನ್ನೂರು ಬಗೆಯ ಪಕ್ವಾನ್ನಗಳು, ಮುನ್ನೂರು ಬಗೆಯ ಅಪಕ್ವಾನ್ನಗಳು. ನೂರು ನೂರು ಬಗೆಗಳ ಗೆಡ್ಡೆ ಕಾಯಿಪಲ್ಯ ಪದಾರ್ಥಗಳು, ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ಬಗೆಯ ಸಾಸಿವೆಯಿಂದ ಮಿಶ್ರಿತವಾದ ಶಾಕಪದಾರ್ಥಗಳು ಸಕ್ಕರೆ ಮಾವು ದಾಳಿಂಬೆ ಬಾಳೆ ದ್ರಾಕ್ಷೆ ಖರ್ಜೂರ ಕಿತ್ತಳೆ ನೇರಳೆ ಮುಂತಾದ ಹಣ್ಣುಗಳು ಇವನ್ನೆಲ್ಲ ಗೌತಮನು ಬಡಿಸಿ ಆಪೋಶನವನ್ನಿತ್ತು 'ಊಟಮಾಡಿರಿ' ಎಂದನು. ಬೀಸಣಿಗೆಯಿಂದ ಶಿವ ವಿಷ್ಣುಗಳಿಗೆ ಗಾಳಿ ಬೀಸತೊಡಗಿದನು.

ಶಿವನು ಹಾಸ್ಯಕ್ಕಾಗಿ 'ಹರಿಯೆ, ನೋಡು, ಕಪಿ ಹೇಗೆ ಉಣ್ಣುತ್ತಾನೆ !' ಎಂದ. ವಿಷ್ಣು ಅವನಕಡೆಗೆ ನೋಡಲು ತಿರುಗಿದಾಗ ಶಿವನು ಎಂಜಲು ಮಂಡಿಗೆಯನ್ನು ಹರಿಯ ತಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದ. ಎಲ್ಲ ಋಷಿಗಳೂ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಹನುಮಂತನ ತಟ್ಟೆಗೂ ಎಂಜಲು ಪಾಯಸವನ್ನು ಹಾಕಿದ. ಆಗ ಹನುಮಂತನು ಕೇಳಿದ, ''ನಿನ್ನ ಎಂಜಲನ್ನು ತಿನ್ನಬಾರದೆಂದು ನೀನೆ ಹೇಳಿರುವೆಯಲ್ಲ !

**ಅನರ್ಹಂ ಮಮ ನೈವೇದ್ಯಂ ಪತ್ರಂಪುಷ್ಪಂ ಫಲಂ ತಥಾ**
**ಮಹ್ಯಂ ನಿವೇದ್ಯ ಸಕಲಂ ಕೂಪ ಏವ ವಿನಿಕ್ಷಿಪೇತ್**

ನನ್ನ ನೈವೇದ್ಯವು ಸ್ವೀಕಾರಕ್ಕೆ ಅಯೋಗ್ಯವಾದುದು. ಪತ್ರ ಪುಷ್ಪ ಫಲಗಳನ್ನೂ ನನಗೆ ನಿವೇದಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಬಾವಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಬೇಕು.

ಹೀಗೆ ನೀನು ಹೇಳಿರುವಾಗ ನಿನ್ನ ಎಂಜಲನ್ನು ಉಣದೆ ನಿನ್ನಾಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪಾಲಿಸಬೇಕೆ ? ಉಂಡು ನಿನ್ನ ಕೃಪೆಗೆ ಪಾತ್ರರಾಗಬೇಕೆ ? ಹೇಳು.

ಶಿವನೆಂದ, 'ಬಾಣಲಿಂಗ, ಸ್ವಯಂ ವ್ಯಕ್ತವಾದ ಲಿಂಗ. ಹೃದಯದಲ್ಲಿರುವ ಚಂದ್ರಕಾಂತಲಿಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಶಿವನಿಗೆ ನಿವೇದಿತವಾದುದನ್ನು ಭಕ್ಷಿಸಿದರೆ ಅದು ಚಾಂದ್ರಯಣ ವ್ರತಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾದುದು.

**ಬಾಣಲಿಂಗೇ ಸ್ವಯಂಭೂತೇ ಚಂದ್ರಕಾಂತೆ ಹೃದಿಸ್ಥಿತೇ**
**ಚಾಂದ್ರಾಯಣ ಸಮಂ ಜ್ಞೇಯಂ ಶಂಭೋರ್ನೈವೇದ್ಯಭಕ್ಷಣಂ**

ಈಗ ಇದು ಊಟದ ಸಮಯ. ಬೇರೆ ಮಾತುಗಳಿಂದ ವೈರಸ್ಯ ಉಂಟಾದೀತು. ಊಟ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಎಲ್ಲ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಈ ಯಾವ ವಿಚಾರಕ್ಕೂ ಹೋಗದೆ ಊಟಮಾಡು.

ಗೌತಮನು ಕುಡಿಯುವ ನೀರನು ಸಿದ್ಧ ಪಡಿಸಿದನು. ಚಳ್ಳೆಬೀಜದ ಪುಡಿಯಿಂದ ಶುದ್ಧಮಾಡಿದ ಕೆರೆ ನೀರನ್ನು ಕಲಶಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಸಬೇಕು. ನದಿಯ ಮರಳನ್ನು ತಂದು ಅದರಿಂದ ವೇದಿಕೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಶುದ್ಧವಾದ ಬಿಳಿ ಬಟ್ಟೆಯಿಂದ ಅದನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ ಅದರ ಮೇಲೆ ನೀರಿನ ಕಲಶಗಳನ್ನು ಇಡಬೇಕು. ನೀರಿಗೆ ಲಾಮಂಚ ಏಲಕ್ಕಿ ಕಸ್ತೂರಿ ಪುಡಿಗಳನ್ನೂ ಪಗಡೆ ಪಾದರಿ ಕಾಡುಮಲ್ಲಿಗೆ ಹೂಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ಒಂದು ಯಾಮಕಾಲ ಮುಚ್ಚಿಡಬೇಕು. ಬಳಿಕ ವಸ್ತ್ರದಿಂದ ನೀರನ್ನು ಶೋಧಿಸಿ ಪಚ್ಚ ಕರ್ಪೂರವನ್ನು ಹಾಕಿ ಕಲಶಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಡಬೇಕು. ಮಿದುವಾದ ತೆಳುವಾದ ಬಟ್ಟೆಯಿಂದ ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಿ ಕಟ್ಟಬೇಕು. ಬಿಸಿಲು ಬೀಳದ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಮೆಲ್ಲಗೆ ಗಾಳಿ ಬೀಸುವಲ್ಲಿ ಇಡಬೇಕು. ನೀರು ಬಡಿಸುವ ಪುರುಷರು ಸ್ತ್ರೀಯರು ಕನ್ನಿಕೆಯರು ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಮಡಿ ಉಟ್ಟು ಕತ್ತು ಕಂಕುಳಲ್ಲಿ ಅಗರು ದ್ರವವನ್ನು ಲೇಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಮೈಗೆಲ್ಲ ಪಂಚ ಗಂಧಗಳನ್ನು ಪೂಸಿಕೊಂಡು ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಹೂ ಮುಡಿದು ಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಸ್ತ್ರಿಯರು ಕುಂಕುಮವನ್ನೂ ಸರ್ವಾಭರಣಗಳನ್ನೂ ಧರಿಸಬೇಕು. ಎಡಗೈಯಲ್ಲಿ ಕಲಶವನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ನೀರು ಬಡಿಸಬೇಕು.

ಊಟದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಗೌತಮನು ಇಂಥ ನೀರನ್ನು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಬಡಿಸಿ ಸತ್ಕರಿಸಿದನು. ಎಲ್ಲರೂ ಎದ್ದು ಕೈಕಾಲು ತೊಳೆದುಕೊಂಡು ಗಂಧವನ್ನು ಕೈಗಳಿಗೆ ಪೂಸಿಕೊಂಡರು. ತಾಂಬೂಲವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರು. ಶಿವನಿಗೆ ಗೌತಮನು ತಾಂಬೂಲವನ್ನು ಕೊಡಲು ಹೋದಾಗ 'ಹನುಮಂತನೆ ತಾಂಬೂಲ ಕೊಡಲಿ' ಎಂದ ಶಿವ. 'ನಾನು ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿದ ಹಣ್ಣು ಹಂಪಲು ತಿನ್ನುತ್ತ ಬದುಕುವವನು, ಅಶುಚಿಯಾಗಿರುವವನು' ಎಂದ ಹನುಮಂತ. 'ನನ್ನ ಮಾತಿನಿಂದ ಎಲ್ಲವೂ ಶುಚಿಯಾಗುವುದು ವಿಷವೂ ಅಮೃತವಾಗುವುದು. ಎಲ್ಲ ಶಬ್ದಗಳೂ ವೇದ ಪುರಾಣ ಆಗಮ ಸ್ಮೃತಿಗಳಾಗುವವು. ಧರ್ಮಜ್ಞಾನ ಉದಯಿಸುವುದು. ದೇವತ್ವ ಲಭಿಸುವುದು. ಮೋಕ್ಷವೂ ದೊರಯಲಿರುವುದು. ಕಪಿಯೆ, ತಾಂಬೂಲವನ್ನೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳು, ಸಿದ್ಧಮಾಡಿ ನನಗೆ ಕೊಡು.

ಹನುಮಂತನು ಶಿವನ ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಎಡಗೈಯಿಂದ ತಾಂಬೂಲವನ್ನು ತೆಗೆದು ಅಡಿಕೆ ಪುಡಿ ಪಚ್ಚ ಕರ್ಪೂರಗಳನ್ನು ಬೆರೆಸಿ ಶಿವನಿಗಿತ್ತನು.

ಶಿವನು ತಾಂಬೂಲವನ್ನು ಮೆಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಮಂದರ ಪರ್ವತದಿಂದ ಪಾರ್ವತಿಯು ಜಯಾ ವಿಜಯಾ ಎಂಬ ಸಖಿಯರೊಡನೆ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಬಂದಳು. ಶಿವನಿಗೆ ವಂದಿಸಿ ಮುಖವನ್ನು ತಗ್ಗಿಸಿ ನಿಂತಳು. ಶಿವನು ಅವಳ ಮುಖವನ್ನೆತ್ತಿ ದೇವಿ, ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಊಟ ಮಾಡಿ ಅಪರಾಧೆಸಗಿದ್ದೇನೆ. ನಿನ್ನೊಬ್ಬಳನ್ನೆ ಅಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಬಂದಿರುವುದೂ ತಪ್ಪಾಯಿತು. ಕ್ಷಮಿಸು, ಕೋಪಿಸದೆ ನನ್ನನ್ನು ನೋಡು' ಎಂದ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಗೌತಮನು ಪಾರ್ವತಿಗೆ ನಮಿಸಿ ಭೋಜನ ಮಾಡೆಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡ. ಬಳಿಕ ಪಾರ್ವತಿ ಉಂಡು ಗಂಧ ಪುಷ್ಪಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದಳು.

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲವಾಯಿತು. ಎಲ್ಲರೂ ಕೆರೆಯ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆ ಮಾಡಿದರು. ಶಿವನೂ ಜಪಿಸುವುದನ್ನು ಕಂಡು ವಿಷ್ಣು ಕೇಳಿದನು.

**ವಿಷ್ಣು :-** ಎಲ್ಲರೂ ನಮಿಸುವುದು ಪೂಜಿಸುವುದು ನಿನ್ನನ್ನು. ಯಜ್ಞ ಹೋಮಗಳು ನಿನಗೆ ಮಾಡುವರು. ಅಂಥವ ನೀನೇ ಏನು ಜಪಿಸುವೆ ? ಎಲ್ಲರೂ ನಿನಗೆ

ಕೈಮುಗಿಯುವಾಗ ನೀನು ಯಾರಿಗೆ ಕೈ ಮುಗಿವೆ ? ನಮಸ್ಕಾರ ಪೂಜೆ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಗೆ ಫಲ ನೀಡುವವನು ನೀನು. ನಿನಗೆ ಯಾರು ಫಲ ಕೊಡುವವರು ? ನಿನಗಿಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾಗಿದ್ದು ವಂದ್ಯನೆನಿಸುವವನು ಯಾರು ?

**ಶಿವ :-** ನಾನೇನು ಧ್ಯಾನಿಸುವದಿಲ್ಲ. ನಮಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಉಪಾಸನೆ ಮಾಡುವದಿಲ್ಲ. ಜಪಿಸುವದಿಲ್ಲ. ನಾಸ್ತಿಕರಿಗೆ ಧರ್ಮಾಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ಉಂಟು ಮಾಡುವದಕ್ಕಾಗಿ ಹಾಗೆ ತೋರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಲೋಕಕ್ಕೆ ಉಪಕಾರವಾಗಲೆಂದು ಹಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

'ಅದು ಸರಿ' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಹರಿ ನಮಿಸಿದನು.

ಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆ ಮುಗಿಸಿ ಎಲ್ಲರೂ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದರು. ಶಿವಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಆಗ ಶಿವನು ಹನುಮಂತನೊಡನೆ ಹಾಡುತ್ತ ಕುಳಿತ. ಉಳಿದವರು ಪಂಚಾಕ್ಷರಿಯನ್ನು ಜಪಿಸಿದರು. ಬಳಿಕ ಶಿವನು ಹನುಮಂತನ ಕೈ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಪಾರ್ವತಿಯ ಬಳಿಗೆ ನಡೆದ ಹನುಮಂತ ತುಂಬುರು ನಾರದರು ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಶಿವನು ಪಾರ್ವತಿಯೊಡನೆ ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ನಾನಾ ವಿಧವಾದ ವಿಲಾಸದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ.

**ಶಿವ :-** ದೇವಿ, ನಿನಗೆ ತಲೆ ಬಾಚಿ ಜಡೆ ಹಾಕುತ್ತೇನೆ.

**ಪಾರ್ವತಿ :-** ನಾಥ, ಪತಿಯು ಪತ್ನಿಯ ಸೇವೆ ಮಾಡುವುದು ಯುಕ್ತವಲ್ಲ. ತಲೆ ಕೂದಲು ಸಿಂಗರಿಸಲು ತೊಡಗಿದರೆ ಇನ್ನೂ ಏನೇನೋ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಹೆಗಲು ಬೆನ್ನುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಒರೆಸಿ ಉದುರಿದ ಕೂದಲು ಹೂಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತೆಗೆಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ದೊಡ್ಡವರು ಬಂದರೆ ನಾನೇನು ಹೇಳೋಣ ?

ಪಾರ್ವತಿಯು ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಶಿವನು ಅವಳನ್ನು ಕೈಯಿಂದ ಸೆಳೆದು ತೊಡೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ, ಜಡೆಯನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ಉಗುರುಗಳಿಂದ ಬಿಡಿಸಿ ಹರವಿದನು. ವಿಷ್ಣುವು ಕೊಟ್ಟ ಪಾರಿಜಾತದ ಮಾಲೆಯನ್ನು ಇಟ್ಟು ಜಡೆ ಹಾಕಿದನು. ಮಲ್ಲಿಗೆಯ ಮಾಲೆಯನ್ನು ತೊಡಿಸಿದನು. ಬ್ರಹ್ಮನು ಕೊಟ್ಟ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷದ ಹೂವಿನ ಮಾಲೆಯನ್ನು ತೊಡಿಸಿದನು. ಹೆಗಲು ಬೆನ್ನುಗಳನ್ನೊರಸಿ ಸೊಂಟದಲ್ಲಿ ಬಿಚ್ಚಿ ಹೋಗಿದ್ದ ಬಟ್ಟೆಯ ಗಂಟನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಿದನು. ಮೂಗುತಿಗೆ ಅರಿಶಿನ ಅಂಟಿಕೊಂಡಿದ್ದುದರಿಂದ ಹೊಳಪು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿ 'ಇದನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಡ. ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹೊಳೆಯತ್ತಿಲ್ಲ,' ಎಂದ. ಪಾರ್ವತಿ ಜಗಳಕ್ಕೆ ನಿಂತಳು.

**ಪಾರ್ವತಿ :-** ನಿನ್ನ ವೈಭವಕ್ಕೆ ಇದು ಸಾಕು. ನಿನಗೆ ನರಕಪಾಲಗಳ ಮಾಲೆ. ಶೇಷ ವಾಸುಕಿ ಸರ್ಪಗಳು ತಾನೆ ಆಭರಣಗಳು ! ಬಟ್ಟೆ ಇಲ್ಲವೆ ಇಲ್ಲ ! ಬೂದಿಯು ಅಂಗರಾಗ ! ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಜಡೆ ! ಮುದಿ ಎತ್ತು ವಾಹನ ! ಕುಲಗೋತ್ರಗಳೊಂದೂ ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ ! ತಂದೆ-ತಾಯಿಗಳಾರೆಂದೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ! ದೇಹವೂ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ವಿರೂಪವಾಗಿದೆ ! ..................

**ವಿಷ್ಣು :-** ದೇವಿ, ಏಕೆ ಹೀಗೆಲ್ಲ ಜಗದೊಡೆಯನನ್ನೆ ಹಳಿಯುತ್ತಿರುವೆ ! ಶಿವ ನಿಂದೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ ಮರಣ ಹೊಂದುವುದು ನನ್ನ ವ್ರತ.

ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತ ವಿಷ್ಣು ತನ್ನ ತಲೆಯನ್ನು ಉಗುರುಗಳಿಂದ ತುಂಡರಿಸ ತೊಡಗಿದ. ಶಿವನು ತಡೆದು ಅವನ ಕೈಹಿಡಿದು ಹೇಳಿದ.

**ಶಿವ :-** ಇಂಥ ಸಾಹಸ ಮಾಡಬೇಡ. ಪಾರ್ವತಿಯ ಮಾತುಗಳೆಲ್ಲವೂ ನನಗೆ ಇಷ್ಟವೆ. ನೀನು ಈಗ ಮಾಡಲು ಹೊರಟ ಕಾರ್ಯವೆ ನನಗೆ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲದುದು.

ವಿಷ್ಣು ಸುಮ್ಮನಾದ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಹನುಮಂತನೆಂದ.

**ಹನುಮಂತ :-** ದೇವ, ನಾನು ಪೂಜೆಗೆ ಹೊರಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಅನುಮತಿಕೊಡು.

**ಶಿವ :-** ಯಾರಿಗೆ ಪೂಜೆ ? ಎಲ್ಲಿ ಮಾಡುವೆ ? ಯಾವ ಹೂ ? ಯಾವ ಪತ್ರೆ ? ನಿನ್ನ ಗುರು ಯಾರು ? ಮಂತ್ರ ಯಾವುದು ? ಪೂಜೆಯನ್ನು ಯಾವ ವಿಧಾನದಿಂದ ಮಾಡುವೆ ?

ಹನುಮಂತನು ಹೆದರಿದ. ಭಯದಿಂದ ನಡುಗುತ್ತ ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡತೊಡಗಿದ.

**ಹನುಮಂತ :-** ಮಹಾದೇವ, ಶಂಕರ, ಯೋಗಿಯೆ, ಯೋಗಿಗಳ ಗುರುವೆ, ಜ್ಞಾನಿ ವರೇಣ್ಯನೆ, ವೇದಪತಿಯೆ, ದೇವತೆಗಳೊಡೆಯನೆ 'ಅಂಭಸ್ಯಪಾರೇ.' 'ಆತನುಷ್ವ' ಮೊದಲಾದ ವಾಕ್ಯ ಪ್ರತಿಪಾದ್ಯನೆ, ಅಷ್ಟ ಮೂರ್ತಿಯೆ, ಪಶುಪತಿಯೆ, ಮುಕ್ಕಣ್ಣನೆ, ಗರುಗ ಉಮ್ಮತ್ತ ತುಂಬೆ ಅಡಕೆ ಸುರಹೊನ್ನೆ ಸಂಪಿಗೆ ಹೂಗಳನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವವನೆ ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ. ಅನೇಕ ನಮಸ್ಕಾರ.

**ಶಿವ :-** ಅಂಜಬೇಡ, ನಾನು ಕೇಳಿದುದುನೆಲ್ಲ ಹೇಳು.

**ಹನುಮಂತ :-** ನಾನು ಶಿವಲಿಂಗವನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತೇನೆ. ಮೈಗೆ ಭಸ್ಮಲೇಪಿಸಿಕೊಂಡು ಹಗಲು ತಂದಿಟ್ಟ ನೀರು ಹೂಗಳಿಂದ ಶಿವಪೂಜೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಸಾಯಂಕಾಲ ಕಂಠದವರೆಗೆ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಮಡಿ ಉಟ್ಟು ಎರಡು ಬಾರಿ ಆಚಮನ ಮಾಡಿ ಭಸ್ಮದಿಂದ ಆಗ್ನೇಯ ಸ್ನಾನ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಎಂಟು ಬಾರಿ ಪ್ರಣವದಿಂದ ಅಭಿಮಂತ್ರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಪಂಚಾಕ್ಷರಿ ಅಥವಾ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ನಾಮದಿಂದಲೂ ಏಳು ಬಾರಿ ಅಭಿಮಂತ್ರಿಸಬಹುದು. ದರ್ಭೆಯ ಪವಿತ್ರವನ್ನು ಧರಿಸಿ **'ಈಶಾನಃ ಸರ್ವವಿದ್ಯಾನಾಂ' ತತ್ಪುರುಷಾಯ ವಿದ್ಮಹೇ' 'ಅಘೋರೇಬೋಧ ಘೋರೇಭ್ಯಃ' 'ವಾಮದೇವಾಯನಮಃ' ಸದ್ಯೋಜಾತಂ ಪ್ರಪದ್ಯಾಮಿ'** ಈ ಮಂತ್ರಗಳಿಂದ ತಲೆ ಹಣೆ ಎದೆ ಗುಹ್ಯಪಾದಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಣವದಿಂದ ಸರ್ವಾಂಗದಲ್ಲಿಯೂ ಭಸ್ಮ ಲೇಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇದು ತ್ರೈವರ್ಣಿಕರಿಗೆ ನಿಯಮ. ಶೂದ್ರ ಮುಂತಾದವರು ಶಿವನಾಮದಿಂದ ಏಳು ಬಾರಿ ಭಸ್ಮವನ್ನು ಅಭಿಮಂತ್ರಿಸಿ **ಶಿವಾಯನಮಃ, ಶಂಕರಾಯನಮಃ, ಸರ್ವಜ್ಞಾಯ ನಮಃ, ಸ್ಥಾಣವೇ ನಮಃ, ಸ್ವಯಂಭುವೇನಮಃ,** ಎನ್ನುತ್ತ ತಲೆ ಹಣೆ ಎದೆ ಗುಹ್ಯಪಾದಗಳಿಗೂ ನಮಃ ಶಿವಾಯ ಎಂದು ಸರ್ವಾಂಗಗಳಿಗೂ ಭಸ್ಮ ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಬಳಿಕ ಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆ ದೇವೀ ಮಂತ್ರ ಜಪಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಶಿವಪೂಜೆ ಮಾಡುವ ವೇದಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪದ್ಮ ಸ್ವಸ್ತಿಕ ಉತ್ಪಲ ಗದೆ ಶಂಖ ತ್ರಿಶೂಲ ಡಮರು ಶಿವಲಿಂಗ ಪಾದುಕೆ ಬೀಸಣಿಗೆ ಛತ್ರ ಚಾಮರ ವಿಷ್ಣು ಬ್ರಹ್ಮ ಮುಂತಾದವರ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ರಂಗವಲ್ಲಿಯಿಂದ ಇಲ್ಲವೆ ಹಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಬರೆಯಬೇಕು. ತಾನೆ ಬರೆದರೆ ಉತ್ತಮ. ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗೆ ಪ್ರತಿಫಲ ಕೊಟ್ಟು ಬರೆಸಿದರೆ ಮಧ್ಯಮ. ಬೇಡಿ ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಂದ ಬರೆಸಿದರೆ ಕನಿಷ್ಠ.

ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಅರ್ಹರಾದವರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಬರೆಸಿದರೆ ಅಧಮ. ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಅನರ್ಹರಾದವರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಬರೆಸಿದರೆ ನಿಷ್ಫಲ.

ರೇಶ್ಮೆ ಬಟ್ಟೆ,ಹುಲಿ ಇಲ್ಲವೆ ಜಿಂಕೆ ಚರ್ಮ, ಹತ್ತಿ ಬಟ್ಟೆ, ಮರ, ತಾಳೆಗರಿ ಕಂಬಳಿ, ಚಿನ್ನ, ಬೆಳ್ಳಿ, ತಾಮ್ರ ಒಣಗಿದ ಗೋಮಯ, ಎಕ್ಕದ ಮರಗಳಿಂದ ಆಸನವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅದರ ಮೇಲೆ ದರ್ಭೆ ಭಸ್ಮಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ಪದ್ಮಾಸನ ಇಲ್ಲವೆ ಸ್ವಸ್ತಿಕಾಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಪ್ರಾಣಾಯಾಮ ಮಾಡಬೇಕು. ಹೃದಯಾಕಾಶದಲ್ಲಿರುವ ಸೂಕ್ಷ್ಮರೂಪಿನ ಶಿವನನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸಿ ಅವನು ಶರೀರವನ್ನೆಲ್ಲ ವ್ಯಾಪಿಸುವನೆಂದು ಚಿಂತಿಸಿದರೆ ದೇಹಶುದ್ಧಿಯಾಗುವುದು.

ಚಿನ್ನ ಪಾದರಸಗಳ ಮಿಶ್ರಣದಿಂದ ಬಿಳಿ ಕೆಂಪು ಬಣ್ಣ ಹನ್ನೆರಡು ಎಂಟು ಐದು ಅಥವಾ ಮೂರು ದಳಗಳುಳ್ಳ ಆಸನವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ಲಿಂಗವನ್ನಿಟ್ಟು ಅದರಲ್ಲಿ ಹೃದಯವಾಸಿಯಾದ ಶಿವನನ್ನಾವಾಹಿಸಬೇಕು. ಶುದ್ಧವಾದ ಕಲಶದಲ್ಲಿ ಶುದ್ಧವಾದ ನೀರು ತುಂಬಿ ಗಂಧ ಪುಷ್ಪಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ಪ್ರಣವದಿಂದ ಅಭಿಮಂತ್ರಿಸಬೇಕು.

ಪ್ರಾಣಾಯಾಮ ಮತ್ತು ಪ್ರಣವೋಚ್ಚಾರಣಗಳನ್ನು ಅನರ್ಹರು ಮಾಡಕೂಡದು. ಪ್ರಾಣಾಯಾಮದ ಬದಲಿಗೆ ಬರಿ ಶಿವಧ್ಯಾನವನ್ನೂ ಪ್ರಣವೋಚ್ಚಾರಣದ ಬದಲಿಗೆ ಶಿವ ಎಂಬ ನಾಮೋಚ್ಚಾರಣೆಯನ್ನೂ ಅವರು ಮಾಡಬೇಕು.

ಬಳಿಕ ಶಿವನ ಪ್ರೀತಿಗಾಗಿ ಶಿವಪೂಜೆ ಮಾಡುವೆನೆಂದು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಬೇಕು. ಅರ್ಘ್ಯಪಾದ್ಯಾದಿಗಳನ್ನಿತ್ತು ನಮಸ್ತೇ ರುದ್ರ ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಶಿವಕಲ್ಪೋಕ್ತ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಅಥವಾ ಪ್ರಣವದಿಂದ ಅಭಿಷೇಕ ಮಾಡಬೇಕು. ಲಿಂಗದ ಮೇಲೆ ಒಂದೇಸಮನಾಗಿ ತಡೆ ಇಲ್ಲದೆ ಬೀಳುವ ಜಲಧಾರೆಗೆ ಮುಕ್ತಿಧಾರೆಯನ್ನುವರು. ಆ ಮುಕ್ತಿಧಾರೆಯನ್ನು ಸುರಿಸುತ್ತ ದಿನಕ್ಕೆ ಒಂದರಿಂದ ಹನ್ನೊಂದು ಬಾರಿಯಂತೆ ಒಂದು ತಿಂಗಳಕಾಲ ಅಭಿಷೇಕ ಮಾಡಿದರೆ ಅದು ಮುಕ್ತಿಸ್ನಾನವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಅದರಿಂದ ಮುಕ್ತಿ ದೊರೆಯುವುದು. ಮಣ್ಣಿನಪಾತ್ರೆ, ತೆಂಗಿನಕಾಯಿಯ ಕರಟ, ಕಂಚಿನ ಪಾತ್ರೆ, ಮುತ್ತಿನ ಚಿಪ್ಪು, ಹೂಮಾಲೆ, ಗವಯದ ಕೊಂಬು ಇವುಗಳಿಂದ ಅಭಿಷೇಕ ಮಾಡಬಹುದು.

ಬಳಿಕ ಪಂಚಗವ್ಯ ಪಂಚಾಮೃತ ಮಧುರತ್ರಯಗಳಿಂದ ಅಭಿಷೇಕಮಾಡಿ ಅಲಂಕಾರಗಳನ್ನು ತೊಡಿಸಬೇಕು. ತಿರುಗಿ ಅಭಿಷೇಕ ಮಾಡಬೇಕು. ಬಳಿಕ ಆಚಮನ, ವಸ್ತ್ರ, ಉಪವೀತ, ಪಂಚಗಂಧಗಳನ್ನೂ ಪುಷ್ಪಪತ್ರಗಳನ್ನೂ ಕಪಿಲೆಯ ತುಪ್ಪದಿಂದ ಧೂಪದೀಪಗಳನ್ನೂ ಅರ್ಪಿಸಬೇಕು. ನೈವೇದ್ಯ, ಮುಖಶುದ್ಧಿ, ತಾಂಬೂಲ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣ ನಮಸ್ಕಾರಗಳನ್ನೂ ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕು.

ಗೀತ ವಾದ್ಯ ಪುರಾಣ ನೃತ್ಯ ಹಾಸ್ಯೋಕ್ತಿಗಳು ಐದು ಗೀತ್ಯಂಗಗಳು. ನೀರಾಜನ, ಪುಷ್ಪಾಂಜಲಿ, ಪೂರ್ಣಫಲಾರ್ಪಣೆ, ಕ್ಷಮಾಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಉದ್ವಾಸನಗಳು ಇವು ಐದು ಕೀರ್ತ್ಯುಪಚಾರಗಳು, ಭೂಷಣ ಛತ್ರ, ಚಾಮರ ವ್ಯಜನ ಶಿವೋಪವೀತ ಕೈಂಕರ್ಯ ಇವು ಆರು ಈಶಾನೋಪಚಾರಗಳು. ಮೂವತ್ತೆರಡು ಉಪಚಾರಗಳ ಪೂಜೆಯೆ ಅತ್ಯಂತ ಉತ್ತಮ. ಒಂದು ದಿನ ಆ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿದರೂ ಎಲ್ಲ ಪಾಪಗಳೂ ಪರಿಹಾರವಾಗುತ್ತವೆ.

**ಶಿವ :-** ಕಪಿಶ್ರೇಷ್ಠನೆ, ನೀನು ಹೇಳುವ ಪೂಜಾ ವಿಧಾನ ಸರಿಯಾಗೇ ಇದೆ. ಹಾಗೇ ಮಾಡು. ಮೊದಲಿಗೆ ನನ್ನ ಪಾದಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸು. ಬಳಿಕ ಲಿಂಗ ಪೂಜೆ ಮಾಡುವೆಯಂತೆ.

**ಹನುಮಂತ :-** ನನಗೆ ಗುರುಗಳು ಲಿಂಗಪೂಜೆಯನ್ನೆ ನಿಯಮ ಪೂರ್ವಕ ಮಾಡಲು ಉಪದೇಶಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದನ್ನೆ ಮೊದಲಿಗೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಬಳಿಕ ನಿನ್ನ ಪಾದಗಳ ಪೂಜೆ.

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಹನುಮಂತನು ಸರೋವರದ ಬಳಿಗೆಹೋಗಿ ಮರಳಿನಿಂದ ಒಂದು ವೇದಿಕೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ. ತಾಳೆಗರಿಯ ಆಸನವನ್ನೂ ನಿರ್ಮಿಸಿದ. ಕೈಕಾಲು ತೊಳೆದು ಆಚಮನ, ಭಸ್ಮಸ್ನಾನ, ಪುನರಾಚಮನಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸಿದ. ವೇದಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕಮಲದ ಹೂಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿ ತಾಳೆಗರಿಯ ಆಸನದ ಮೇಲೆ ಪದ್ಮಾಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತ. ಪ್ರಾಣಾಯಾಮ ನ್ಯಾಸ ಶುಕ್ಲಧ್ಯಾನ ಗುರುವಂದನೆ ಜಪಗಳನ್ನೂ ಮಾಡಿದ. ಆವಾಹನ ಮುಂತಾದ ಉಪಚಾರಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿ ಅಭಿಷೇಕಕ್ಕಾಗಿ ಲಿಂಗವನ್ನೆತ್ತಿ ನೋಡಿದಾಗ ಅದಕ್ಕೆ ಪೀಠವಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ಭಯದಿಂದ 'ನಾನೇನು ಪಾಪಮಾಡಿದೆನೊ! ಪೀಠಸಿಗದೆ ಇದ್ದರೆ ನಾನು ಪ್ರಾಣತ್ಯಾಗ ಮಾಡಬೇಕಾಗುವುದು. ಈಗ ರುದ್ರಜಪ ಮಾಡುವೆನು. ಅವನು ಬರಲಿ' ಹೀಗೆಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಶತರುದ್ರಿಯವನ್ನು ಜಪಿಸಿದ. ಶಿವನು ಬರಲಿಲ್ಲ. ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದ ಲಿಂಗವನ್ನು ನೆಲಕ್ಕೆ ಕೆಡವಿದ ಹನುಮಂತ. ಒಡನೆ ವೀರಭದ್ರನು ಬಂದು 'ಭಕ್ತನೆ ಏಕೆ ಅಳುವೆ?' ಎಂದಾಗ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಪೀಠವಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಪಾಪವೆಷ್ಟಿದೆಯೊ!' ಎಂದ.

'ಲಿಂಗ ಪೀಠ ಬರದಿದ್ದರೆ ನೀನೇನೂ ಸಾಹಸಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಡ. ನಾನು ಲೋಕವನ್ನು ದಹಿಸುತ್ತೇನೆ.' ಎನ್ನುತ್ತ ವೀರಭದ್ರನು ನೆಲಕ್ಕೆ ಬೆಂಕಿಯನ್ನೆಸೆದ.

ಒಂದು ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಸುಟ್ಟು ಹೋಯಿತು. ಕೆಳಗಿನ ಏಳುಲೋಕಗಳನ್ನೂ ಮೇಲಿನ ಐದು ಲೋಕಗಳನ್ನೂ ಸುಟ್ಟು ಜನೋಲೋಕಕ್ಕು ಬೆಂಕಿ ವ್ಯಾಪಿಸಿತು. ಒಡನೆ ವೀರಭದ್ರನು ಆ ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ಸೆಳೆದು ನಿಂಬೆಹಣ್ಣಿನ ಗಾತ್ರ ಮಾಡಿ ಕೈಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡನು. ಇನ್ನೂ ಪೀಠವು ಬರದಿದ್ದರೆ ಎಲ್ಲ ಲೋಕಗಳನ್ನೂ ಸುಡುವೆನೆಂದನು. ಆಗ ಸನಕಾದಿಗಳು ಯೋಗ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಶಿವನು ಗೌತಮಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವುದನ್ನು ತಿಳಿದು ಅವನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡಿದರು.

'ದೇವ ದೇವ, ಅಚಿಂತ್ಯರೂಪ, ವೇದ ವೇದ್ಯ, ಸರ್ಪಯಜ್ಞೋಪವೀತ. ಪೃಥಿವಿ ಅಪ ತೇಜ ವಾಯು ಆಕಾಶ ಚಂದ್ರ ಸೂರ್ಯ ಆತ್ಮ ಎಂಬ ಅಷ್ಟಮೂರ್ತಿಗಳುಳ್ಳವನೆ ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ. ಹನ್ನೆರಡು ಲೋಕಗಳು ಭಸ್ಮವಾಗಿವೆ. ಈ ಗೌತಮಾಶ್ರಮ ಒಂದು ಮಾತ್ರ ಉಳಿದಿದೆ. ನೋಡು ಲೋಕ ಕ್ಷಯವನ್ನು' ಎಂದರು. 'ಮೇಲಿನ ಲೋಕಗಳೂ ಉರಿದುಹೋದುವೆ ? ಬೆಂಕಿಯ ಕೆಂಡಗಳು ಸುರಿಯುತ್ತಿಲ್ಲ. ಉರಿಯುವ ಧ್ವನಿಯೂ ಕೇಳಲಿಲ್ಲ' ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ ಶಿವ. 'ವೀರಭದ್ರನು ಆ ಕೆಂಡಗಳನ್ನೂ ನುಂಗುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಅವನಿಂದಲೆ ಈ ಭಯ ಉಂಟಾಗಿದೆ.' ಋಷಿಗಳು ದೂರಿತ್ತರು.

ಶಿವನು ವೀರಭದ್ರನನ್ನು ಕರೆದು ಕೇಳಿದಾಗ ಅವನೆಂದ. 'ಹನುಮಂತನ ಲಿಂಗ ಪೀಠ ಕಳೆದು ಹೋಗಿದೆ. ಅದರಿಂದ ಹೀಗೆ ಮಾಡಬೇಕಾಯಿತು.' ಆಗ ಶಿವನು 'ಹನುಮಂತನ ಮನಸ್ಸನ್ನರಿಯಲು ನಾನು ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದೆನಷ್ಟೆ.' ಎನ್ನುತ್ತ ಲೋಕಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಮೊದಲಿನಂತಾಗಿಸಿದ. ವೀರಭದ್ರನನ್ನಾಲಿಂಗಿಸಿ ನೆತ್ತಿಯನ್ನು ಆಘ್ರಾಣಿಸಿದ. ತಾಂಬೂಲವನ್ನಿತ್ತ.

ಹನುಮಂತನು ಶಿವ ಪೂಜೆಮಾಡಿ ಒಬ್ಬ ವನಚರನಾದ ಗಂಧರ್ವನ ಕೈಯಿಂದ ದೊಡ್ಡ ವೀಣೆಯೊಂದನ್ನು ಸೆಳೆದುಕೊಂಡು ಹಾಡುತ್ತ ಶಿವನ ಬಳಿಗೆ ನಡೆದ. ಗುಳ್ಳದ ಹೂಗಳಿಂದ ಶಿವನ ಪಾದಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದ. ಶಿವನು ಅವನಿಗೆ ಕಲ್ಪದ ಕೊನೆಯವರೆಗೂ ಬಾಳುತ್ತಿರುವ ವರವನ್ನೂ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಹಾರಬಲ್ಲ ಶಕ್ತಿಯನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟ.

ವೀರಭದ್ರನು ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಬಹುಮಾನ ಕೊಟ್ಟು ಗೌರವಿಸಿದ. ಶಿವನು ಪೀತಾಂಬರವನ್ನು ಹರಿಗೂ ಕೆಂಪು ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮನಿಗೂ ಕೊಟ್ಟು ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಋಷಿಗಳಿಗೂ ರಾಕ್ಷಸರಿಗೂ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನಿತ್ತನು.

**ಸೂತ :-** ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಶ್ರೀರಾಮನೂ ಶಂಭು ಮುನಿಗೆ ಬೆಲೆ ಬಾಳುವ ಒಂದು ಜೊತೆ ಬಟ್ಟೆ ಚಿನ್ನದ ಆಭರಣಗಳನ್ನಿತ್ತನು. ಬಳಿಕ ಭೋಜನ ಮಾಡಿ ಮಂತ್ರಿ ಪುರೋಹಿತರೊಡನೆ ಹಾಗೂ ಅನೇಕ ಮುನಿಗಳು ರಾಜರು ಕಪಿಗಳು ಇವರೊಡನೆ ಗೌತಮೀ ತೀರದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಶಂಭುವನ್ನು ಕೇಳಿದ.

**ಶ್ರೀರಾಮ :-** ಮುನಿಯೆ ಯಾವ ಯಾವ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಧರ್ಮಾಚರಣೆಗೆ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯವಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಹೇಳು.

ಶಂಭು :- **ಧ್ಯಾನಮೇವ ಕೃತೇ ಶ್ರೇಷ್ಠಂ ತ್ರೇತಾಯಾಂ ಯಜ್ಞ ಏವ ಚ**
**ದ್ವಾಪರೇ ಚಾರ್ಚನಂ ತಿಷ್ಯೇ ದಾನಂ ಚ ಹರಿಕೀರ್ತನಂ**

ಕೃತಯುಗದಲ್ಲಿ ಧ್ಯಾನವು ಶ್ರೇಷ್ಠ. ತ್ರೇತಾಯುಗದಲ್ಲಿ ಯಜ್ಞವು ಶ್ರೇಷ್ಠ. ದ್ವಾಪರಯುಗದಲ್ಲಿ ಪೂಜೆ ಶ್ರೇಷ್ಠ. ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ದಾನವೂ ಹರಿಕೀರ್ತನೆಯೂ ಶ್ರೇಷ್ಠ.

ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಎಲ್ಲವೂ ಎಲ್ಲಯುಗದಲ್ಲಿಯೂ ಶ್ರೇಷ್ಠವೆ. ಧ್ಯಾನವು ಮಾತ್ರ ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಕಲಿಯುಗದ ಜನರ ಮನಸ್ಸು ಅದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗುವಷ್ಟು ಪಕ್ವವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲಾವಕಾಶವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವ ವೇದಾಭ್ಯಾಸ, ಪುರಾಣ, ಶ್ರವಣ, ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆ, ಜಪ ಮುಂತಾದುದನ್ನು ಜನರು ಮಾಡಲು ಸಮರ್ಥರಾಗಿಲ್ಲ. ದಾನಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಅದು ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಶಸ್ತ.

ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸವಿಟ್ಟು ಪುರಾಣ ಹೇಳುವವನನ್ನು ಗುರುವೆಂದೂ ಬ್ರಹ್ಮ ವಿದ್ಯೋಪ ದೇಶಕನೆಂದೂ ತಿಳಿದು ಬಂಧುವಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಕೊಡುವವನ ಎಲ್ಲ ಪಾಪಗಳೂ ನಾಶವಾಗುವುವು. ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಪುರಾಣವು ಪಾಪನಾಶಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮ ಸಾಧನ. ಹಿಂದಿನ ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಗೌತಮನೆಂಬ ಒಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿದ್ದ. ಅವನು ವೇದಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕೃಷಿ ಮಾಡಿ ಶ್ರೀಮಂತನಾದ. ರಾಜನಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಧನಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಿ 'ನನಗೆ ಎಲ್ಲಿಯಾದರೊಂದು ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಕೊಡು ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡ, ರಾಜನೆಂದ. 'ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ವೈದಿಕ ಕರ್ಮದಲ್ಲಿಯೆ ಅಧಿಕಾರ. ಬೇರೆ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ಅವನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯ ಉಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ.' ಗೌತಮನೆಂದ, 'ನೀನು ಹೇಳುತ್ತಿರುವುದು ಬೇರೆಯುಗದ ಧರ್ಮವನ್ನು. ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಹೀಗಿಲ್ಲ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ದರಿದ್ರನಾಗಿದ್ದರೆ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಅದರಲ್ಲಿ ದೋಷವಿಲ್ಲ. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಕೃಷಿಯು ಶೂದ್ರಧರ್ಮ. ಅದನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಎಂದೂ

ಪರಿಗ್ರಹಿಸಕೂಡದು. ಅಧಿಕಾರ ಪಾತ್ರ ಧರ್ಮ. ನನಗೆ ಅದು ಬೇಕು. ಕೆಲವು ಗ್ರಾಮಗಳ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಕೊಡು. ಇಲ್ಲವೆ ಬೇರೆ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಧರ್ಮವನ್ನಾದರೂ ಮಾಡಲು ಅವಕಾಶಕೊಡು. ಬೇರೆ ಧರ್ಮಬೇಡ.'

ರಾಜನು ಗೌತಮನಿಗೆ ಕೆಲವು ಗ್ರಾಮಗಳ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟ, ಕ್ರಮೇಣ ಗೌತಮನ ವರ್ತನೆ ಬೇರಾಯಿತು. ಮದ್ಯ, ಮಾಂಸ, ಪರಸ್ತ್ರೀಸಂಗ, ಪರದ್ರವ್ಯಾಪಹಾರ ಜೂಜು ಮುಂತಾದುವನ್ನು ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಕೊಂಡ. ಶಿವಪೂಜೆ ವಿಷ್ಣು ಪೂಜೆಗಳನ್ನು ಮರೆತ ರಾಜನು ಇದನ್ನು ಕಂಡು ಒಂದುದಿನ ಗೌತಮ, ಇದೇನು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯವನ್ನೆ ತೊರೆದು ಶೂದ್ರನಾಗಿರುವಿಯಲ್ಲ ? ನಿನ್ನನ್ನು ಅಧಿಕಾರದಿಂದ ತೆಗೆದು ಹಾಕುತ್ತೇನೆ' ಎಂದಾಗ 'ರಾಜನೆ, ನನಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯವೆ ಬೇಡ. ನಾನು ಶೂದ್ರನಾಗಿಯೆ ಇರುವೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ನನ್ನೊಡನೆ ಉಣದಿದ್ದರೆ ಒಳ್ಳೆಯದೆ ಆಯಿತು. ನನ್ನನ್ನು ಅಧಿಕಾರದಿಂದ ತೆಗೆಯುವ ಮಾತೆಲ್ಲ ಅಯುಕ್ತವಾಗಿದೆ. ನಾನು ಸಮರ್ಥನಿದ್ದೇನೆ.' ಎಂದ ಗೌತಮ. ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ರಾಜನು ಸುಮ್ಮನಾದ.

ಒಂದು ದಿನ ಗೌತಮನು ಬೀದಿ ಚಾವಡಿಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಪುರಾಣ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಪಠಿಸುವದನ್ನು ಕೇಳಿದ. 'ನಾರಾಯಣ ಪರಾಯಣರಾದವರು ಪರಾತ್ಪರ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಹೊಂದುವರು. ಮಹೇಶ್ವರನನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸುವವರು ಆ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಹೊಂದಲಾರರು.' ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಪೌರಾಣಿಕನನ್ನು ಕೇಳಿದ 'ನಾರಾಯಣನೆಂದರೆ ಯಾರು ? ಮಹೇಶ್ವರನು ಯಾರು ? ಪರಾಯಣವೆಂದರೇನು ? ಪರಾತ್ಪರತರವೆಂದರೇನು ? ದ್ವೇಷವೆಂದರೇನು ?'

**ಪೌರಾಣಿಕ :-** ಸುಖಮಯವಾದ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕವು ಪರವೆನಿಸಿದೆ. ಅದಕ್ಕಿಂತ ಉತ್ತಮವಾದ ವಿಷ್ಣುಲೋಕವು ಪರಾತ್ಪರ. ಅದನ್ನು ನಾರಾಯಣ ಪರಾಯಣರು ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ. ನರನಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ನೀರು ನಾರ. ಅದರಲ್ಲಿರುವವನು ಸಮುದ್ರ ಶಾಯಿಯಾದ ವಿಷ್ಣು, ನಾರಾಯಣನೆನಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಅವನ ಪ್ರೀತಿಯ ಉದ್ದೇಶದಿಂದಲೇ ಯಾರ ನಡತೆ ಇರುವುದೋ ಅವರು ಅವನ ಪರಾಯಣರು, ಭಕ್ತರು, ಮಹದಾದಿ ತತ್ವಗಳಿಗೆ ಈಶ್ವರ ಅಂದರೆ ಒಡೆಯನೆ ಪರಮೇಶ್ವರ. ಸೂರ್ಯ ಅಗ್ನಿ ಚಂದ್ರ ಎಂಬ ಮೂರು ಕಣ್ಣುಳ್ಳ ಪಾರ್ವತೀಪತಿಯೇ ಪರಮೇಶ್ವರ. ದ್ವೇಷವೆಂದರೆ ವೈರ.

**ಗೌತಮ :-** ನನಗೆ ಸದ್ಗತಿ ದೊರೆಯಲು ಏನು ಮಾಡಬೇಕು ?

**ಪೌರಾಣಿಕ :-** ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳು. ಯೋಗ್ಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ಧರ್ಮಾಚರಣೆ ಮಾಡು. ಆಗ ಪಾಪಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಸದ್ಗತಿ ಪಡೆಯುವೆ. ಅಥವಾ ನಿತ್ಯವೂ ಪುರಾಣ ಶ್ರವಣವನ್ನು ಏಕಾಗ್ರತೆಯಿಂದ ಮಾಡುತ್ತಿರು. ಅಥವಾ ವಿರಾಗಿಯಾಗಿ ಶಿವನನ್ನೊ ವಿಷ್ಣುವನ್ನೊ ಪೂಜಿಸು. ಅಥವಾ ಸನ್ಯಾಸಿಯಾಗಿ ಬ್ರಹ್ಮ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸು. ಅಥವಾ ಕಾಶಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿಯೆ ಮರಣಹೊಂದು. ಅಥವಾ ಗಯೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರಾದ್ಧ ಮಾಡು. ಅಥವಾ ರುದ್ರಜಪ ಮಾಡುತ್ತ ಶ್ರೀಶೈಲವನ್ನೊ ಕೇದಾರವನ್ನೊ ಸಂದರ್ಶಿಸು. ಅಥವಾ ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಮಾಘಸ್ನಾನಮಾಡು. ಹೆಚ್ಚುಮಾತೇಕೆ? ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತನಾದರೆ ನಿನಗೆ ನರಕವಾಸ ತಪ್ಪುವುದು.

**ಗೌತಮ :-** ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಪುರಾಣ ಶ್ರವಣಮಾಡಿ ನೀನು ಹೇಳಿದುದನ್ನೆಲ್ಲ ಮಾಡುವೆನು, ವರ್ಜ್ಯ ಮತ್ತು ಅಭೋಜ್ಯ ವಸ್ತುಗಳು ಯಾವುವು, ಹೇಳು.

**ಪೌರಾಣಿಕ :-** ಮಾಂಸ, ಮದ್ಯ, ಪರಸ್ತ್ರೀ, ಜೂಜು, ಆತ್ಮ ಪ್ರಶಂಸೆ, ಕಠಿಣ ಮಾತು, ಸುಳ್ಳು, ಕಪಟ, ಶಿವನಿಂದೆ, ಗುರುನಿಂದೆ, ತಂದೆ-ತಾಯಿಗಳ ವಯೋವೃದ್ಧರ ಪುರಾಣ ಸ್ಮೃತಿಜ್ಞರ ನಿಂದೆಗಳು, ಬಿಳಿ ಬದನೆ, ಸೋರೆ, ಅಣಬೆ, ಶೀಬೆ, ಕುಸುಬೆ, ನಂಗು. ಕುಂಬಳಕಾಯಿ, ಕೋವಿದಾರ, ಮನುಷ್ಯರ ಹಾಲು, ಹೇಸರಕತ್ತೆ ಕತ್ತೆಗಳ ಹಾಲು, ಕರು ಹಾಕಿದ ಹತ್ತು ದಿನಗಳೊಳಗಿನ ಹಸುವಿನ ಹಾಲು, ಕುರಿಯ ಹಾಲು, ಒಂಟೆ ಹಾಲು ಗೊರಸು ಸೀಳದಿರುವ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಹಾಲು, ಜಿಂಕೆ ಆಡುಗಳ ಹಾಲು, ಕರುವಿಲ್ಲದ ಹಸುವಿನ ಹಾಲು, ಕಂಚು ತಾಮ್ರ ಪಾತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿಟ್ಟ ಎಳೆ ನೀರು. ಸೀಸ ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟ ಜೇನು, ಗಾಜಿನ ಪಾತ್ರೆಯ ಮಜ್ಜಿಗೆ, ತುಪ್ಪ ಬೆರಸಿದ ಮೊಸರು, ಹುರಿ ಹಿಟ್ಟು. ಇದನ್ನು ಸೇವಿಸಬಾರದು. ಹಾಲಿಗೆ ಉಪ್ಪು ಸೇರಿಸಿ ಕೊಂಡು ಸಿಂಧು ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ ಕಾಂಭೋಜ ಮಗಧ ಸಿಂಹಳಗಳಲ್ಲಿ ಸೇವಿಸಬಹುದು. ಬೇರೆ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸೇವಿಸಿದರೆ ಪತಿತರಾಗುತ್ತಾರೆ.

**ಶಂಭು :-** ಪೌರಾಣಿಕನ ಉಪದೇಶದಿಂದ ಎಚ್ಚತ್ತ ಗೌತಮನು ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಚಿಂತಿಸತೊಡಗಿದ.

'ನನಗೆ ರಾತ್ರಿ ಮೃತ್ಯುಬರುವುದೆ ? ಹಗಲು ಬರುವುದೆ ? ಎಂದು ತಿಳಿಯೆನು ? ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸುಖವೆ ದುಃಖವೆ ಎಂಬುದೂ ನನಗೆ ತಿಳಿಯದು. ಪ್ರತಿ ಜೀವರಿಗೂ ಸುಖದುಃಖಕಾರಣಗಳು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಯಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಪ್ರತಿ ಒಬ್ಬ ಜೀವನೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವನು. ಹುಟ್ಟುವಾಗ ಒಳ್ಳೆಯ ಜ್ಞಾನವಿರುತ್ತದೆ. ಶಿಶುವಾಗಿರುವಾಗ ಅತ್ಯಲ್ಪ. ಕೌಮಾರ ಅವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಆಟದಲ್ಲಿಯೇ ಅತ್ಯಂತ ಆಸಕ್ತಿ. ಯೌವನದಲ್ಲಿ ವಿಷಯ ಲಲಾಸೆ. ಬಳಿಕ ಹಣ ಸಂಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ. ಮುಪ್ಪಿನಲ್ಲಿ ಭೋಗಿಸುವಾಸೆ ಇದ್ದರೂ ಶಕ್ತಿ ಇರುವದಿಲ್ಲ. ಇಂದ್ರಿಯ ಪಾಟವ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಊಟ ಮಾಡಲು ಶಕ್ತಿ ಇರುವದಿಲ್ಲ. ಸೊಸೆ ಮುಂತಾದವರು ಬಯ್ಯುತ್ತಾರೆ. ಸಣ್ಣವರು ಹಾಸ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ದೊಡ್ಡವರು ನೋಡಿ ಅಲಕ್ಷ್ಯದಿಂದ ಹೊರಟುಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಇಂಥ ದೈನ್ಯಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ತಾನಿದ್ದರೂ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ನಿಂದಿಸುತ್ತಾನೆ. ಗೊಣಗುತ್ತಾನೆ. ಬಡಿಸಿದ ಅನ್ನವನ್ನು ನಿಂದಿಸುತ್ತಾನೆ. ಹೀಗೆ ಇದ್ದರೆ ಪರಲೋಕವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಬಗೆ ಹೇಗೆ ?

ಮರುದಿನ ಆತ ಪೌರಾಣಿಕನ ಮನೆಗೆ ಬಂದು 'ನಾನೇನು ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳಲಿ' ಎಂದು ತಲೆತಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡು ಲಜ್ಜೆಯಿಂದ ಕೇಳಿದ. ಪೌರಾಣಿಕನು ಏನೂ ಹೇಳದೆ ಶಿಷ್ಯನಿಂದ ಅವನನ್ನು ಹೊರಗಟ್ಟಿದ. ಆದರೂ ಅವನು ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿಯೆ ನಿಂತಿದ್ದು ತಿರುಗಿ ವಿನಯದಿಂದ ಪೌರಾಣಿಕನ ಬಳಿ ನಿಂತ. ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಲು ಹೇಳಿದರೂ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳದೆ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸಲು ಬೇಡಿಕೊಂಡ. ಪೌರಾಣಿಕನು ಹೇಳಿದ.

**ಪೌರಾಣಿಕ :-** ನೀನು ಮಾಡಿದ ಪಾಪಗಳಾವುವು ಹೇಳು.

**ಗೌತಮ :-** ಸ್ವಾಮಿ, ನಾನು ಮಾಡದ ಪಾಪ ಒಂದೂ ಇಲ್ಲ. ಹೀಗನ್ನುತ್ತ ಅಳುತ್ತ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದುಬಿಟ್ಟ.

**ಪೌರಾಣಿಕ :-** ಮಹಾಪಾಪಗಳನ್ನು ಮೂರು ಬಾರಿ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೂ ತಿರುಗಿ ಮಾಡಿದರೆ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವಿಲ್ಲ.

**ಗೌತಮ :-** ಸ್ವಾಮಿ, ಏನಾದರೂ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವನ್ನು ಹೇಳಲೇಬೇಕು. ನಿನ್ನಂಥ ಜ್ಞಾನಿಗಳ ಬಳಿಗೆ ಬಂದರೆ ಅದು ವಿಫಲವಾಗುವುದುಂಟೆ ?

**ಪೌರಾಣಿಕ :-** ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುವಲ್ಲಿ ಶಾಸ್ತ್ರವೊಂದೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಆಧಾರ. ಅದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವನ್ನು ಹೇಳಿದರೆ ಅದು ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವೆ ಆಗುವದಿಲ್ಲ. ಒಮ್ಮೆ ಪಾಪಮಾಡಿದರೆ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ. ಎರಡನೇಬಾರಿ ಮಾಡಿದರೆ ಮೊದಲಿಗಿಂತ ಎರಡರಷ್ಟು ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ. ಮೂರನೆ ಬಾರಿ ಮಾಡಿದರೆ ಮೂರರಷ್ಟು ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ. ನಾಕನೆ ಬಾರಿಯೂ ಮಾಡಿದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವೆ ಇಲ್ಲ. ನೀನು ಅಂಥ ಪಾಪಗಳನ್ನು ಅನೇಕ ಬಾರಿ ಇಷ್ಟಬಂದಂತೆ ಮಾಡಿದವನು ನಿನಗೇನು ಪಾಯಶ್ಚಿತ್ತ ಹೇಳಲಿ ?

**ಗೌತಮ :-** ಹಾಗಾದರೆ ನಾನೆಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಲಿ ?

ಪೌರಾಣಿಕನು ಏನೂ ಹೇಳದೆ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದನು. ಬಳಿಕ ಗೌತಮನು ತಾನೆ ಶ್ರೀ ಶೈಲಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನ್ನು ದರ್ಶನಮಾಡಿದ. ಮೂರುದಿನ ಉಪವಾಸವಿದ್ದು ನಾಲ್ಕನೆ ದಿನವೂ ಶಿವರಾತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಉಪವಾಸವನ್ನೇ ಕಷ್ಟದಿಂದ ಮಾಡಿದ. ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ ದಿನ ಹಣ್ಣಿನ ಸಿಪ್ಪೆಗಳಿಂದ ಪಾರಣಮಾಡಿ ಶ್ರೀ ಶೈಲಕ್ಕೆ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಬಂದು ಮನೆಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಿದನು.

'ನಾನು ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತರೆ ಪಾಪ ನಿವೃತ್ತಿ ಹೇಗಾದೀತು ? ಪಾಪಗಳೇನೊ ಮಹತ್ತಾಗಿವೆ. ಅನಂತವಾಗಿವೆ. ಆದರೂ ವಿಚಾರ ಮಾಡದಿರಲಾಗುತ್ತದೆಯೆ ? ಕೇಳಿದರೆ ಯಾರೂ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವನ್ನು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ ! ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಪುರಾಣವನ್ನು ಶ್ರವಣಮಾಡಿದರೆ ಪಾಪನಿವೃತ್ತಿಗೆ ಒಂದು ದಾರಿ ದೊರಕೀತು' ಎಂದುಕೊಂಡು ಪೌರಾಣಿಕನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಹೇಳಿದೆ.

**ಗೌತಮ :-** ಪೂಜ್ಯನೆ, ಒಂದು ಪುರಾಣವನ್ನು ಹೇಳು. ನಾನು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ. ಮೊದಲು ಜಾತಕರ್ಮ ಮುಂತಾದ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳನ್ನು ನನಗೆ ಮಾಡಿಸು. ನಾನು ದ್ವಿಜನಾಗಿ ಪುರಾಣ ಶ್ರವಣ ಮಾಡುವೆ. ಬಳಿಕ ಏನಾದರೂ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವನ್ನೂ ಮಾಡುವೆ.

**ಪೌರಾಣಿಕ :-** ಆಗಲಿ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಶುದ್ಧವಾಗಿ ನಿನಗೆ ತಿಳಿಯುವಂತೆ ಪುರಾಣ ಶ್ರವಣ ಮಾಡುವೆ. ಬಳಿಕ ಏನಾದರೂ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವನ್ನೂ ಮಾಡುವೆ.

**ಗೌತಮ :-** ಎಲ್ಲ ಪುರಾಣಗಳು ಇಷ್ಟವೆ. ಆದರೆ ಶಿವವಿಷ್ಣುಗಳಿಗೆ ಭೇದವನ್ನು ಹೇಳದೆ ಪುರಾಣವನ್ನು ಹೇಳು.

**ಪೌರಾಣಿಕ :-** ಕೂರ್ಮಪುರಾಣವು ಶಿವವಿಷ್ಣುಗಳಿಗೆ ಅಭೇದವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಶ್ರವಣದಿಂದ ಪಾಪನಿವೃತ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಪುರಾಣ ಹೇಳುವವನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿ ಇದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ಇದು ಸಾಧ್ಯ. ಆಗ ಧರ್ಮ ಆಚಾರ, ಕರ್ಮಗಳು, ಮೋಕ್ಷ ಇವೆಲ್ಲವುಗಳ ಜ್ಞಾನ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಶಿವನು ಸಂತುಷ್ಟನಾಗುತ್ತಾನೆ. ವಿಷ್ಣುವು ಅಭೀಷ್ಟಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಪಿತೃಗಳೂ ಉದ್ಧೃತರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಪರಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ.

*ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ - ೨ರ ಪಾತಾಳಖಂಡದಲ್ಲಿ ಶಿವರಾಘವ ಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಶಿವಪೂಜೆಯ ಮಹಿಮೆವೆಂಬ ಐವತ್ತೊಂದನೆ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು*

—○—

## ಪುರಾಣಶ್ರವಣದ ಫಲ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೫೨

**ಶ್ರೀರಾಮ ಉವಾಚ**

**ಶ್ರೀರಾಮ :-** ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಧಮನಾದ ಆ ಗೌತಮನಿಗೆ ಪುರಾಣ ಹೇಳಲು ಕುಳಿತರೆ ಅವನ ಸಂಗದಿಂದ ಅವನು ಮಾಡಿದ ಪಾಪವೆಲ್ಲ ಪೌರಾಣಿಕನಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸೇರುತ್ತದೆ. ಆಗ ಅವನು ಹೇಗೆ ಪುರಾಣ ಹೇಳಬಲ್ಲನು ?

**ಶಂಭು :-** ಅಧ್ಯಯನ ಅಧ್ಯಾಪನಗಳಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯ. ಹೀಗೆ ಒಂದು ವರ್ಷಕಾಲ ಇಬ್ಬರೂ ಸೇರಿದರೆ ಪಾಪಿಯ ಪಾಪವೆಲ್ಲ ಗುರುವಾದ ಪೌರಾಣಿಕನಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸೇರುತ್ತದೆ. ಅದರೇನು ? ಅವನು ತತ್ವಜ್ಞಾನಿಯಾದ್ದರಿಂದ ಅವನಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸೇರಿದ ಪಾಪಗಳು ಅವನನ್ನು ಬಾಧಿಸಲಾರವು. ತಾವೆ ನಾಶಹೊಂದುವವು. ಮರಗಳ ರಾಶಿಯು ದೊಡ್ಡ ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ನಾಶಮಾಡಲಾರದು. ದೀಪದ ಹುಳು ದೀಪವನ್ನು ನಾಶಮಾಡಿದರೂ ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ನಾಶಮಾಡಲಾರದು. ಭೂತ ಪ್ರೇತಗಳ ಬಾಧೆಯನ್ನು ಕಳೆಯಬಲ್ಲ ಮಂತ್ರವಾದಿ ತಾನು ಆ ಬಾಧೆಗೆ ಒಳಗಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ಪೌರಾಣಿಕನು ಇತರರ ಪಾಪಗಳನ್ನು ಕಳೆದರೂ ಆ ಪಾಪದಿಂದ ತಾನು ಬಾಧೆ ಪಡುವುದಿಲ್ಲ.

ಪುರಾಣ ಹೇಳುವವನು ಶಿವನಲ್ಲಿಯೂ ವಿಷ್ಣುವಿನಲ್ಲಿಯೂ ಭಕ್ತಿ ಉಳ್ಳವನಾಗಿರಬೇಕು. ವಿವೇಕ, ಲೋಕಜ್ಞಾನ, ವೇದಕರ್ಮ ಪರಿಜ್ಞಾನ, ರುದ್ರಜಪ, ಅತ್ಯಾಸೆಗೆ ಬಲಿಬೀಳದಿರುವುದು ತೃಪ್ತಿ. ಶಾಂತಿ, ದಕ್ಷತೆ, ಪ್ರಯತ್ನಶೀಲತೆ ಈ ಎಲ್ಲ ಗುಣಗಳು ಅವನಲ್ಲಿರಬೇಕು. ನಿನ್ನ ಗುರುವಾದ ಪುರಾಣಮೋತ್ತನಾದ ವಸಿಷ್ಠ ಮಹರ್ಷಿಯಂತಿರಬೇಕು.

ಒಮ್ಮೆ ನೀನು ಬೇಟೆಯಾಡಿ ಶ್ರಮದಿಂದ ಮಲಗಿ ನಿದ್ದೆಹೋಗಿದ್ದಾಗ ಒಬ್ಬ ರಾಕ್ಷಸನು ಇದೇ ಸರಿಯಾದ ಸಮಯವೆಂದುಕೊಂಡು ನಿನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಬಂದ. ವಶಿಷ್ಠಮುನಿ ಅವನನ್ನು ಕಂಡು 'ಈತ ಬ್ರಹ್ಮನಿಂದ ವರಪಡೆದು ಅವಧ್ಯನನೆನಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯರ ಉಪದೇಶದ ಬಲವೂ ಇದೆ. ಮಲಗಿ ನಿದ್ದೆಹೋಗಿರುವ ರಾಮನಿಗೆ ಇವನಿಂದ ಅಪಾಯವಿದೆ.' ಎಂದು ತಿಳಿದು ಸೇನೆಯೊಡನೆ ಆ ರಾಕ್ಷಸನ ಮುಂದೆ. ತಾನೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ನಿಂತ. ರಾಕ್ಷಸನ ರೂಪವನ್ನೇ ತಾಳಿ 'ಮುನಿಗಳು ವಾಸಿಸುವ ಆ ಅರಣ್ಯಕ್ಕೆ ನೀನೇಕೆ ಬಂದೆ ? ಎಂದ.

**ರಾಕ್ಷಸ :-** ಈ ರಾಜನು ರಾಕ್ಷಸರ ಕುಲಕ್ಕೆ ವೈರಿ. ಅವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಬಂದಿದ್ದೇನೆ.

**ವಸಿಷ್ಠ :-** ಅವನು ಬದುಕಿದರೂ ಸತ್ತರೂ ನಿನಗೇನೂ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ. ನನ್ನೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡು. ಗೆದ್ದು ನನ್ನ ಮಾಂಸವನ್ನು ತಿನ್ನು.

**ರಾಕ್ಷಸ :-** ನೀನೂ ರಾಕ್ಷಸನೇ ತಾನೆ ! ನಿನ್ನನ್ನು ತಿನ್ನಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ವಶಿಷ್ಟನು ಮನುಷ್ಯರೂಪವನ್ನೆ ತಳೆದ. ಅಂತರಿಕ್ಷಕ್ಕೆ ಹಾರಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ರಾಕ್ಷಸನ ತಲೆಗೆ ಉಗಿದು ಮುಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹೊಡೆದ. ಏಟು ತಿಂದ ಅವನು ಮುನಿಯನ್ನು ಓಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದ. ಇಬ್ಬರೂ ಸಮುದ್ರಕ್ಕಿಳಿದರು. ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗ್ರಹವು ರಾಕ್ಷಸನನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡಿತು. ಮುನಿಯು ಅಯೋಧ್ಯೆಗೆ ತೆರಳಿದ.

ಪುರಾಣಿಕನು ಹೀಗೆ ಶಿಷ್ಯನಲ್ಲಿ ಮತ್ಸರಿಸದೆ ತನಗೆ ಯುಕ್ತವೆಂದು ತೋರಿದುದನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲವನಾಗಿರಬೇಕು. ಪುರಾಣಶ್ರವಣದ ವಿಧಾನವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ, ಕೇಳು.

ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಶುದ್ಧವಾದ ತಿಥಿ ವಾರ ನಕ್ಷತ್ರ ಕರಣ ಲಗ್ನಗಳಿರುವಾಗ ಚಂದ್ರಬಲ ತಾರಾಬಲ ಸರಿಯಾಗಿರುವಾಗ ಪ್ರಾತಃಕಾಲ ಪುರಾಣ ಶ್ರವಣ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಬೇಕು ಆಗ ಗ್ರಹಗಳು ಮೂಢರಾಗಿರಕೂಡದು. ಬಾಲರಾಗಿರಬಾರದು, ಗುರು ಉಚ್ಚನಾಗಿರಬೇಕು. ಗ್ರಹಣವಿರಕೂಡದು. ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ನಾಸ್ತಿಕನು ಕುಳಿತರಕೂಡದು. ಶುದ್ಧವಾದ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಶುದ್ಧವಾದ ವೇದಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಶ್ರವಣ ಮಾಡಬೇಕು. ಮಠ, ನದೀತೀರ, ದೇವಾಲಯ ಮುಂತಾದ ಪವಿತ್ರ ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಶ್ರವಣ ಮಾಡಬಹುದು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಪುರಾಣಿಕನನ್ನು ನಮಿಸಿ ಅವರಿಗೆ ಉನ್ನತ ಆಸನವನ್ನಿತ್ತು ಪುರಾಣಿಕನಿಗೆ ಉತ್ತಮ ವಸ್ತ್ರ ಆಭರಣ ಪಾತ್ರೆ ಆಸನ ಗಂಧ ಪುಷ್ಪ ಅಕ್ಷತ ತಾಂಬೂಲಗಳನ್ನು ನಿವೇದಿಸಬೇಕು.

**ಶುಕ್ಲಾಂಬರಧರಂ ವಿಷ್ಣುಂ ಶಶಿವರ್ಣಂ ಚತುರ್ಭುಜಂ**
**ಪ್ರಸನ್ನವದನಂ ಧ್ಯಾಯೇತ್ ಸರ್ವವಿಘ್ನೋಪ ಶಾಂತಯೇ**

ಚಂದ್ರನಂತೆ ಹೊಳೆವ ಚತುರ್ಭುಜನಾದ ಬಿಳಿ ಬಟ್ಟೆಯುಟ್ಟ ಪ್ರಸನ್ನ ಮುಖನಾದ ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ಸಕಲ ವಿಘ್ನಗಳ ನಾಶಕ್ಕಾಗಿ ಧ್ಯಾನಿಸಬೇಕು.

ಬಳಿಕ ಸಭಾ ಪೂಜೆ, ಗಣೇಶ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ, ಭಾರತಿ ನಮನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಪುರಾಣ ಪ್ರವಚನ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಬೇಕು. ಮೊದಲನೆ ದಿನ ಮೂರು ಐದು ಅಥವಾ ಹತ್ತು ಶ್ಲೋಕಗಳು. ಮುಂದೆ ಶ್ಲೋಕ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಕು. ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಬಿಡದೆ ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನವಾಗಿ ಪ್ರವಚನ ಸಾಗುತ್ತಿರಬೇಕು.

ಹೀಗೆ ಪುರಾಣ ಶ್ರವಣ ಮಾಡಿದರೆ ಎಲ್ಲ ಮಹಾಪಾತಕಗಳೂ ಪರಿಹಾರವಾಗುತ್ತದೆ. ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೆಲ್ಲರೂ ಎಲ್ಲ ತಿಳಿದಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಪುರಾಣಗಳ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ವೇದವ್ಯಾಸನೊಬ್ಬನೆ ತಿಳಿದಿರುವವನು. ಅವನಿಗಿಂತಲೂ ಬ್ರಹ್ಮನಿಗಿಂತಲೂ ನಾನು ಹೆಚ್ಚು ತಿಳಿದಿದ್ದೇನೆ. ಉಳಿದವರಿಗೆ ಏನೂ ತಿಳಿಯದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಪ್ರವಚನದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಾದರೂ ದಾನ ಕರ್ಮದಂತೆ ಫಲ ನೀಡುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ವೇದಾಧ್ಯಯನ ತಪಸ್ಸು ಮಂತ್ರಹೋಮಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಪುರಾಣ ಶ್ರವಣವು ಬೇಗನೆ ಫಲಿಸುತ್ತದೆ.

ಪುರಾಣ ಪ್ರವಚನ ಮಾಡಬಲ್ಲವನೆ ನಿಜವಾದ ಗುರು. ಮಂತ್ರವೇದ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಬಲ್ಲವರು ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಉಪದೇಶ ನೀಡಲು ಸಮರ್ಥರಲ್ಲ. ಅವರು ಪಿಶಾಚಗಳೊ ಬ್ರಹ್ಮರಾಕ್ಷಸರೊ ಆಗುವುದುಂಟು. ಪುರಾಣವನ್ನು ತಿಳಿದವರು ಹಾಗಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಪುರಾಣವನ್ನು ಆದರಿಸದವನು ಎಲ್ಲವನ್ನು ತಿಳಿಯಲಾರ. ಆದ್ದರಿಂದ ಪುರಾಣಜ್ಞನಾದವನೆ ಎಲ್ಲ ಪಾಪಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಬಲ್ಲ. ಅವನನ್ನು ಗೌರವಿಸಿದರೆ ಎಲ್ಲರನ್ನು ಗೌರವಿಸಿದಂತೆ ಅವನಿಗೆ ಏನು ಅಲ್ಪದಾನ ಮಾಡಿದರೂ ಮಹಾಫಲ ನೀಡುತ್ತದೆ.

**ಶ್ರೀರಾಮ :-** ಪೌರಾಣಿಕನಿಗೆ ಏನು ದಾನ ಮಾಡಬೇಕು ? ಎಷ್ಟು ? ಎಂಥ ವಸ್ತುಗಳನು ಕೊಡಬೇಕು ? ಎಂಥ ಪುರಾಣವನ್ನು ಬಿಡಬೇಕು ? ಎಂಥ ಪೌರಾಣಿಕವನ್ನು ಬಿಡಬೇಕು ?

**ಶಂಭು :-** ಷಡ್ರಸ್ನಾನ, ಪಾನ, ತುಪ್ಪ ಎಣ್ಣೆಗಳ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಮೊದಲಾದವನ್ನು ಪೌರಾಣಿಕನಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಎಲ್ಲ ಉಪಕರಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಮನೆಯನ್ನು ದಾನಮಾಡಬಹುದು. ಹಣವನ್ನು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕೊಡಬಹುದು. ಪ್ರತಿದಿನ ಹೂ ಹಣ್ಣು ಸುಗಂಧ ದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನು ತಾಂಬೂಲವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ನಮಸ್ಕರಿಸಬೇಕು. ಹಾಗೇ ಏನೂ ಕೊಡದೆ ಪುರಾಣಶ್ರವಣ ಮಾಡಕೂಡದು. ತನ್ನ ಶಕ್ತ್ಯನುಸಾರ ಪೌರಾಣಿಕನನ್ನು ಸತ್ಕರಿಸಿ ಪುರಾಣ ಕೇಳಬೇಕು.

ಪೌರಾಣಿಕನು ಮಹಾಪಾಪಿಯೋ ಮಹಾರೋಗಿಯೋ ಆಗಿರಕೂಡದು. ಅನಾಚಾರಿ. ನಾಸ್ತಿಕ, ಅಂಗವಿಕಲನಾಗಿರಕೂಡದು. ವ್ಯಾಸಾದಿಮುನಿಗಳು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪುರಾಣಗಳನ್ನೆ ಹೇಳುವವನಾಗಿರಬೇಕು. ಮೂಲವನ್ನೋದಿ ದೇಶಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಥ ಹೇಳಬೇಕು.

**''ನ ದೇಶ ಭಾಷಾ ರಚಿತಂ ಗ್ರಂಥಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಫಲಂ ಲಭೇತ್''** ದೇಶಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಯೆ ರಚಿತವಾದ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಕೇಳಿ ಫಲವಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀರಾಮ, ಗೌತಮನು ಆ ಪುರಾಣಿಕನಿಂದ ಮೊದಲಿಗೆ ಕೂರ್ಮ ಪುರಾಣ ಶ್ರವಣ ಮಾಡಿದ. ಬಳಿಕ ವಸ್ತ್ರಾಭರಣಗಳನ್ನಿತ್ತು ಲಿಂಗ, ವಿಷ್ಣು, ವಾಮನ, ಪದ್ಮ, ಗರುಡ, ಸೌರ, ಬ್ರಹ್ಮ ಪುರಾಣಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ. ರಾಮಾಯಣವನ್ನೂ ಕೇಳಿದ. ತಿರುಗಿ ಕೂರ್ಮ ಪುರಾಣವನ್ನೂ ಕೇಳಿದ. ಶಿವ, ನಾರಾಯಣ ಎಂದು ಜಪಿಸುತ್ತ, ಮರಣ ಹೊಂದಿದ ಮೇಲೆ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕ ವಿಷ್ಣುಲೋಕಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮ ವಿಷ್ಣುಗಳಿಂದ ಪೂಜಿತನಾಗಿ ಶಿವಲೋಕವನ್ನು ಸೇರಿದ. ಸರ್ವವಂದ್ಯನಾದ.

ಭಾರತ ಶ್ರವಣದಲ್ಲಿಯೂ ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದ ನಿಯಮಗಳನ್ನೇ ಅನುಸರಿಸಬೇಕು. ವ್ಯಾಸಮುನಿ ಮೂರು ವರ್ಷಕಾಲ ಬರೆದು ಪೂರ್ತಿಗೊಳಿಸಿದ ಭಾರತವನ್ನು ಪ್ರವಚನ ಮಾಡುವವನು ಸರ್ವವಂದ್ಯನೆನಿಸುತ್ತಾನೆ. ಉತ್ತಮಯೋಗಿಗಳನ್ನು ಹೊರತು ಅವನು ನಮಸ್ಕರಿಸಬಾರದು. ಅವನು ಎಲ್ಲ ಮಾನವರನ್ನು ಪಾಪಮುಕ್ತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವನು. ಕನಿಷ್ಠ ಒಂದು ಪರ್ವವನ್ನು ಪ್ರವಚನ ಮಾಡಿದರೂ ಅವನು ಪಾಪಮುಕ್ತನಾಗಿ ಹವ್ಯ ಕವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಯೋಗ್ಯನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಅವನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಪೂಜೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕು. ಅನ್ನದಾನ ಮಾಡಬೇಕು. ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನು ನಿವೇದಿಸಬೇಕು. ಆದಿಪರ್ವ ಪ್ರವಚನ ಮುಗಿದೊಡನೆ ಮೂರು ಪಂಚೆಗಳನ್ನೂ ಚಿನ್ನವನ್ನೂ ಕೊಡಬೇಕು. ಸಭಾಪರ್ವದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ಪಂಚೆ ಚಿನ್ನಗಳನ್ನೂ ಕೊಡಬೇಕು. ಅನುಶಾಸನಿಕ ಅರಣ್ಯ ಸ್ವರ್ಗಾರೋಹಣ ಪರ್ವಗಳು ಮುಗಿದಾಗ ಆದಿಪರ್ವದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಂತೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಕರ್ಣ ಅಶ್ವಮೇಧ ವಿರಾಟ ಶಲ್ಯ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಗಳ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಮೂರು ಪಂಚೆಗಳು ಇಲ್ಲವೆ ಎರಡು ಚಿನ್ನದ ನಾಣ್ಯಗಳು ಉಳಿದ ಪರ್ವಗಳ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡೆರಡು ಚಿನ್ನದ ನಾಣ್ಯಗಳು ಹರಿವಂಶದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಮೂರು ಪಂಚೆಗಳು. ಒಂದು ನಿಷ್ಕ. ಸಮಗ್ರ ಭಾರತವನ್ನು ಕೇಳಿದ ಮೇಲೆ ಭೂ ದಾನ ಮಾಡಬೇಕು.

ರಾಮಾಯಣವನ್ನು ಕೇಳುವಾಗ ಪ್ರತಿಕಾಂಡದಲ್ಲಿಯೂ ಗುರುವನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಭೂ ದಾನ ಸುವರ್ಣ ದಾನಗಳನ್ನೂ ಮಾಡಬೇಕು. ಪುರಾಣ ಶ್ರವಣದಿಂದ ಧರ್ಮ ಅರ್ಥಕಾಮ ಮೋಕ್ಷಗಳೆಲ್ಲ ಲಭಿಸುತ್ತವೆ. ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆಯಂಥ ಪಾಪಗಳೂ ತೊಲಗುತ್ತವೆ.

ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಪುರಾಣಗಳು ಹೇಳುವ ಕೇಳುವವರಿಬ್ಬರನ್ನು ಪಾವನಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ. ಅವು ಬ್ರಹ್ಮ, ಪದ್ಮ, ವಿಷ್ಣು, ಶಿವ, ಭಾಗವತ, ಭವಿಷ್ಯ, ನಾರದೀಯ, ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ, ಅಗ್ನಿ, ಬ್ರಹ್ಮ ವೈವರ್ತ, ಲಿಂಗ, ವಾಮನ, ಸ್ಕಂದ, ಮತ್ಸ್ಯ, ಕೂರ್ಮ ವರಾಹ, ಗರುಡ, ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ಎಂಬ ಹದಿನೆಂಟು ಮಹಾಪುರಾಣಗಳು ಮತ್ತು ಸನತ್ಕುಮಾರ, ನರಸಿಂಹ, ಅಂಡ ದೂರ್ವಾಸ, ನಾರದೀಯ, ಕಪಿಲ, ಮಾನವ, ಶುಕ್ರ, ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ, ವರುಣ, ಕಾಳಿಕಾ, ಮಹೇಶ, ಸಾಂಬ, ಸೌರ, ಪಾರಾಶರ, ಮಾರೀಚ, ಭಾರ್ಗವ, ಕೌಮಾರ ಎಂಬ ಹದಿನೆಂಟು ಉಪ ಪುರಾಣಗಳು, ಹದಿನೆಂಟು ಪುರಾಣಗಳ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಮಾಡಿದವನು ಮನು.

*ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ - ೨ರ ಪಾತಾಳಖಂಡದಲ್ಲಿ ಶಿವರಾಘವ ಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಪುರಾಣಶ್ರವಣದ ಫಲವೆಂಬ ಐವತ್ತೆರಡನೆ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು*

—○—

## ರಾಮಯಣ ಕಥನ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೫೩

**ಸೂತ ಉವಾಚ**

**ಸೂತ :-** ರಾಮನು ಶಂಭು ಮುನಿಯನ್ನು ಕುರಿತು, ಈಗ ಸೂರ್ಯಾಸ್ತದ ಸಮಯ. ಹಕ್ಕಿಗಳು ಗೂಡಿಗೆ ಹಿಂತಿರುಗುತ್ತಿವೆ. ಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆ ಮಾಡು ಎಂದ. ತಾನೂ ಹಾಹಾ ಹೂಹೂಗಳ ಸಂಗೀತವನ್ನು ಕೇಳುತ್ತ ಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆಗೆ ಹೊರಟು ಗೌತಮೀ ನದೀತೀರಕ್ಕೆ ಬಂದ. ಹನುಮಂತನು ಕಾಲುತೊಳೆದ. ಜಾಂಬವಂತನು ಹಸ್ತ ಲಾಘವನ್ನಿತ್ತ. ಬಳಿಕ ರಾಮನು ದರ್ಭೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಪಶ್ಚಿಮದಿಕ್ಕಿಗೆ ನಿಂತು ಮೂರು ಅರ್ಘ್ಯಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಜಪಿಸಿದ. ವರುಣನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ಶಂಭುವನ್ನು ವಶಿಷ್ಠನನ್ನು ನಮಿಸಿದ. ಔಪಾಸನವನ್ನು ಮಾಡಿದ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರೋದಯವಾಗಿತ್ತು. ನಕ್ಷತ್ರಗಳು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದುವು. ರಾಮನು ಸಭಾಭವನವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಶುಂಭು ಮುನಿಗೆ ಆಸನವನ್ನಿತ್ತು ತಾನು ಸಿಂಹಾಸನವನ್ನೇರಿದ. ಶಂಭು ಆಗ ಹೇಳಿದ, 'ರಾಮ' ನೀನು ಲೋಕವಂದಿತನಾಗಿ ಕುಳಿತಿದ್ದರೂ ನಿನ್ನ ಕಥೆ ಏಕೆ ಇನ್ನೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿಲ್ಲ ?

ರಾಮನು ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ 'ಆ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳು' ಎಂದ, ಮುನಿ ಹೇಳತೊಡಗಿದ. ಆದರೆ ತನ್ನ ಕಥೆಯನ್ನೆ ವಿಪರೀತವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿರುವುದು ರಾಮನಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯ ಉಂಟುಮಾಡಿತು. ಕೊನೆಗೆ ಅವನು ಕೇಳಿದ, ನಾನು ಕುಂಭಕರ್ಣನನ್ನು ಮೊದಲು ಕೊಂದೆ. ಬಳಿಕ ರಾವಣನನ್ನು. ಈಗ ಹೇಳಿದ ರಾಮಾಯಣ ಕಥೆ ಎಲ್ಲವೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಾಗಿದೆ. ಜನರು ಇನ್ನು ರಾಮಾಯಣ ನಡೆದುದೆ ಸುಳ್ಳೆಂದು ಹೇಳಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟಂತಾಗಿದೆ. ಇಂಥ ಸುಳ್ಳು ರಾಮಾಯಣವನ್ನು ಆ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ನಾನು ದಂಡಿಸಬೇಕೆ ? ಪೂಜಿಸಬೇಕೆ ?

ಜಾಂಬವಂತನು ಆಗ ಶ್ರೀರಾಮನನ್ನು ಸಮಾಧಾನ ಪಡಿಸಿದ. 'ದೇವ, ಇದೂ ನಿನ್ನ ಕಥೆಯೆ, ಕಲ್ಪಿತವಲ್ಲ, ಅದನ್ನು ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ನಾನೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ, ಕೇಳು. ಹಿಂದಿನ ಕಲ್ಪದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಈ ಕಥೆಯನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮನು ನನಗೆ ಹೇಳಿದ್ದನು.

ರಾಮನು 'ಆಗಲಿ ಹೇಳು' ಎಂದನು.

ಜಾಂಬವಂತನು ಹೇಳತೊಡಗಿದ.

**ಜಾಂಬವಂತ :-** ಬ್ರಹ್ಮನಿಗೂ ಶಿವ ಕೇಶವರಿಗೂ ನಮಸ್ಕಾರ. ಹಿಂದಿನ ಕಲ್ಪದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ರಾಮಾಯಣವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಕೇಳಿದರೆ ಎಲ್ಲ ಜನ್ಮಗಳ ಪಾಪವನ್ನೂ ಪರಿಹರಿಸುತ್ತದೆ.

ದಶರಥನು ಒಮ್ಮೆ ಸುಮನಸವೆಂಬ ನಗರವನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವ ಬಯಕೆಯಿಂದ ವಶಿಷ್ಠನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಆಶೀರ್ವಾದ ಪಡೆದು ನೂರು ಅಕ್ಷೋಹಿಣಿ ಸೇನೆಯೊಡನೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೊರಟ. ನಗರವನ್ನಾಳುತ್ತಿದ್ದ ಸಾಧ್ಯನೆಂಬ ರಾಜನನ್ನು ಒಂದು ತಿಂಗಳ ಯುದ್ಧದಿಂದ ಸೆರೆಹಿಡಿದ. ಅವನ ಮಗ ಭೂಷಣನು ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಸೇನೆಯೊಡನೆ ಬಂದು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ನಿಂತಾಗ ಮಾತ್ರ ಅವನೊಡನೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಲು ಇಚ್ಛಿಸಲಿಲ್ಲ. 'ಇವನನ್ನು ನಾನು ಹೇಗೆ ಹೊಡೆಯಲಿ ? ಇವನು ಸತ್ತರೆ ಈ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳು, ಎಳೆ ವಯಸ್ಸಿನ ಹೆಂಡತಿ. ಇವರೆಲ್ಲರ ಗತಿ ಏನಾದೀತು ? ಇವನ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಮಡದಿಯ ಆಲಿಂಗನ ಚುಂಬನಗಳ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮೈಗೊತ್ತಿದ್ದ ಕಮಲದ ಎಸಳುಗಳ ಗುರುತುಗಳು ಈಗಲೂ ಹೂಗಳಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿವೆ. ಎಳೆ ವಯಸ್ಸು, ನೋಡಲು ಸುಂದರನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಪ್ರೀತಿಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ನನ್ನ ಮಗನೂ ಹೀಗೇ ಇದ್ದ. ಕರಡಿ ಅವನನ್ನು ಕೊಂದರೂ ನನ್ನ ಸ್ಮರಣೆಯಲ್ಲಿ ಸದಾ ಇದ್ದಾನೆ. ಈ ಹುಡುಗನನ್ನು ಉಳಿಸಲು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನೆ ಅವನು ತಿರುಗಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.'

ಹೀಗೆ ಯೋಚಿಸಿ ದಶರಥನು ಅವನನ್ನೂ ಸೆರೆ ಹಿಡಿದ. ಸಾಧ್ಯನಿಗೆ ತನ್ನ ಮಗನು ಬಳಿಯಲ್ಲೇ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಬಂಧನವೂ ಸುಖಕರವೆ ಆಯಿತು. ತಾನು ಸೋತೆನೆಂಬ ಖೇದವನ್ನು ಅವನು ಅಷ್ಟಾಗಿ ಗಣನೆಗೆ ತರಲಿಲ್ಲ. ದಶರಥನು ಒಂದು ತಿಂಗಳ ಕಾಲ ಆ ನಗರದಲ್ಲಿದ್ದು ತಂದೆ ಮಕ್ಕಳ ಅನ್ಯೋನ್ಯ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಕಂಡ. 'ಮಕ್ಕಳನು ಸಾಕುವುದು ಎಷ್ಟು ಆನಂದಕರವೆಂಬುದು ಇವರನ್ನು ಕಂಡರೆ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ನಾನು ಎಲ್ಲ ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದರೂ ಪುತ್ರವಿಯೋಗವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಂಡಾಗ ಎಲ್ಲವೂ ದುಃಖವನ್ನೇ ಉಂಟುಮಾಡುವುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಇಂಥ ಒಬ್ಬ ಮಗನನ್ನು ನಾನು ಪಡೆಯಬೇಕು. ಹೇಗೆ ಎಂದು ಇವನನ್ನೆ ಕೇಳಿ ನೋಡುತ್ತೇನೆ' ಎಂದುಕೊಂಡು ಕೇಳಿದ. ಆಗ ಸಾಧ್ಯನು ಹೇಳಿದ, 'ರಾಜನೆ, ಶಿವ ವಿಷ್ಣುಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸು. ಏಕಾದಶಿ ಉಪವಾಸ ಮಾಡಿದ್ದಾದರೆ ಪ್ರತಿದಿನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಅನ್ನದಾನ ಮಾಡು. ವಿಷ್ಣುವಿಗೆ ಕಪಿಲೆಯ ತುಪ್ಪದಿಂದ ಅಭಿಷೇಕಮಾಡು. ಕಸ್ತೂರಿ ಶ್ರೀಗಂಧ ತುಳಸಿ ಕಮಲ ಮುಂತಾದುವನ್ನರ್ಪಿಸಿ ವಾಸುದೇವ ದ್ವಾದಶಾಕ್ಷರ ಮಂತ್ರ ಪುರುಷ ಸೂಕ್ತ ಅಥವಾ ಕೇವಲ ನಾಮಗಳಿಂದ ಷೋಡಶೋಪಚಾರ ಮಾಡು. ನರ್ತನಮಾಡು. ಕ್ಷಮೆ ಬೇಡು. ಅನೇಕ ವಿಷ್ಣುವ್ರತಗಳನ್ನು ಮಾಡು. ವಿಷ್ಣು ಒಲಿದು ನಿನಗೆ ನೀನು ಬಯಸುವಂಥ ಮಗನನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸುತ್ತಾನೆ.'

ದಶರಥನು ಸಾಧ್ಯನನ್ನು ಸುಮನಸ ನಗರದಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ಅಯೋಧ್ಯೆಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಿ ವಿಷ್ಣುವಿನಾರಾಧನೆಗೆ ತೊಡಗಿದ. ಪುತ್ರಕಾಮೇಷ್ಟಿಯನ್ನೂ ಮಾಡಿದ. ಯಜ್ಞಕುಂಡದಿಂದ ಯಜ್ಞಪುರುಷನು ಶಂಖಚಕ್ರಗದಾಧಾರಿಯಾಗಿ ಮೈದೋರಿ ಬೇಕಾದ ವರವನ್ನು ಕೇಳು ಎಂದ. ಆಗ ದಶರಥನು ಧರ್ಮಿಷ್ಠರೂ ದೀರ್ಘಾಯುಷ್ಯವಂತರೂ

ಲೋಕೋಪಕಾರಕರೂ ಆದ ನಾಲ್ವರು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಬೇಡಿದ. ಆಗ ಕೌಸಲ್ಯೆ, ಸುಮಿತ್ರೆ, ಸುರೂಪಿ, ಸುವೇ, ಎಂಬ ದಶರಥನ ನಾಲ್ವರು ರಾಣಿಯರು ನಮಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳು ಬೇಕು ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡರು. 'ನೀನೇ ನನ್ನ ಮಗನಾಗಿ ಅವತರಿಸು' ಎಂದಳು ಕೌಸಲ್ಯೆ. ದಶರಥನೂ 'ಅದೂ ನನಗೂ ಇಷ್ಟವಾದುದು. ಹರಿಯೆ ಪ್ರಸನ್ನನಾಗು ಕಮಲಾಪತಿಯೆ, ಶಂಖಚಕ್ರಗದಾಧರ ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದ. ವಿಷ್ಣು ಪ್ರೀತನಾಗಿ 'ಆಗಲಿ ನಾಲ್ಕು ಮಂದಿ ಮಕ್ಕಳು ನಾಲ್ವರು ರಾಣಿಯರಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವರು. ನಾನು ಕೌಸಲ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸುವೆನು' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಯಜ್ಞದ ಹವಿಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ. ಬಳಿಕ ದಶರಥನು ಹವಿಸ್ಸನ್ನು ನಾಲ್ಕು ಭಾಗ ಮಾಡಿ ನಾಲ್ವರು ರಾಣಿಯರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ. ಅದರ ಫಲವಾಗಿ ಕೌಸಲ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ರಾಮ, ಸುಮಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣ, ಸುರೂಪೆಯಲ್ಲಿ ಭರತ, ಸುವೇಷಯಲ್ಲಿ ಶತ್ರುಘ್ನ ಹೀಗೆ ನಾಲ್ವರು ಮಕ್ಕಳು ಹುಟ್ಟಿದರು. ಅಂತರಿಕ್ಷದಿಂದ ಹೂಮಳೆಯಾಯಿತು.

ಬ್ರಹ್ಮನು ತಾನೆ ಬಂದು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಜಾತಕರ್ಮ ಮುಂತಾದುವನ್ನು ಮಾಡಿದ. ಮೂಲೋಕವನ್ನೂ ಆನಂದಗೊಳಿಸುವುದರಿಂದ ರಾಮ. ರೂಪಶೌರ್ಯ ಮುಂತಾದ ಗುಣ ಸಂಪತ್ತಿಗೆ ಯೋಗ್ಯನಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಲಕ್ಷ್ಮಣ, ಭೂಮಿಯ ಭಾರವನ್ನು ಕಳೆವವನಾದುದರಿಂದ ಭರತ, ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವವನಾದುದರಿಂದ ಶತ್ರುಘ್ನ ಹೀಗೆ ನಾಮಕರಣಮಾಡಿ ತನ್ನ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಹಿಂತಿರುಗಿದ. ಮಕ್ಕಳು ಬೆಳೆದರು. ಕಾಲಿಂದ ಸಂಚರಿಸತೊಡಗಿದರು.

ರಾಮನನ್ನು ಕಂಡೆ ದಶರಥನ ಹೃದಯ ಆನಂದದಿಂದ ಪೂರ್ಣವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅವನ ಬಾಲಚಂದ್ರನಂಥ ಹಣೆ, ತೊಂಡೆಹಣ್ಣಿನಂಥ ತುಟಿ, ಎಳ್ಳು ಹೂವಿನಂಥ ಮೂಗು ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಳೆವ ಕುಂಡಲ. ಎದೆಯಲ್ಲಿ ಚಲಿಸುವ ಮುತ್ತಿನ ಹಾರ, ಚಿನ್ನದ ತೋಳು ಬಳೆ, ಮಧುರ ಧ್ವನಿ ಉಂಟುಮಾಡುವ ರತ್ನ ಕಂಕಣ, ಉಂಗುರ, ಚಿನ್ನ ರತ್ನಗಳ ಉಡಿದಾರ, ಗೆಜ್ಜೆಯಿಂದ ಶೋಭಿಸುವ ಕಾಲು, ವಜ್ರ ಅಂಕುಶ ಪದ್ಮ ಚಿಹ್ನೆಗಳಿಂದ ಶೋಭಿಸುವ ಪಾದಗಳು, ಸಣ್ಣನಡು, ಆಳವಾದ ಹೊಕ್ಕುಳು. ಇಂದ್ರನೀಲದಂತೆ ಹೊಳೆವ ವಿಶಾಲವಾದ ಎದೆ, ಶಂಖದಂಥ ಕತ್ತು, ಚಂದ್ರನಂಥ ಮುಖ, ಅರ್ಧಚಂದ್ರನಂಥ ಹಣೆ, ಕಪ್ಪಾದ ಕುರುಳು ಕೂದಲು, ಆಟದಿಂದ ಮೈಯೆಲ್ಲ ಅವಚಿಸಿದ ಧೂಳು, ಶಿವನಂತೆ ಬೆತ್ತಲೆಯಾದ ಮೈ ಎಲ್ಲವೂ ರಾಜನನ್ನು ಮಾರುಹೋಗುವಂತೆ ಮಾಡಿ ಎತ್ತಿ ಬಿಗಿದಪ್ಪಿ ಮುದ್ದಿಡುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು.

ರಾಮನ ಬಾಲಲೀಲೆ ರಾಜನಿಗೆ ಸಂತೋಷ ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಅವನು ಊಟದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ರತ್ನಖಚಿತವಾದ ಚಿನ್ನದ ತಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದ ಅನ್ನವನ್ನು ಎಡಗೈಯಿಂದೆತ್ತಿ ರಾಜನ ಮೇಲೆಸೆದುದೂ ಉಂಟು. ಇಂಥ ಲೀಲೆಗಳನ್ನು ರಾಮನು ಅನೇಕ ಬಾರಿ ತೋರಿದ್ದ. ಒಮ್ಮೆ ಅವನು ಆಟ ಆಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಬಿರುಗಾಳಿಯ ಹೊಡೆತಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿ ಬಿದ್ದು ಅಳುತ್ತಿದ್ದ. ಆಗ ಒಬ್ಬ ಬ್ರಹ್ಮರಾಕ್ಷಸನು ಅವನನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಮೂರ್ಛೆಬೀಳುವಂತೆ ಮಾಡಿದ. ಜೊತೆಯ ಹುಡುಗರು ಹೆದರಿ ರಾಜನಲ್ಲಿ ಈ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದರು. ರಾಜನು ವಶಿಷ್ಠರನ್ನು ಇದೇನೆಂದು ಕೇಳಿದ. ವಶಿಷ್ಠ ಮುನಿಯು ಭಸ್ಮವನ್ನು ಅಭಿಮಂತ್ರಿಸಿ ಎರಚಿ ಬ್ರಹ್ಮರಾಕ್ಷಸನನ್ನು ಬಿಡಿಸಿದ. ಯಾರು ನೀನೆಂದು ಕೇಳಿದ. 'ನಾನು ಒಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ. ವೇದ ಓದಿದವನೆಂಬ ಅಹಂಕಾರ ನನಗಿತ್ತು.

ಪರರ ಧನವನ್ನೂ ಅಪಹರಿಸಿದ್ದೆ. ಆದರಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮ ರಾಕ್ಷಸನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ನನಗೇನು ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ, ಹೇಳು' ಎಂದ ಬ್ರಹ್ಮರಾಕ್ಷಸ. 'ನಿನಗಿನ್ನೂ ಒಂದು ನೂರು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಈ ಬ್ರಹ್ಮರಾಕ್ಷಸತ್ವವಿರುವುದು. ಆದರಿಂದ ನೀನು ಗಂಗಾಸ್ನಾನ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ನಾನೆ ನನ್ನ ಆ ಪುಣ್ಯವನ್ನು ನಿನಗೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ನೀನು ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಸೇರು' ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ವಸಿಷ್ಠ ಮುನಿ ತನ್ನ ಪುಣ್ಯದಿಂದ ಅವನನ್ನು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಕಳಿಸಿದ.

ರಾಮನಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಶಿಷ್ಠ ಮುನಿ ಉಪನಯನ ಮಾಡಿ ವೇದಂಗ ಪೂರ್ವೋತ್ತರ ಮೀಮಾಂಸಾಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ ನೀತಿಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನೂ ಉಪದೇಶಿಸಿದ. ಹಾಗೇ ಧನುರ್ವೇದ ಆಯುರ್ವೇದ ಭರತ ಗಾಂಧರ್ವ ವಾಸ್ತುಶಾಸ್ತ್ರ ಯುದ್ಧವಿದ್ಯೆಗಳನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸಿದ. ರಾಮನಿಗೆ ವಿವಾಹ ಮಾಡುವ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ದಶರಥನು ಎಲ್ಲ ದೇಶಗಳ ರಾಜರ ಬಳಿಗೆ ದೂತರನ್ನಿಟ್ಟಿದ. ಒಬ್ಬ ದೂತನು ಹಿಂತಿರುಗಿ ಬಂದು ಹೇಳಿದ. 'ಪ್ರಭು, ವಿದರ್ಭದೇಶಾಧಿಪತಿ ವಿದೇಹನೆಂಬ ರಾಜನು ತನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ರಾಮನಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದಾನೆ. ಅವಳು ಹೋಮದಿಂದ ಎದ್ದು ಬಂದವಳು ಲಕ್ಷ್ಮಿಯಂತಿದ್ದು ರಾಮನಿಗೆ ಯೋಗ್ಯಳಾಗಿದ್ದಾಳೆ ಸರ್ವಲಕ್ಷಣ ಸಂಪನ್ನೆಯಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ಪ್ರಭುಗಳು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಹೋಗಬೇಕು.

ದಶರಥನು ವಶಿಷ್ಠ ಮುಂತಾದವರನ್ನು ವಿದರ್ಭಕ್ಕೆ ಕಳಿಸಿದ, ಅವರು ವೈದೇಹಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಲಗ್ನವನ್ನೂ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ಅಯೋಧ್ಯೆಗೆ ಬಂದರು. ಅವರ ಮಾತಿನಂತೆ ದಶರಥನು ರಾಮನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಸಪರಿವಾರನಾಗಿ ಮಿಥಿಲೆಗೆ ಹೋಗಿ ನಗರದ ಹೊರವಲಯದ ಮಾವಿನತೋಟದಲ್ಲಿ ಬೀಡು ಬಿಟ್ಟು ಕುಳಿತ. ಮಿಥಲಾ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಬಗೆ ಬಗೆಯಿಂದ ಸಿಂಗರಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ತೋರಣ ಕಟ್ಟಿದ್ದರು. ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷಗಳನ್ನು ನೆಟ್ಟಿದ್ದರು. ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಬಾಳೆಯ ಕಂಬಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ್ದರು. ಮಿಥಿಲೆಯು ಸದಾ ಹೀಗೇ ಸುಂದರವಾಗಿದ್ದರೂ ಈಗ ವಿಶೇಷ ಅಲಂಕಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರು.

ವಿದೇಹ ರಾಜನು ದಶರಥನನ್ನು ಇದಿರು ಗೊಳ್ಳಲು ಮುತ್ತೈದೆಯರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಚಿನ್ನದ ಹರಿವಾಣಗಳಲ್ಲಿ ತುಪ್ಪ ಗುಗ್ಗುಳು ಫಲಗಳು ಮಂಗಳ ದ್ರವ್ಯಗಳು ತೆಗೆಸಿಕೊಂಡು ಮಂಗಳವಾದ್ಯ ವೇದಘೋಷಗಳೊಡನೆ ಬಂದನು. ಪರಸ್ಪರ ಅಕ್ಷತೆಗಳನ್ನೆರಚಿಕೊಂಡು ಇಬ್ಬರೂ ಪುರ ಪ್ರವೇಶಮಾಡಿದರು. ನಗದ ಪಶ್ಚಿಮ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದ ಒಂದು ಮಂದಿರವನ್ನು ದಶರಥನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ. ಅವನ ಪರಿವಾರದವರು ಬೇರೆ ಮನೆಗಳನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ನಾರದಮುನಿ ಮಿಥಿಲೆಗೆ ಬಂದು ರಾಜನಿಂದ ಸತ್ಕಾರ ಪಡೆದ. ಭೋಜನವಾದ ಬಳಿಕ ಸುಖಾಸೀನನಾದ ಮುನಿಗೆ ರಾಜನು ಪಚ್ಚ ಕರ್ಪೂರ ತಾಂಬೂಲವನ್ನಿತ್ತು ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಂಡ, 'ನಾಳೆ ನಡೆಯಲಿರುವ ವಿವಾಹದಲ್ಲಿ ನೀನು ಉಪಸ್ಥಿತನಿದ್ದು ಅದನ್ನು ಮಾಡಿಸಬೇಕು.'

**ನಾರದ :-** ನಾಳೆಯ ನಕ್ಷತ್ರವನ್ನು ಸೂರ್ಯನು ದೃಷ್ಟಿಸುತ್ತಾನೆ. ವಿವಾಹ ಮಾಡಕೂಡದು.

ಜ್ಯೋತಿಷ್ಕನಾದ ವೃದ್ಧಗಾರ್ಗ್ಯನನ್ನು ರಾಜನು ಬರಹೇಳಿಕಳಿಸಿದ.

**ರಾಜ :-** ವಿವಾಹ ಮುಹೂರ್ತವೆಂದು ?

**ಗ್ಯಾರ್ಗ :-** ನಾಳೆ.

**ರಾಜ :-** ನೀವಿಬ್ಬರೂ ಸೇರಿ ನಿಷ್ಕರ್ಷೆ ಮಾಡಿ ಹೇಳಿ.

**ನಾರದ :-** ಗಾರ್ಗ್ಯನೆ, ನೀನೀ ಲಗ್ನವನ್ನು ಹೇಗೆ ಕೊಡುತ್ತಿ ?

**ಗಾರ್ಗ್ಯ :-** ವಿಷ ಘಳಿಗೆಯನ್ನಿಟ್ಟು ಲಗ್ನವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

**ನಾರದ :-** ಬ್ರಹ್ಮವಚನಗಳನ್ನು ನೀನು ತಿಳಿದಿಲ್ಲವೆ ?

**ಗಾರ್ಗ್ಯ :-** ಬ್ರಹ್ಮ ವಚನಗಳು ಏನು ಹೇಳುತ್ತವೆ ?

**ನಾರದ :-** ಉಲ್ಕೆ, ಬ್ರಹ್ಮದಂಡ, ಮೋಘ, ಕಂಪ ಇವು ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನೂ ಕೆಡಿಸುವುವು. ದೇವತಾಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಮದುವೆ ಮುಂಜಿ ರಾಜ್ಯಾಭಿಷೇಕಗಳನ್ನು ಹೊರತು ಇತರ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ವಿಷಘಳಿಗೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮುಹೂರ್ತ ಹೇಳಬಹುದು. ವಿವಾಹಾದಿಗಳಿಗೆ ಹಾಗೆ ಹೇಳಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಉಲ್ಕೆ ಎಂಬ ದೋಷವಿರುವಾಗ ವಿವಾಹಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಅದು ಕುಲವನ್ನು ಸುಟ್ಟೀತು. ಬ್ರಹ್ಮದಂಡವು ಕುಲವನ್ನು ನಾಶಮಾಡೀತು. ಮೋಘವು ಮರಣಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಕಂಪದಿಂದ ಕಾರ್ಯ ಕೆಡುತ್ತದೆ.

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಗಾರ್ಗ್ಯನು ಸುಮ್ಮನಾದ. ಗ್ರಹಗಳಿಗೊಡೆಯನಾದ ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸಿದ. ಅವನು ಬಂದು ಹೇಳಿದ.

**ಸೂರ್ಯ :-** ವಿಷಘಳಿಗೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ವಿವಾಹ ಮಾಡಬಹುದು.

**ನಾರದ :-** ಬ್ರಹ್ಮವಚನಕ್ಕೇನು ಗತಿ ?

**ಸೂರ್ಯ :-** ದೇಶಭೇದದಿಂದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಉಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ವಿಷಘಳಿಗೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ವಿವಾಹ ಮಾಡಲು ಅಡ್ಡಿ ಇಲ್ಲ.

ಇದಕ್ಕೆ ನಾರದನು ಒಪ್ಪಿದನು. ರಾಜನೇ ನಾಳೆ ಅಪರಾಹ್ನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಿವಾಹ ನಡೆಯುವುದು. ಸ್ವಯಂವರಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲ ರಾಜರೂ ಬರಲಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ದೂತರನ್ನು ಕಳಿಸು. ಎಂದ. ವಿದೇಹ ರಾಜನು ಎಲ್ಲ ರಾಜರುಗಳಿಗೂ ಆಮಂತ್ರಣ ನೀಡಿ ಕರೆಸಿದ. 'ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು ರಾಮನಿಗೆ ವೈದೇಹಿಯನ್ನು ನಾನು ಹೇಗೆ ಕೊಡಲಿ ?' ಎಂಬ ಚಿಂತೆ ರಾಜನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮೂಡಿತು. ಆದರಿಂದ ರಾತ್ರಿ ನಿದ್ದೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಅಡಿಗಡಿಗೆ ನಿಟ್ಟುಸಿರುಬಿಟ್ಟ. ಕೊನೆಗೆ ಮಧ್ಯ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಹದಿನಾರು ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನ ಶಿವನು ತೊಡೆಯಮೇಲೆ ಕುಳಿತ ಪಾರ್ವತಿಯ ಕೈಯಿಂದ ತಾಂಬೂಲವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತ ನಗುತ್ತ ಪ್ರಸನ್ನನಾಗುವದನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸಿದ. ಶತರುದ್ರೀಯವನ್ನು ಜಪಿಸಿ ಆ ಮಂತ್ರದಿಂದಲೆ ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಆಹುತಿ ಕೊಟ್ಟು ಪುರುಷ ಸೂಕ್ತದಿಂದ ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡಿದ. ಆಗ ಶಿವನು ಮೈದೋರಿ 'ನಿನಗೇನು ವರ ಬೇಕು, ಹೇಳು' ಎಂದ.

**ವಿದೇಹರಾಜ :-** ನನ್ನ ಮಗಳಾದ ವೈದೇಹಿಯನ್ನು ರಾಮನಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂಬುದು ನನ್ನ ಬಯಕೆ. ಕುಲ ರೂಪ ಬಲ ಉತ್ಸಾಹಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಅನೇಕ ರಾಜರು ರಾಕ್ಷಸರು ಮುನಿಗಳು ಮುಂತಾದವರೆಲ್ಲರೂ ಸ್ವಯಂವರದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸೇರಿರುವಾಗ ರಾಮನಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಬಲಿಷ್ಠನಾದವನು ಯಾರಾದರೂ ನನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ಒಯ್ದರೆ ನಾನು ದಶರಥನಿಗೆ

ಕೊಟ್ಟ ಮಾತು ಸುಳ್ಳಾಗುತ್ತದೆ. ಪಾಪ ಬರುತ್ತದೆ.ಅದೂ ಅಲ್ಲದೆ ದಶರಥನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದವರೆನ್ನೆಲ್ಲ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸೋಲಿಸಲು ಸಮರ್ಥ. ಅದರಿಂದ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ ದೊಡ್ಡ ಯುದ್ಧವೆ ನಡೆದೀತು. ಮೂಲೋಕವನ್ನೇ ಆ ದಶರಥನು ಇದಿರಿಸಬಲ್ಲವನಾಗಿರುವಾಗ ದುರ್ಬಲನಾದ ನನ್ನನ್ನೆ ಏನು ಮಾಡುವನೆಂದು ಹೇಳುವುದು ಕಷ್ಟ. ದೇವ, ನಿನ್ನನ್ನೇ ಮೊರೆಹೊಕ್ಕಿದ್ದೇನೆ. ಈ ವಿವಾಹವು ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಡೆಯಬೇಕು. ರಾಮನು ಅಳಿಯನಾಗಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೊಂದು ಉಪಾಯವನ್ನು ಹೇಳು.

**ಶಿವ :-** ಆಗಲಿ, ಹಾಗೇ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಈ ಅಜಗವ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳು.

**ವಿದೇಹ :-** ನನಗೇಕೆ ಬಿಲ್ಲು ? ಸ್ವಯಂವರದಲ್ಲಿ ಸೀತೆ ರಾಮನನ್ನು ಸೇರುವಂತೆ ಮಾಡು.

**ಶಿವ :-** ಈ ಬಿಲ್ಲಿಗೆ ಹೆದೆಯೇರಿಸಲು ಯಾರು ಸಮರ್ಥನೊ ಅವನಿಗೆ ಸೀತೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ ಎನ್ನು.

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಶಿವನು ಅಂತರ್ಧಾನನಾದ. ವಿದೇಹನು ಆ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಎತ್ತಲು ಎಷ್ಟು ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟರೂ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಲಕ್ಷ ಆನೆಗಳ ಬಲವಿದ್ದ ಉಲ್ವಲನು ಸೋದರ ಮಾವನಾದ ಮಾರೀಚನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಅಟ್ಟಹಾಸದಿಂದ ನೆಗೆಯುತ್ತ ಬಂದು ಎರಡು ಕೈಗಳಿಂದ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಎತ್ತಿದ್ದ ಆದರೆ ಮಂಡಿಯವರೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಎತ್ತಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು.

ಮಾರೀಚನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ವೇಷ ಧರಿಸಿ ವಿದೇಹನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು 'ವೈಶ್ವದೇವದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಅತಿಥಿಯಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ' ಎಂದ. 'ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೆ, ನಿನಗೆ ಸ್ವಾಗತ. ಈ ಆಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳು' ಎಂದ, ರಾಜ. ಅತಿಥಿಯ ಕಾಲುತೊಳೆದು ಗಂಧ ಪುಷ್ಪ ಅಕ್ಷತೆಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಿ ದೊಡ್ಡ ಹೋತ ಒಂದನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಿ ಭೋಜನ ಮಾಡೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದ. ಮಾರೀಚನು ಚಿನ್ನದ ತಟ್ಟೆಗಳಲ್ಲಿಟ್ಟ ಷಡ್ರಸಾನ್ನವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿರುವವನಂತೆ ಅತ್ತ ಇತ್ತ ದೃಷ್ಟಿ ಹಾಯಿಸಿದ. ಆಗ ಅವನ ಮುಂದೆ ಒಮ್ಮೆ ಸೀತೆ ಬಂದು ಹೋದಳು. ಅವಳು ಆಗ ಕಮಲ ಕೇಸರ ವರ್ಣ ಸೀರೆ ಉಟ್ಟಿದ್ದಳು. ಯುವಕರ ಮನಸೆಳೆವ ಕಪ್ಪಾದ ಗುಂಗುರು ಕೂದಲು ಹಣೆಯ ಮೇಲೆ ಹಾರಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಮನ್ಮಥನ ಬಿಲ್ಲಿನಂತೆ ಹುಬ್ಬುಗಳಿದ್ದವು. ಕಮಲದಂಥ ಕಣ್ಣುಗಳು. ಎಳ್ಳಿನ ಹೂವಿನಂಥ ನಾಸಿಕೆ ಮೃದುವಾದ ನುಣುಪಾದ ಕಪೋಲಗಳು, ದಾಳಿಂಬದಬೀಜದಂಥ ಹಲ್ಲುಗಳು. ದಾಸವಾಳದ ಹೂವಿನಂಥ ತುಟಿ, ಆಗ ತಾನೆ ಉಬ್ಬಲು ತೊಡಗಿದ್ದ ಎದೆಗಳು, ತೆಳುವಾದ ಬಳ್ಳಿಯಂಥ ತೋಳುಗಳು, ಸಣ್ಣನಡು. ರೋಮರಾಜಿಯಿಂದ ಶೋಭಿಸುವ ಆಳವಾದ ಹೊಕ್ಕಳು, ವಿಶಾಲವಾದ ಜಘನ, ಆನೆಯ ಸೊಂಡಿಲುನಂಥ ತೊಡೆಗಳು, ಕಮಲದಂಥ ಪಾದಗಳು, ಗೆಜ್ಜೆಕಾಲುಂಗುರ, ಮುಂತಾದುವನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದಳು. ಅರಳಿದ ಸುಗಂಧರಾಜವನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದಳು. ಆಕೆಯನ್ನು ಮಾರೀಚನು ನೋಡಿ 'ಇವಳನ್ನು ಅಪಹರಿಸಬೇಕು, ಹೇಗೆ ? ಹೇಗೆ ಆಲಿಂಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿ ?' ಎಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಇದು ಸರಿಯಾದ ಸಮಯವಲ್ಲವೆಂದು ಬಗೆದು ಊಟಮಾಡಿ ಸುಮ್ಮನೆ ಹೊರಟುಹೋದ.

ಶಿವಧನಸ್ಸು ಹೆದೆಯೇರಿಸಲು ಅನೇಕ ಮಂದಿ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಬಂದು ನಿರಾಶರಾಗಿ ಹೊರಟುಹೋದರು. ದೇವೇಂದ್ರನು ಬಿಲ್ಲನೆತ್ತಿದರೂ ಬಗ್ಗಿಸಲಾರದೆ ಹೋದ.

ಸೂರ್ಯನೂ ಅದನ್ನೆತ್ತಿ ಬಗ್ಗಿಸುವಾಗ ಬಿದ್ದುಬಿಟ್ಟ. ವಾಯುವೂ ಅದನ್ನೆತ್ತಿ ಬಗ್ಗಿಸಲು ಯತ್ನಿಸಿ ಬಿದ್ದು ಬಿಟ್ಟ. ಅವನ ಮೇಲೆ ಬಿಲ್ಲು ಬಿದ್ದಿತು. ಎಲ್ಲರೂ ನಕ್ಕರು. ಸಾವಿರ ತೋಳುಗಳ ಬಾಣಾಸುರನು ಅಟ್ಟಹಾಸದಿಂದ ದೇವತೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಧಿಕ್ಕರಿಸುತ್ತ ಬಂದು ಎರಡು ಅಂಗುಲದಷ್ಟು ಎತ್ತರಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಬಿಲ್ಲನ್ನೆತ್ತಿದ್ದ. ಪ್ರಹ್ಲಾದನೂ ಬಲಿಯೂ ಓಡಿಬಂದರು, ನೋಡಿ ಸುಮ್ಮನಾದರು. ಬಳಿಕ ರಾಜರುಗಳ ಸರದಿ. ಅವರೂ ಪ್ರಯತ್ನ ಪಟ್ಟು ಸೋತು ಹಿಂತಿರುಗಿದರು. ಮುನಿಗಳು ಬಂದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನೊಬ್ಬ ಬಿಲ್ಲನ್ನೆತ್ತಿದ, ಹೆದೆಯೇರಿಸಲು ಒಂದು ಅಂಗುಲದಷ್ಟು ಇರುವಾಗ ಸೋತು ಸುಮ್ಮನಾದ. ಅನಂತರ ಆ ದಿನ ಯಾರೂ ಬಿಲ್ಲಿನ ಬಳಿಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ.

ಬಳಿಕ ರಾಮ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಮುಂತಾದವರು ಬಂದರು. ರಾಮನು ಲಕ್ಷ್ಮಣನ ಕೈ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಸ್ಪರ್ಶಿಸಿ ನಮಿಸಿ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಬಂದು ಕೈಯಿಂದ ಹಿಡಿದೆತ್ತಿದ. ಅವನು ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಹಿಡಿದಾಗ ಎಲ್ಲರೂ ಬಂದು ಪರಿಹಾಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. 'ಮಹಾರಥಿಕರೆಲ್ಲ ಸೋತರು. ನಿನ್ನಿಂದೇನಾದೀತು ?' ಎಂದು. ಆದರೆ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ರಾಮನು ಬಿಲ್ಲನೆತ್ತಿ ಬಗ್ಗಿಸಿ ಒಂದು ಕೈಯಿಂದ ಹೆದೆಯನ್ನು ಸಿಕ್ಕಿಸಿದ. ಎಲ್ಲರೂ ಮೂಗಿನ ಮೇಲೆ ಬೆರಳಿಟ್ಟುಕೊಂಡರು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ರಾಮನು ಹೆದೆಯನ್ನೆಳೆದು ಧ್ವನಿಮಾಡಿ ಎಲ್ಲರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕ್ಷೋಭೆ ಉಂಟುಮಾಡಿದನು. ಎಲ್ಲರೂ ಹೇಳತೊಡಗಿದು 'ರಾಮನು ಬಿಲ್ಲಿಗೆ ಹೆದೆಯೇರಿಸಿದ' ಎಂದು. ಜನಕನು ರಾಮನಿಗೆ ಸೀತೆಯನ್ನು ವಿವಾಹ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟ. ರಾಮನು ಎಲ್ಲ ರಾಜರನ್ನು ಪರಾಭವಗೊಳಿಸಿ ಅಯೋಧ್ಯೆಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಿದ.

ದಶರಥನು ರಾಮನನ್ನು ಯುವರಾಜ ಪದವಿಯಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ ಮಾಡಿ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟ, ರಾಮನೂ ಪ್ರಜೆಗಳೆಲ್ಲರ ಪ್ರೀತಿಗಳಿಸಿ 'ರಾಮನೆ ಮುಂದೆ ರಾಜನಾಗಬೇಕು' ಎಂದು ಜನರು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡಿದ. ಕೈಕೆಯ ರಾಜನ ಮಗಳು ರಾಣಿ ಸುವೇಷಮಾತ್ರ, ರಾಮನು ರಾಜನಾಗುವದನ್ನು ಸಹಿಸದೆ ದಶರಥನ ಮುಂದೆ ಕೇಳಿದಳು. 'ನನಗೆ ಈಗ ವರಗಳನ್ನ ಕೊಡು'. 'ಆಗಲಿ, ಏನು ಕೊಡಲಿ' 'ಹದಿನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ರಾಮನು ವನವಾಸ ಮಾಡಲಿ ಭರತನು ರಾಜ್ಯವಾಳಲಿ'. ರಾಜನು ಕೊಟ್ಟ ಮಾತಿಗೆ ತಪ್ಪಲಾರದೆ ಹೇಗೋ ಒಪ್ಪಿದ. ವಶಿಷ್ಠ ಮುನಿಯನ್ನು ಕರೆಸಿ 'ರಾಮನಿಗೆ ಕಾಡಿಗೆ ಹೋದರೆ ಅವನಿಗೆ ಮುಂದೇನಾದೀತು ?ಎಂದು ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ಕೇಳಿದ. ವಸಿಷ್ಠನು ವಿಚಾರಮಾಡಿ ನೋಡಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ ನುಡಿದ. 'ರಾಮನು ಕಾಡಿಗೆ ಹೋದರೆ ಅಲ್ಲಿ ರಾಕ್ಷಸ ವೀರರನ್ನೆಲ್ಲ ಕೊಂದು ಶಿವನಿಗೆ ಅನೇಕ ವಿಧವಾಗಿ ಪೂಜೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಸೀತಾ ವಿಯೋಗದಿಂದ ಕೋಪಗೊಂಡು ಕಪಿಸೇನೆಯೊಡನೆ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ದಾಟಿ ರಾವಣನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತಾನೆ. ಅಯೋಧ್ಯೆಗೆ ಮರಳಿ ಬಂದು ಬಹುಕಾಲ ರಾಜ್ಯವಾಳುತ್ತಾನೆ. ಎಲ್ಲ ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಅವನ ಕೀರ್ತಿ ಹರಡುತ್ತದೆ. ಶಿವನೊಡನೆ ಬಹುಕಾಲ ವಾಸ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಸುಪುತ್ರರನ್ನು ಪಡೆದು ಅನೇಕ ಯಜ್ಞಗಳನ್ನೂ ಮಾಡಿ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಎನಿಸುತ್ತಾನೆ. ಎಲ್ಲ ಗುಣಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಉತ್ತಮನೆನಿಸುತ್ತಾನೆ.

ದಶರಥನಿಗೆ ಆನಂದವಾಯಿತು. ರಾಮನು ಕಾಡಿಗೆ ಹೋಗುವುದರಿಂದ ನನಗೆ ಮರಣ ಬಂದರೂ ಚಿಂತಿಯಿಲ್ಲ, ಎಂದ. ರಾಮನು ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳನ್ನೂ ಗುರುವಶಿಷ್ಠನನ್ನೂ ಮಲತಾಯಿಯರನ್ನೂ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಕಾಡಿಗೆ ಹೊರಟ. ಉಪವನದಲ್ಲಿ ಒಂದು ದಿನ ಇದ್ದು ಜಟೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡ. ನಾರುಡೆ ಉಟ್ಟು ಒಂದು ಜನಿವಾರ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಇನ್ನೊಂದು ಜನಿವಾರದಿಂದ ಜಟೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಮೈಗೆ ಭಸ್ಮ ಲೇಪಿಸಿಕೊಂಡು ಮುತ್ತಿನ ಹಾರ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿ ಮಾಲೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ. ಸ್ವಲ್ಪ ಭೂಷಣಗಳನ್ನು ತೊಟ್ಟ ಸೀತೆಯನ್ನೂ ಲಕ್ಷ್ಮಣನನ್ನೂ ಜೊತೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಅರಣ್ಯವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ.

ಶ್ರೀರಾಮ, ನಿನ್ನಂತೆಯೆ ಅವನೂ ಅನೇಕ ರಾಕ್ಷಸರನ್ನು ಕೊಂದ. ಸೀತಾಪಹರಣಾದಿಗಳೆಲ್ಲವೂ ಅವನಿಗೆ ನಿನ್ನಂತೆಯೆ ಸಂಭವಿಸಿತು. ಅವನು ಮುಂದೆ ಸುಗ್ರೀವನು ವಾಸವಾಗಿದ್ದ ಋಷ್ಯ ಮೂಕ ಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಒಂದು ಮಾವಿನ ಮರದ ಕೆಳಗೆ ಕೃಷ್ಣಾಜಿನ ಹಾಗೂ ಲಕ್ಷ್ಮಣನ ತೊಡೆಯಮೇಲೆ ತಲೆಯನ್ನಿಟ್ಟು ಕೊಂಡು ಮಲಗಿದ. ಮರದ ಮೇಲಿಂದ ಹಾಡಿನ ಧ್ವನಿ ಕೇಳಿಸಿತು. ಮೇಲೆ ನೋಡಿದಾಗ ಒಬ್ಬ ಕಪಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡ. ಮಣಿಕುಂಡಲ ಮೌಂಜಿಕೌಪೀನಯಜ್ಞೋಪವೀತಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ ಚಿನ್ನದಂತೆ ಹೊಳೆವ ಮೈ ಬಣ್ಣದ ಆ ಕಪಿ ಚಪಲತೆಯಿಂದ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತು ರಾಮನ ಮೇಲೆಸೆಯುತ್ತಿದ್ದ. ಹೂ ಗೊಂಚಲುಗಳನ್ನು ಚೆಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದ. ಹಾಡುತ್ತ ಕೆಳಗಿಳಿದು ಬೀಸಣಿಗೆಯಿಂದ ರಾಮನಿಗೆ ಗಾಳಿ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದ. ತಿರುಗಿ ಮರದ ಮೇಲೇರಿ ಅಲ್ಲಿಂದಲೆ ಗಾಳಿ ಬೀಸುತ್ತಿದ್ದ.

'ಲಕ್ಷ್ಮಣ, ಈ ಕಪಿ ಯಾರು ?' ಎಂದ ರಾಮ. 'ನನಗೆ ತಿಳಿಯದು' ಎಂದ ಲಕ್ಷ್ಮಣ. ರಾಮನು ಕಪಿಯನ್ನೆ ಕೇಳಿದ, 'ಯಾರು ನೀನು ? ಯಾರವನು ? ನಿನ್ನ ಹೆಸರೇನು ?' 'ನಾನು ಸುಗ್ರೀವನ ಕಡೆಯವನು. ಹನುಮಂತನೆಂದು ಹೆಸರು.' 'ಸುಗ್ರೀವನನ್ನು ಬರಹೇಳು.'

ಹನುಮಂತನು ಸುಗ್ರೀವನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ, 'ರಾಜನೆ' ಜಟಾಧಾರಿಯಾದ ಒಬ್ಬ ರಾಜಕುಮಾರ ಬಂದಿದ್ದಾನೆ. ಸಾಕ್ಷಾತ್ ನಾರಾಯಣನಂತೆ ಮೇಘಶ್ಯಾಮನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಅಜಾನುಬಾಹು ಆಗಿದ್ದಾನೆ. ಸೂರ್ಯನಂತೆ ಹೊಳೆಯುವ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ರಾಜಕುಮಾರನೂ ಅವನ ಇನ್ನೊಂದು ಕೈಯಂತಿದ್ದು ಬಳಿಯಲ್ಲಿಯೆ ಇದ್ದಾನೆ. ದಾರಿಯಲ್ಲಿರುವ ಮಾವಿನಮರದ ಕೆಳಗೆ ಇದ್ದ ಆ ರಾಜಕುಮಾರನನ್ನು ನಾನು ಭೆಟ್ಟಿಮಾಡಿದೆ. ನನ್ನ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಸಿದೆ. 'ಸುಗ್ರೀವನಿಗೆ ಹೇಳು' ಎಂದರು ಅವರು ! ಎಂದ.

ಒಡನೆ ಸುಗ್ರೀವನು ಎದ್ದು ಕಾಲು ತೊಳೆವ ನೀರು ಮುಂತಾದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಬಂದು ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರಿಗೆ ಪಾದ ಪ್ರಕ್ಷಾಲನೆ ಮುಂತಾದವನ್ನು ಮಾಡಿ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿದ.

**ಸುಗ್ರೀವ :-** ರಾಜಕುಮಾರರಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿರುವಿರಿ, ಮುನಿವೇಷದಲ್ಲಿರುವಿರಿ. ಯಾರು ನೀವು ? ಬಂದ ಕಾರಣವೇನು ?

**ಲಕ್ಷ್ಮಣ :-** ನಾವು ರಾಮ ಲಕ್ಷ್ಮಣರು. ದಶರಥನ ಮಕ್ಕಳು. ದುಷ್ಟನಿಗ್ರಹ ಶಿಷ್ಟಪರಿಪಾಲನೆಗಾಗಿ ಅರಣ್ಯವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿರುವೆವು.

**ಸುಗ್ರೀವ :-** ಬೇರೇನೋ ಉದ್ದೇಶವಿರುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನೀವು ಸೈನ್ಯಸಮೇತರಾಗಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದೀರಿ.

**ಲಕ್ಷ್ಮಣ :-** ಬೇರೆ ಕಾರ್ಯವೂ ಇದೆ. ಇವನ ಮಡದಿಯನ್ನು ಯಾರೋ ಅಪಹರಿಸಿದರು. ಯಾರು ಎನ್ನುವುದು ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಹುಡುಕುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಸಮುದ್ರವನ್ನೂ ದಾಟಲು ಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದೇವೆ. ಪಾತಾಳವನ್ನೂ ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತೇವೆ. ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೂ ಹೋಗುತ್ತೇವೆ. ಇಂದ್ರನನ್ನೂ ಕೆಡವುತ್ತೇವೆ. ಬಲಿಯನ್ನೂ ಗೆಲ್ಲುತ್ತೇವೆ. ಏನೂ ಬೇಕಾದರೂ ಮಾಡಲು ಸಿದ್ಧರಿದ್ದೇವೆ.

**ಸುಗ್ರೀವ :-** ಹಾಗಾದರೆ ರಾವಣನೆ ಕದ್ದಿರಬೇಕು. ಅವನು ಒಬ್ಬಳನ್ನು ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಅವಳು ಕೆಲವು ಆಭರಣಗಳನ್ನು ಕೆಳಗೆಸೆದಿದ್ದಳು. ಅದನ್ನು ನಾನು ಬಚ್ಚಿಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ತೋರಿಸುವೆನು, ಬನ್ನಿರಿ.

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ರಾಮ ಲಕ್ಷ್ಮಣರನ್ನು ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಕರೆದೊಯ್ದು ಆ ಆಭರಣಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿದ. ರಾಮನು ಅವುಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಸೀತೆಯ ಆಭರಣಗಳೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ನೀರು ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಕೇಳಿದ. 'ರಾವಣನೆಲ್ಲಿ ?' 'ದಕ್ಷಿಣ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಹೊರಟು ಹೋದ' ಎಂದ ಸುಗ್ರೀವ. ಅವರೊಡನೆ ರಾಮನು ಮೈತ್ರಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕೇಳಿದ, 'ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಒಬ್ಬನೆ ಏಕೆ ಇಲ್ಲಿರುವೆ ?'

**ಸುಗ್ರೀವ :-** ನನ್ನ ಅಣ್ಣ ವಾಲಿ ಮಹಾ ಬಲಶಾಲಿ. ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ರಾಜ್ಯವನ್ನೂ ಅಪಹರಿಸಿ ಕಿಷ್ಕಿಂಧೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯವಾಳುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಅವನೊಡನೆ ನಾನು ಯುದ್ಧಮಾಡಿ ಸೋತೆ. ಅವನನ್ನು ಹೇಗಾದರೂ ಕೊಲ್ಲಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದ್ದೇನೆ. ನೀನು ಅವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದಾದರೆ ನಾನು ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಸೇತುವೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಆಚೆದವಡದಲ್ಲಿ ಲಂಕೆಯಲ್ಲಿರುವ ಸೀತೆಯನ್ನು ನಿನ್ನ ವಶಕೊಪ್ಪಿಸುವೆನು.

ಸುಗ್ರೀವನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಶಪಥ ಮಾಡಿದ. ಬಳಿಕ ವಾಲಿಯನ್ನು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಕರೆದು ಹೋರಾಟಕ್ಕೆ ನಿಂತ. ರಾಮನು ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮಂದಿರಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ತಿಳಿಯಲಾರದೆ ಸುಮ್ಮನೆ ನಿಂತ. ಅತ್ತ ಸುಗ್ರೀವನು ಸೋತು ಪಲಾಯನ ಮಾಡಿ ರಾಮನನ್ನು ಆಕ್ಷೇಪಿಸಿದ.

**ಸುಗ್ರೀವ:-**ನಿನ್ನ ಬುದ್ಧಿ ಹೀಗೆಂದು ತಿಳಿಯದೆ ನಾನು ಸಾಯಲು ಹೊರಟಂತಾಯಿತು.

**ರಾಮ :-** ನಿಮ್ಮಿಬ್ಬರೊಳಗೆ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ತಿಳಿಯದೆ ಸುಮ್ಮನೆ ನಿಂತೆ. ನೀನೊಂದು ಚಿಹ್ನೆಯನ್ನು ಧರಿಸಿ ಯುದ್ಧಮಾಡು. ನಿನ್ನನು ಗುರುತಿಸಿ ಅವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವೆನು.

ಒಡನೆ ಸುಗ್ರೀವನು ಒಂದು ಚಿಹ್ನೆಯನ್ನು ಧರಿಸಿ ತಿರುಗಿ ವಾಲಿಯನ್ನು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಕರೆದು ಎದುರಿಸಿದ. ವಾಲಿಯು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೊರಡುವಾಗ ತಾರೆ ಅವನನ್ನು ತಡೆದು ಹೇಳಿದ್ದಳು.

**ತಾರೆ :-** ಸುಗ್ರೀವನಿಗೆ ಯಾರೊ ಒಬ್ಬರ ಸಹಾಯ ದೊರೆತಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಒಮ್ಮೆ ಸೋತು ತಿರುಗಿ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಕರೆಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ದಶರಥನ ಮಕ್ಕಳಾದ ರಾಮ ಲಕ್ಷ್ಮಣರು ಭೂಭಾರವನ್ನು ಕಳೆಯಲು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಅವರು ನಾರಾಯಣನ ಅಂಶಭೂತರು ಅವರು ಸುಗ್ರೀವನಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಿರಬಹುದು.

**ವಾಲಿ :-** ರಾಮನು ನೀತಿಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞನೆಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಅಂಥವನು ಬಲಿಷ್ಠನಾದ ನನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಶಕ್ತಿ ಇಲ್ಲದ ಸುಗ್ರೀವನ ಮೈತ್ರಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾರ. ಒಂದು ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಅವನು ಸುಗ್ರೀವನ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಬಂದರೂ ಪ್ರತಿಪಕ್ಷದ ಬಲ ಹೆಚ್ಚಿಸಿರುವದನ್ನು ನೋಡಿ ಹೆದರಿ ಸುಮ್ಮನಾಗುವನು. ತಾನೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ ನಾನು ಯುದ್ಧ ಮಾಡಲೇಬೇಕು.

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ತಾರೆಯನ್ನು ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಿ ಸುಗ್ರೀವನೊಡನೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದ. ಇಬ್ಬರೂ ಮುಷ್ಠಿಯುದ್ಧ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ರಾಮನು ವಾಲಿಯನ್ನು ಬಾಣದಿಂದ ಹೊಡೆದ. ಅವನು ಬಿದ್ದು ಹೇಳಿದ, 'ಶಸ್ತ್ರವನ್ನು ಹಿಡಿಯದೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ನನಗೆ ಬಾಣದೇಟು ಹೇಗೆ ತಗುಲಿತು ? ತಾರೆಯೂ ಅಂಗದನು ರಣಭೂಮಿಗೆ ಬಂದು ವ್ಯಥೆಪಟ್ಟರು. ಎಲ್ಲ ಕಪಿಗಳು ಬಂದು ವಾಲಿಯ ಬಳಿ ನಿಂತು ಕಣ್ಣೀರಿಟ್ಟರು. ತಾರೆ ಹೇಳಿದಳು.

**ತಾರೆ :-** ರಾಮ, ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ರಘುಕುಲದ ರಾಜರು ಶಾಸ್ತ್ರ ತಿಳಿದವರೂ ಶೂರರೂ ಧಾರ್ಮಿಕರೂ ಆಗಿದ್ದರು. ನೀನು ಇಂಥ ಪಾಪ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಹೇಗೆ ಮಾಡಿದೆ? ರಾಜರೆಲ್ಲರೂ ಅನುಸರಿಸುವ ಕ್ಷಾತ್ರ ಧರ್ಮವನ್ನು ನೀನು ತಿಳಿದಿಲ್ಲವೆ ? ಇಬ್ಬರು ಹೋರಾಡುವಾಗ ಒಬ್ಬನಿಗೆ ಜಯ, ಇನ್ನೊಬ್ಬನಿಗೆ ಮರಣವಾದರೆ ತಪ್ಪಿಲ್ಲ. ಮೂರನೆಯವನು ಬಂದು ಅವರಲ್ಲೊಬ್ಬನನ್ನು ಕೊಂದರೆ ಅದು ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆಗೆ ಸಮಾನವಾದ ಪಾಪವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ವೈರಿಯನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬಹುದಾದರೂ ವಾಲಿಯೊಡನೆ ನಿನಗೇನು ವೈರ? ಮಾಂಸಕ್ಕಾಗಿ ಬೇಟೆ ಎಂದರೆ ಕಪಿಗಳಿಗೆ ಮಾಂಸವು ಅಭೋಜ್ಯವಾದುದರಿಂದ ಅದೂ ಅಯುಕ್ತವೆ ಆಗುತ್ತದೆ, ನಾನು ಪ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಆಗಲಿರುವುದರಿಂದ ಉಲಿದವರೂ ಹಾಗಾಗಲೆಂದು ನಿನ್ನ ಅಪೇಕ್ಷೆಯೆ ? ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಇದು ಮೂಢತನವೆ ಸರಿ. ಏಕಪತ್ನೀ ವ್ರತಸ್ಥನಾಗಿರುವುದಿರಂದ ನನ್ನನ್ನು ಬಯಸಿ ನೀನೀ ಕೆಲಸಮಾಡಿರಲಾರೆ. ರಾವಣನು ಕದ್ದೊಯ್ದ ಸೀತೆಯನ್ನು ಸುಗ್ರೀವನ ಸಹಾಯದಿಂದ ತಿರುಗಿಪಡೆಯಲು ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದೆನೆಂದರೆ ಅದೂ ಸರಿಯಲ್ಲ. ವಾಲಿಯ ಗೆಳೆತನ ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಮಹಾಬಲಶಾಲಿಯಾದ ಅವನು ಇನ್ನೊಂದು ಸೂರ್ಯೋದಯವಾಗುವುದರೊಳೆಗ ಸೀತೆಯನ್ನು ತಂದು ನಿನಗೊಪ್ಪಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಸ್ಮರಣ ಮಾತ್ರದಿಂದ ರಾವಣನನ್ನು ಕರೆಸಿ ನಿನಗೊಪ್ಪಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಐವತ್ತು ಪರಾರ್ಧ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಕಪಿಗಳ ಮತ್ತ ಕರಡಿಗಳ ಸೇನೆ ಅವನ ವಶದಲ್ಲಿತ್ತು. ಆ ದುರ್ಬಲನಾದ ಸುಗ್ರೀವನ ವಶದಲ್ಲಿರುವುದು ಕೇವಲ ಏಳು ಪರಾರ್ಧ ಸೇನೆ. ಅವನಿಂದೇನಾಗುತ್ತದೆ? ನಿನ್ನ ಅಜ್ಞಾನವನ್ನು ಏನೆಂದು ಹೇಳಲಿ?

**ರಾಮ :-** ರಾಜನು ದುಷ್ಟನಿಗ್ರಹ ಶಿಷ್ಟರ ಪರಿಪಾಲನೆ ಮಾಡುವುದು ಅವನ ಕರ್ತವ್ಯ. ವಾಲಿ ಸುಗ್ರೀವನ ಹೆಂಡತಿಯಾದ ರುಮೆಯನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕಿತ್ತುಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಅಂಥ ದುಷ್ಟನನ್ನು ಕೊಂದರೆ ತಪ್ಪೇನು.

**ತಾರೆ :-** ಹಾಗಾದರೆ ಸುಗ್ರೀವನನ್ನೂ ನೀನು ಕೊಲ್ಲಬೇಕು. ದುಂದುಭಿಯೊಡನೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಲು ವಾಲಿ ಗುಹೆಯೊಳಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಒಂದು ವರ್ಷಕಾಲ ಅಲ್ಲಿದ್ದ. ಆಗ ಸುಗ್ರೀವನು ನನ್ನನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿ ರಾಜ್ಯವನ್ನೂ ತನ್ನದಾಗಿಸಿ ಕೊಂಡಿದ್ದ. ವಾಲಿಯನ್ನು ಮೊದಲು ಆಮೇಲೂ ಕೊಲ್ಲಬಯಸಿದ್ದನಾತ.

**ರಾಮ :-** ಇದು ಎಷ್ಟು ಕಾಲದ ಹಿಂದಿನ ವೃತ್ತಾಂತ ?

**ತಾರೆ :-** ಅರವತ್ತು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳಿಗಿಂತ ಈಚೆ ಎಂಬತ್ತನೆ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ದುಂದುಭಿಯೊಡನೆ ವಾಲಿ ಯುದ್ಧಮಾಡಿದ್ದ. ಆಗ ಸುಗ್ರೀವನು ರಾಜ್ಯವನ್ನಪಹರಿಸಿದ. ಒಂದುವರ್ಷ ಕಳೆದೊಡನೆ ವಾಲಿಯು ಬಂದು ಸುಗ್ರೀವನನ್ನೋಡಿಸಿ ಅವನ

ಹೆಂಡತಿಯನ್ನೂ ರಾಜ್ಯವನ್ನೂ ಕಸಿದುಕೊಂಡ. ಆ ದಿನವೆ ನಿನ್ನ ತಂದೆಯಾದ ದಶರಥನಿಗೆ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ ನಡೆಯಿತು.

**ರಾಮ :-** ನಾನು ತಂದೆಯ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ಅವನ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ದುಷ್ಟ ಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸಲು ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ಸುಗ್ರೀವನು ಕಸಿದುಕೊಂಡಾಗ ನಮ್ಮ ತಂದೆ ರಾಜನಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಥವಾ ಇಬ್ಬರೂ ಮೃಗಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಹೋರಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಒಂದನ್ನು ಬೇಟೆಯಾಡಿದೆ. ಬೇಟೆ ಮಾಡುವುದು ರಾಜರಿಗೆ ಧರ್ಮವೆ. ಮಾಂಸವನ್ನು ಮಾತ್ರ ತಿನ್ನಕೂಡದು. ರಾಮನ ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಎಲ್ಲರೂ ಹೌದೆಂದು ತಲೆದೂಗಿದರು. ವಾಲಿ ಇನ್ನೂ ಮಲಗಿದ್ದು ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಕೈಮುಗಿದು ಹೇಳಿದ.

**ವಾಲಿ :-** ನೀನು ಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿರುವೆಯಾದರೆ ನನಗೆ ಸದ್ಗತಿ ನೀಡು. ಸುಗ್ರೀವನನ್ನು ಕಾಪಾಡುವಂತೆ ಈ ಅಂಗದನನ್ನೂ ತಾರೆಯನ್ನೂ ಕಾಪಾಡು. ನಾನು ಪಾಪಿ. ಅಪರಾಧವನ್ನು ಮಾಡಿ ಅದರ ಫಲವನ್ನನುಭವಿಸಿದ್ದೇನೆ.

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ರಾಮನನ್ನೆ ನೋಡುತ್ತ ವಾಲಿ ಸತ್ತು ಸ್ವರ್ಗಸೇರಿದ. ರಾಮನು ಸುಗ್ರೀವನನ್ನು ಸಿಂಹಾಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ಅರಣ್ಯವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ. ಬಳಿಕ ಸುಗ್ರೀವನೊಡನೆ ಸಮುದ್ರದ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಹೇಳಿದ.

**ರಾಮ :-** ಲಂಕೆ ಎಲ್ಲಿದೆ ? ಸೀತೆ ಎಲ್ಲಿ ? ಶತ್ರು ಇರುವುದೆಲ್ಲಿ ?

**ಹನುಮಂತ :-** ಲಂಕೆಗೆ ಹೋಗಿ ಸೀತೆಯನ್ನು ಹುಡುಕಿ ಅವಳ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ತಿಳಿದು ಯುದ್ಧವೆ ಸಂಧಿಯೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿಕೊಂಡುಬರಲು ಸಮುದ್ರ ದಾಟಲು ಆಜ್ಞೆ ನೀಡು.

**ರಾಮ :-** ಸುಗ್ರೀವ, ಇದು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯ ?

**ಸುಗ್ರೀವ :-** ಕೋಟಿಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಕಪಿಗಳೂ ಕರಡಿಗಳೂ ನಮ್ಮಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಒಬ್ಬನನ್ನು ಈ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ನೇಮಿಸಿ ಕಳುಹಿಸು. ಅವನಿಂದ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತಿಳಿದು ಯುಕ್ತವಾದುದನ್ನು ಮಾಡು.

**ಜಾಂಬವಾನ್ :-** ಹನುಮಂತನೆ ಹೋಗಲಿ. ಲಂಕೆಯನ್ನೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತಿಳಿದು ಬರಲಿ.

ಹನುಮಂತನು ಲಂಕೆಗೆ ಹೋಗಿ ನಗರವನ್ನೆಲ್ಲ ಸುತ್ತಿ ಅಶೋಕವನದಲ್ಲಿ ಸೀತೆ ಇರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಅವಳೊಡನೆ ಸಂಭಾಷಣೆ ನಡೆಸಿದ. ಅವಳಿಗೆ ವಿಶ್ವಾಸ ಹುಟ್ಟುವಂತೆ ಮಾಡಿದ. ಆ ವನವನ್ನು ಮುರಿದು ಕಾವಲುಗಾರರನ್ನೂ ನಾಶಮಾಡಿದ. ರಾವಣನು ಹಿಡಿದು ಕಟ್ಟಿದಾಗ ಲಂಕೆಯನ್ನೆ ಸುಟ್ಟು ಉತ್ತರದ ತೀರಕ್ಕೆ ಹಿಂತಿರುಗಿ ರಾಮನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ. ರಾಮನು ಎಲ್ಲರೊಡನೆ ವಿಚಾರಿಸಿದ. ಆಗ ಜಾಂಬವಾನ್ ಎಂದ. 'ರಾಮನು ಕಪಿಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ಲಂಕೆಯನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸುವನೆಂದು ನಾರದ ಮುನಿಯು ಹಿಂದೆಯೆ ನನಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಅದರಂತೆ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ದಾಟುವ ಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕು.' ಆಗಲಿ ನಾನು ಮೊದಲಿಗೆ ಶಿವನನ್ನು ಆರಾಧಿಸಿ ಅವನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನಿವೇದಿಸುವೆನು. ಬಳಿಕ ಅವನು ಹೇಳಿದಂತೆ ಮಾಡುವೆನು; ಎಂದ ರಾಮ.

ರಾಮನು ಶಿವನನ್ನರ್ಚಿಸಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿದ. 'ದೇವ, ನಾನು ಲಂಕೆಗೆ ಹೋಗಬೇಕು. ಸಮುದ್ರವನ್ನು ದಾಟುವ ಉಪಾಯ ಒಂದನ್ನು ಹೇಳು; ಎಂದ. ನನ್ನ ಆ ಜಗವ ಧನುಸ್ಸಿದೆ. ಅದನ್ನೇರಿ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ದಾಟು. ಲಂಕೆಯನ್ನು ಸೇರು. ಎಂದ ಶಿವ.

ರಾಮನು 'ಹಾಗೇ ಆಗಲೆಂದು' ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ಆ ಜಗವ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿದನು. ಅದು ಬಂದೊಡನೆ ತಿರುಗಿ ಶಿವನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿ ಅವನಿಂದ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಪಡೆದು ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿಳಿಸಿದನು. ಅರವತ್ತು ಪರಾರ್ಥಸಂಖ್ಯೆಯ ಆ ಎಲ್ಲ ಕಪಿಗಳೊಡನೆ ರಾಮ ಲಕ್ಷ್ಮಣರು ಧನುಸ್ಸಿನ ಮೇಲೇರಿ ಕುಳಿತರು. ಧನುಸ್ಸು ಆಚೆಯ ದಡವನ್ನು ಸೇರಿತು. ಎಲ್ಲರೂ ಇಳಿದು ಲಂಕೆಯನ್ನು ನೋಡ ತೊಡಗಿದರು. ಒಡನೆ ಅತಿಕಾಯನೆಂಬ ರಾಕ್ಷಸನು ಕಪಿ ಸೇನೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ರಾವಣನಿಗೆ ಹೇಳಿದ. ಆದರೆ ರಾವಣನೆಂದ, 'ಕಪಿಗಳಿಂದ ಏನಾದೀತು ? ಮನುಷ್ಯರಾದ ರಾಮ ಲಕ್ಷ್ಮಣರಿಂದ ಏನಾದೀತು ? ಅವರು ಬಂದರೆ ? ದೈವಾತ್ ನಮಗೆ ಭೋಜನ ದೊರೆತಂತಾಯಿತು.

ಇತ್ತ ಸುಗ್ರೀವನು ಸಾಯಂಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹನುಮಂತ ಜಾಂಬವ ಮೊದಲಾದ ಮಹಾಬಲಶಾಲಿಗಳಾದ ವೀರರೊಡನೆ ಲಂಕೆಯ ಬಳಿಯ ಉಪವನವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ನಾನಾ ಬಗೆಯ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ತಿಂದು ನೀರು ಕುಡಿದು ಕಾವಲುಗಾರರನ್ನೋಡಿಸಿದ. ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಕಾಡುಗಳನ್ನೂ ಆಕ್ರಮಿಸಿಕೊಂಡು ಲಂಕೆಗೆ ನುಗ್ಗಿದ. ಹೊರಗಿನ ಕೋಟೆಯನ್ನು ಮುರಿದು ಮಹಡಿ ಮನೆಗಳ ಮೇಲೆ ಹತ್ತಿ ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಕೆಡವಿದರು. ಕಪಿಗಳು. ರಾಕ್ಷಸರೊಡನೆ ಹೋರಾಡಿದರು. ಮನೆ ಮಠಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ನೆಲ ಸಮಮಾಡಿದರು. ಮಕ್ಕಳು ಮುದುಕರು ಹೆಂಗಸರೆನ್ನದೆ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಕೊಂದರು.

ಕಪಿಗಳು ಒಂದು ಸುತ್ತು ಕೋಟೆಯನ್ನು ಮುರಿದರೆಂದು ಕೇಳಿದೊಡನೆ ರಾವಣನು ಇಂದ್ರಜಿತ್ತನ್ನುಕಳಿಸಿದ. ಅವನೊಡನೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಿ ಕಪಿಗಳು ಹೆದರಿ ಪಲಾಯನ ಮಾಡಿದರು. ಒಡನೆ ಹನುಮಂತನು ಅವರನ್ನು ಕೂಗಿ ಕರೆದು ಬೈದು ತಿರುಗಿ ರಾವಣನ ಸೇನೆಯ ಮೇಲೆ ಬೀಳಿಸಿದ. ಇಂದ್ರಜಿತ್ತು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಿದ. ಕಪಿಗಳಿಗೆ ಅವನು ಕಾಣಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಹನುಮಂತ ಜಾಂಬವಂತರು ತಾವೂ ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ನೆಗೆದು ಪರ್ವತ ಶಿಖರಗಳಿಂದ ಅವನನ್ನು ಹೊಡೆದರು. ಅವನು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಲಕ್ಷ್ಮಣನಿಂದ ಹತನಾದ.

ಬಳಿಕ ಅತಿಕಾಯ ಮಹಾಕಾಯರು ಕಪಿ ಸೇನೆಯನ್ನು ಧ್ವಂಸ ಮಾಡ ತೊಡಗಿದರು ಲಕ್ಷ್ಮಣನನ್ನು ಪೀಡಿಸಿ ರಾಮನೊಡನೆಯೂ ಯುದ್ಧ ಮಾಡುತ್ತ ಸುಗ್ರೀವನನ್ನು ಗಾಯಗೊಳಿಸಿದರು. ಹನುಮಂತ ಜಾಂಬವಂತರು ಅವರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ಸೆರೆ ಹಿಡಿದು ರಾಮನಿಗೊಪ್ಪಿಸಿದರು. ರಾಮನೆಂದ. 'ರಾಕ್ಷಸನೆ, ರಾವಣ, ಅವನ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಮುಂತಾದವರ ಬಲವೆಷ್ಟೆಂದು ಹೇಳು.

**ಅತಿಕಾಯ :-** ನಾವು ಸೇನೆಯನ್ನು ವಿಭಾಗ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ನಿರ್ಣಯಿಸಿದ್ದೇವೆ. ವಿದ್ಯುನ್ಮಾಲಿ ಎಂಬ ರಾಕ್ಷಸ ಮಹಾ ಬಲಿಷ್ಠ. ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡುವವ. ಅವನು ದೃಶ್ಯನಾಗಿಯೂ ಅದೃಶ್ಯನಾಗಿಯೂ

ಒಬ್ಬನೆ ನಿಂತು ಎಲ್ಲ ಕಪಿಗಳೊಡನೆ ಯುದ್ದ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಉಳಿದವರೂ ಮಹಾಬಲ ಶಾಲಿಗಳು. ಅಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ನಿಪುಣರು. ನಾವಿಬ್ಬರೂ ನಿಮ್ಮೊಡನೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಕೊನೆಗೆ ರಾವಣನು ಪುಷ್ಪಕವನ್ನೇರಿ ಬಂದು ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಹಾರಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಉಳಿದ ರಾಕ್ಷಸರೆಲ್ಲರೂ ಕುಂಭಕರ್ಣನೊಡನೆ ಬಂದು ನಿನ್ನನ್ನು ಸುತ್ತುಗಟ್ಟಿ ಸೆರೆಹಿಡಿದು ಸೀತೆಗೆ ತಂದು ತೋರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವಳೆದುರಿನಲ್ಲಿಯೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತಾರೆ.

**ರಾಮ :-** ನಿಮ್ಮಂಥ ಬಲಶಾಲಿಗಳಿಗೆ ಅಸಾಧ್ಯವೇನಿದೆ ? ನೀವು ಹೇಳುವಂತೆಯೆ ಆಗಬಹುದು. ಅದೃಷ್ಟವನ್ನು ಯಾರು ತಿಳಿದಿದ್ದಾರೆ ?

ರಾಮನ ಕೋಪವನ್ನು ನೋಡಿದ ಸುಗ್ರೀವ. ಅವನಿಗೆ ಮೊದಲೆ ಕೋಪ ಉರಿಯು ತೊಡಗಿತ್ತು. 'ಇವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಕೊಲ್ಲಬೇಕು ಬಿಡಕೂಡದು' ಎಂದ ರಾಮನು ಮಾತ್ರ ಕೊಲ್ಲಲೊಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ಹನುಮಂತನಿಂದ ವಸ್ತ್ರಾಭರಣಗಳನ್ನು ತರಿಸಿ ಅವರಿಗಿತ್ತು ಕಳುಹಿಸಿದ.

ಅವರು ರಾಮನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಹೇಳಿದರು. 'ಈ ಲಂಕೆಯ ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲಿನಲ್ಲಿ ಐದು ಮುಖದ ಮರದ ವಿಗ್ರಹವಿದೆ. ಇದು ಕಡಿದುಬಿದ್ದರೆ ರಾವಣನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಮಡಿಯುತ್ತಾನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅದು ಕಡಿದು ಬಿದ್ದೊಡನೆ ಎಲ್ಲ ರಾಕ್ಷಸರೂ ಪಾತಾಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇದು ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯರು ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಎಚ್ಚರಿಕೆ. ಹಾಗೆ ಶಾಸನ ಲಿಖಿತವಾಗಿದೆ. ನೀನಿದ್ದನ್ನು ಒಂದು ಬಾಣದಿಂದ ಐದಾಗಿ ಕಡಿದುರುಳಿಸಿದರೆ ನಿನ್ನ ಶಕ್ತಿ ಎಷ್ಟೆಂದು ತಿಳಿದು ಅದಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಯುದ್ಧದ ತೀಕ್ಷ್ಣತೆಯನ್ನು ತೋರುತ್ತೇವೆ.'

ರಾಮನು ಬಿಲ್ಲಿಗೆ ಹೆದೆ ಏರಿಸಿದ, ಹನುಮಂತನು ರಾಕ್ಷಸರನ್ನು ಕರೆದು 'ಬಾಣ ಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ನೋಡಿರಿ' ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ರಾಮನು ಬಾಣವನ್ನೆಸೆದ. ಬಾಣದ ಮಾರ್ಗವನ್ನೇ ರಾಕ್ಷಸರು ನೋಡಿದರು. ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಮರದ ವಿಗ್ರಹ ಐದು ಭಾಗಗಳಾಗಿ ಕಡಿದು ಬಿದ್ದಿತು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಹೇಳಿದರು. ರಾಕ್ಷಸರು, 'ರಾಮ, ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ನೀನೇ ಕಾಪಾಡಬೇಕು'. 'ಆಗಲಿ' ಎಂದ ರಾಮ. ರಾಕ್ಷಸರಿಬ್ಬರೂ ಲಂಕೆಗೆ ಹೊರಟುಹೋದರು.

ಇತ್ತ ಕಪಿಗಳು ಎರಡನೆಯ ಸುತ್ತಿನ ಕೋಟೆಯನ್ನು ಮುರಿಯಲು ತೊಡಗಿದರು. ಆಗ ರಾವಣನು ಬಂದು ಅವರನ್ನು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದೋಡಿಸಿದ. ರಾಮನೊಡನೆ ಅತ್ಯಂತ ಘೋರ ಯುದ್ಧವನನು ಮಾಡಿದ. ಗಾಯಗೊಂಡು ರಕ್ತದಲ್ಲಿ ಮಿಂದು ಪಲಾಯನ ಮಾಡಿದ. ಕಪಿಗಳೂ ಲಕ್ಷ್ಮಣನೂ ಕೋಟಿಗಟ್ಟಲೆ ರಾಕ್ಷಸರನ್ನು ಕೊಂದರು.

ಮರುದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ವಿಭೀಷಣನು ರಾವಣನಿಗೆ ಬೋಧಿಸತೊಡಗಿದ. 'ಸಾಮದಾನ ಭೇದ ದಂಡಗಳಲ್ಲಿ ಈಗ ಮೂರನೆಯದನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸುವ ಕಾಲ. ನಾಲ್ಕನೆಯದು ಈಗ ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲ. ಶತ್ರುವಿಗಿಂತ ನಮ್ಮ ಶಕ್ತಿ ಹೆಚ್ಚೆಂದು ತಿಳಿದರೆ ಅದು ಯೋಗ್ಯ. ಅದಕ್ಕೆ ವಿಪರೀತವಾಗಿ ಶತ್ರು ಪ್ರಬಲನಾಗಿದ್ದರೆ ಯುದ್ಧವು ಅಪಾಯಕಾರಿ. ರಾಮನು ಒಂದೇ ಬಾಣದಿಂದ ವಾಲಿಯನ್ನು ಕೊಂದವ. ವಾಲಿಯ ಬಲ ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತು. ಮಾರೀಚನನ್ನೂ ಒಂದೇ ಬಾಣದಿಂದ ಕೊಂದ. ನಿನ್ನನ್ನೂ ಹೊಡೆದೋಡಿಸಿದ. ಇಂದ್ರಜಿತ್ತನೂ ಕೊಂದ. ಶೂರ ರಾಕ್ಷಸರನ್ನೆಲ್ಲ ಕೊಂದ. ಅಂಥವನೊಡನೆ ನೀನು ಯುದ್ಧ ಮಾಡುವೆಯಾ ? ಸೀತೆಯನ್ನೊಪ್ಪಿಸಿ ಶರಣಾಗತನಾದರೂ ಒಳ್ಳೆಯದೆ. ಗೋಪುರದಲ್ಲಿದ್ದ ಐದು ಮುಖದ

ವಿಗ್ರಹವನ್ನು ಒಂದು ಬಾಣದಿಂದ ಐದು ಭಾಗವಾಗಿ ಕಡಿದುರುಳಿಸಿದ ರಾಮನು ನಿನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲದಿರುತ್ತಾನೆಯೆ ? ನಿನಗಾಗಿ ಎಷ್ಟೋ ಜನ ಸತ್ತಿದ್ದಾರೆ ! ಸಾಯಲಿದ್ದಾರೆ ! ನೀತಿಯೊಂದೇ ಸುಖವನ್ನು ಕೊಡಬಲ್ಲುದು. ಮೂಢತನ ತೋರಿದರೆ ಎಂದೂ ಸುಖವಿಲ್ಲ.

ಅಣ್ಣ, ಸೀತೆ ಪತಿವ್ರತೆ, ಬಲಿಷ್ಠನಾದ ರಾಮನ ಮಡದಿ. ಅವಳು ನಿನ್ನನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ಮನುಷ್ಯ ಜಾತಿಯವಳು. ಅವಳನ್ನು ಗೌರವಿಸಿ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡು. ಇಚ್ಛಿಸದಿರುವ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಕೂಡಿದರೆ ಒಂದರ ಮೇಲೊಂದರಂತೆ ದುಃಖಗಳು ಬರತೊಡಗುತ್ತವೆ. ಆ ಸಹವಾಸವೂ ದುರ್ಗಂಧ ಮಲಯುಕ್ತವಾಗಿದ್ದು ಅಸಹ್ಯವಿರುತ್ತದೆ. ಅಣ್ಣ ನಿನಗೆ ಹಿತವಾದ ಪ್ರಿಯವಾದ ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ, ಕೇಳು. ನೀನು ರಾಮನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳು.

'ರಾಮ, ಶರಣಾಗತ ವತ್ಸಲ, ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸು. ನಾವೆಲ್ಲರೂ ರಾಕ್ಷಸರು. ತಮೋಗುಣದಿಂದ ಕೂಡಿ ಮಹಾಪಾಪಗಳನ್ನೂ ಮಾಡುವವರು. ಸೀತಾಪಹರಣದ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಮರೆತು ನಮ್ಮನ್ನು ಮಕ್ಕಳಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳು. ನಾವು ನಿನ್ನವರು. ಕಾಪಾಡು, ಕೊಲ್ಲು, ಏನು ಬೇಕಾದರೂ ಮಾಡು.' - ಎಂದು.

ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದರೆ ನಾವು ಉಳಿಯುತ್ತೇವೆ. ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯ ಉಳಿಯುತ್ತದೆ.

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ರಾವಣನು ಸಿಟ್ಟಾಗಿ ಹೇಳಿದ. 'ನೀನು ರಾಕ್ಷಸನಲ್ಲ. ಶೂರನಲ್ಲ. ರಾಜನೀತಿಯನ್ನು ತಿಳಿದಿಲ್ಲ. ಶೂರರಾದವರಿಗೆ ಪರಸ್ತ್ರೀ ಪರದ್ರವ್ಯ ಪರರಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಭೋಗಿಸುವುದೆ ಉತ್ತಮಧರ್ಮ. ನಿನ್ನಂಥ ನಪುಂಸಕರಿಗಲ್ಲ. ಬೇಕೆನಿಸಿದರೆ ಶತ್ರುಪಕ್ಷವನ್ನು ಸೇರು, ಇಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ಹೋಗು.'

ವಿಭೀಷಣನು ರಾಮನಿಗೆ ಶರಣಾಗತನಾದ. ರಾವಣನು ರಾಕ್ಷಸರೊಡನೆ ಬಂದು ರಾಮ ಲಕ್ಷ್ಮಣರನ್ನೂ ಕಪಿಗಳನ್ನೂ ಇದಿರಿಸಿದ. ರಾವಣ ಮಹಾಬಲಶಾಲಿಯಾದ್ದರಿಂದ ರಾಮನು ಅವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲಾರದೆ ಕೊನೆಗೆ ವಿಭೀಷಣನ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿದ. ಅವನು ಒಂದು ಮರ್ಮಸ್ಥಾನವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದಾಗ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಾಣವನ್ನು ಗುರಿಯಿಟ್ಟು ಹೊಡೆದ ರಾವಣ ಸತ್ತುಬಿದ್ದ. ಬಳಿಕ ಕುಂಭಕರ್ಣನು ಮಹಾಗದೆಯನ್ನೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಬಂದು ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಹೊಡೆದು ಅನೇಕ ಕಪಿಗಳನ್ನು ಭಕ್ಷಿಸಿ ರಾಮನ ತಲೆಗೆ ಗದೆಯಿಂದ ಹೊಡೆದ. ಆಗ ರಾಮನು ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ ಬಾಣದಿಂದ ಅವನನ್ನು ಹೊಡೆದುಕೊಂದ.

ವಿಭೀಷಣನಿಂದ ರಾವಣ ಮುಂತಾದವರಿಗೆ ಉತ್ತರ ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದ ರಾಮ. ಅವನ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಶಿವಾಲಯವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ. ಅವನನ್ನು ಸಿಂಹಾಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ ಮಾಡಿಸಿದ. ಸೀತೆಯನ್ನು ಅಗ್ನಿದಿವ್ಯದಿಂದ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ಪಾರ್ವತಿ ಪರಮೇಶ್ವರರಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿಸಿದ. ಶಿವನಿಂದ ತನ್ನ ಮಡಿದ ಸೇನೆಗೆ ಆಯುಷ್ಯವನ್ನು ದೊರಕಿಸಿದ. ಪುಷ್ಪಕವನ್ನೇರಿ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ದಾಟಿದ. ಸಮುದ್ರತೀರದಲ್ಲಿ ಸೇನಾಶಿಬಿರವನ್ನು ಹೂಡಿ ಅಲ್ಲಿ ಶಿವಲಿಂಗವನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಿಸಿದ. ದೇವತೆಗಳಿಂದಲೂ ಋಷಿಗಳಿಂದಲೂ ಪೂಜಿತನಾಗಿ ಅಯೋಧ್ಯೆಗೆ ತೆರಳಿದ. ಅಲ್ಲಿ ಭರತನಿಂದಲೂ ನಾಗರಿಕರಿಂದಲೂ ವಶಿಷ್ಠಾದಿ ಮುನಿಗಳಿಂದಲೂ ಆದರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತ ಅರಮನೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ.

ಇಂದ್ರಾದಿ ದೇವತೆಗಳು ಬಂದು ರಾಮನಿಂದ ಸತ್ಕಾರ ಪಡೆದರು. ಕಪಿವೀರರಿಗೂ ಸನ್ಮಾನಗಳಾದುವು. ರಾಮನು ಜಡೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕಿ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡ.

ರಾವಣವಧದಿಂದ ಹರ್ಷಿತರಾದ ದೇವತೆಗಳು ರಾಮನನ್ನು ಹೊಗಳಿದರು. 'ನೀನು ನಮ್ಮನ್ನು ಸದಾ ಹೀಗೆಯೆ ಕಾಪಾಡುತ್ತಿರು. ಆದಿನಾರಾಯಣನಾದ ನೀನು ಲಕ್ಷ್ಮಿಯೊಡನೆ ಸುಖವಾಗಿರು' ಎನ್ನುತ್ತ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ಹೋದರು. ಅಯೋಧ್ಯೆಯ ಜನರೂ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಹೇಳಿದರು, ನೀನು ಹಿಂತಿರುಗಿ ಬಂದು ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಕಾಪಾಡಲು ನಿಂತಿರುವುದು ನಮಗೆ ಸಂತೋಷ ಉಂಟು ಮಾಡಿದೆ. ಯಜ್ಞದಾನ ಮುಂತಾದುವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ಧರ್ಮವನ್ನು ಕಾಪಾಡುತ್ತಿರು. ರಾಮನು ಅವರಿಗೆ ವಸ್ತ್ರ ಆಭರಣಗಳನ್ನಿತ್ತು ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸಿದ. ಋಷಿಗಳ ಯೋಗಕ್ಷೇಮವನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿದ. ಅವರು ಹೇಳಿದರು 'ನೀನು ರಾಜನಾಗಿದ್ದರೆ ನಮಗೆ ಯಾವ ಚಿಂತೆಯೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ' ರಾಮನು ಅವರಿಗೆ ಮೃಷ್ಟಾನ್ನ ಭೋಜನವನ್ನಿತ್ತ. ಅವರು ಉಂಡು ತೃಪ್ತರಾಗಿ ಆಶ್ರಮಗಳಿಗೆ ತೆರಳಿದರು. ಅಂದಿನಿಂದ ರಾಮನು ನಿಷ್ಕಂಟಕವಾದ ರಾಜ್ಯವನ್ನಾಳುತ್ತ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಜೆಗಳ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿ ಪತ್ನಿಯೊಂದಿಗೆ ಮತ್ತು ಸೋದರರೊಂದಿಗೆ ಸುಖವಾಗಿದ್ದನು.

ಪಾತಕಿಯಾದವನೂ ಈ ಕಥೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ ಎಲ್ಲ ಪಾಪಗಳನ್ನೂ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಪರಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಇದನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುವವನೂ ದುರ್ಗತಿಗೀಡಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಹೇಳುವವನೂ ನರಕವನ್ನು ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ.

*ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೨ರ ಪಾತಾಳ ಖಂಡದಲ್ಲಿ ಶಿವರಾಘವ ಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಪುರಾಕಲ್ಪೀಯ ರಾಮಾಯಣ ಕಥನವೆಂಬ ಐವತ್ತಮೂರನೆ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು*

—○—

## ಅಕಥನ ಶಿವಪೂಜೆ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೫೪

**ಸೂತ ಉವಾಚ**

**ಸೂತ :-** ಶ್ರೀರಾಮನು ಭಾರಧ್ವಾಜಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಊಟ ಮಾಡಿ ಶಂಭುಮುನಿ, ವಿಷ್ಣು ಮತ್ತು ಕಪಿಗಳೊಡನೆ ತಿರುಗಿ ಸಭಾಭವನವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಸಿಂಹಾಸನವೇರಿ ಕುಳಿತ. ಶಂಭುಮುನಿ ವಿಷ್ಣು ಕಪಿಗಳು ಎಲ್ಲರೂ ಉನ್ನತವಾದ ಆಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತರು. ರಾಮನು ಶಂಭುಮುನಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದ.

**ರಾಮ :-** ಶಿವನು ಗೌತಮಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಇದ್ದು ಇನ್ನೇನು ಮಾಡಿದನು ?

**ಶಂಭು :-** ಹನುಮಂತನು ಶಿವನಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಕೇಳಿದ.

**ಹನುಮಂತ :-** ನ್ಯಾಯದಿಂದ ಸಂಪಾದಿಸಿದ ವಸ್ತುಗಳಿಂದ ಶಿವನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರೆ ಏನು ಫಲ ಸಿಗುವುದು ? ಕಳ್ಳತನದಿಂದ ಪಡೆದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಕೆಟ್ಟುಹೋದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನೂ ಸಮರ್ಪಿಸಿದರೆ ಏನು ದೋಷವಿದೆ ?

**ಶಿವ :-** ಕಪಿಯೆ, ನ್ಯಾಯದಿಂದ ಸಂಪಾದಿಸಿದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಶಿವನಿಗರ್ಪಿಸಿದರೆ ಈ ಗೌತಮನಿಗೆ ದೊರೆತಂಥ ಐಶ್ವರ್ಯ ಲಭಿಸುತ್ತದೆ. ಹಿಂದೆ ಮಂಕಣನ ಮಗನಾದ ಅಕಥನೆಂಬ ದರಿದ್ರ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿದ್ದ. ಒಳ್ಳೆ ಹೆಂಡತಿಯೊಬ್ಬಳು ಅವನಿಗಿದ್ದಳು. ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳಿರಲಿಲ್ಲ. ದುಃಖದಲ್ಲಿರುವವರನ್ನು ಕಂಡರೆ ಅವನಿಗೆ ಬಲು ಅನುಕಂಪ. ಐದು ದಿನ ಉಪವಾಸವಿದ್ದು ಆರನೇದಿನ ಉಣ್ಣುವ ವ್ರತವನ್ನು ಸದಾ ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಒಮ್ಮೆ ಐದುದಿನ ಉಪವಾಸ ಮಾಡಿ ಆರನೆ ದಿನ ಉಣಲು ಆತ ಹೊರಟಾಗ ಒಬ್ಬ ಯತಿ ಅತಿಥಿಯಾಗಿ ಬಂದು 'ನಾನು ಮಾಸೋಪವಾಸಿ. ಇಂದು ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಪಾರಣೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.' ಬೇರೆ ಎಲ್ಲಿಗೂ ಹೋಗಲಾರೆ' ಎಂದ.

ಆಕಥನು ಯತಿಯ ಕಾಲು ತೊಳೆದು ಬಾಳೆ ಎಲೆಯಲ್ಲಿ ತನಗಾಗಿ ಸಿದ್ಧಪಿಡಿಸದ ಅನ್ನವನ್ನು ಉಣಬಡಿಸಿದ. ಯತಿ ಉಂಡು ತೃಪ್ತನಾಗಿ ಹೊರಟುಹೋದ. ಇತ್ತ ಆಕಥ ದಂಪತಿಗಳು ಕಪೋತ ವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಪಾರಿವಾಳಗಳಂತೆ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಹೆಕ್ಕಿತಂದು ಅನ್ನವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದರು. ಬಳಿಕ ಶಿವಪೂಜೆಗೆ ಆಕಥ ಕುಳಿತಿದ್ದಾಗ ದಿಗಂಬರನಾದ. ಒಂದು ಕಣ್ಣು ಒಂದು ಕಾಲು ಇಲ್ಲದ ಕಿವಿ ಕೇಳಿಸದ ಮುನಿ ಅತಿಥಿಯಾಗಿ ಬಂದ. ಅವನು ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞ ಸಾಮಗಾನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಆಕಥನು ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಕರೆದು ಹೇಳಿದ.

**ಆಕಥ :-** ಆ ಅತಿಥಿಗೆ ನಮ್ಮ ಅನ್ನದಲ್ಲಿ ಅರ್ಧ ಭಾಗವನ್ನು ಬಡಿಸು. ಉಳಿದ ಅರ್ಧ ಭಾಗ ನಿನಗಿರಲಿ. ಈ ಆರನೆ ದಿನವೂ ನೀನುಣ್ಣದಿದ್ದರೆ ಬದುಕಿ ಉಳಿಯಲಾರೆ, ಅಲ್ಲವೆ ?

**ಹೆಂಡತಿ :-** ಇಷ್ಟು ಆಯುಷ್ಯವೆಂದು ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದಿದ್ದರೆ ನಡುವೆ ಮರಣ ಬರಲಾರದು.

**ಆಕಥ :-** ದಕ್ಷನಿಗೆ ಆಯುಷ್ಯವಿದ್ದರೂ ವೀರಭದ್ರನು ತಲೆ ಕಡಿಯಲಿಲ್ಲವೇ ! ನಮ್ಮಂಥ ಪಾಪಿಗಳಾದ ಮನುಷ್ಯರ ಪಾಡೇನು ? ನಿನ್ನ ಪಾಲಿನ ಅನ್ನವನ್ನು ನೀನುಣ್ಣು. ನನ್ನ ಪಾಲಿನದನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಬಡಿಸು.

**ಹೆಂಡತಿ :-** ನೀನು ಉಪವಾಸವಿರುವಾಗ ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನಾನು ಹೇಗೆ ಉಣಲಿ ? ನಾನು ಹಿಂದೆಂದಾದರೂ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದ್ದೆನೆ? ಅನ್ನವೆಂಬುದು ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಪ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಸಾಮಾನ. ಅನ್ನವಿಕ್ಕಿದರೆ ಪ್ರಾಣದಾನ ಮಾಡಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಅನ್ನದಿಂದಲೆ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಹುಟ್ಟು ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳು. ಅಸ್ಥಿರವಾದ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅನ್ನದಾನ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ಜನ್ಮವೆ ನಿರರ್ಥಕ. ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮೊಡನೆ ಬರುವುದು ಪುಣ್ಯ ಒಂದೆ. ಬಂಧು ಮಿತ್ರ ಯಾರೂ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಹೆಂಡತಿಯ ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದಮೇಲೆ ಆಕಥನು ನಿಶ್ಚಿಂತೆಯಿಂದ ಎಲ್ಲ ಅನ್ನವನ್ನೂ ಮುನಿಗೆ ಬಡಿಸಿದ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಹುಚ್ಚನು ಎಲ್ಲಿಂದಲೊ ಬಂದು ಆ ಮುನಿಯನ್ನು ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಗೆತ್ತಿ ತಂದು ಮನೆಗೆ ಬೆಂಕಿ ಇಟ್ಟ. ಆಕಥ ದಂಪತಿಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹೊಡೆದ. ಉಪವಾಸದಿಂದ ಅಶಕ್ತರಾದ ಅವರು ಏನೂ ಮಾಡುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ಇತ್ತ ಮನೆಯೊಳಗಿದ್ದ ಶಿವಲಿಂಗವನ್ನು ಬೇಗನೆ ಹೊರಗೆ ತರಲು ಆಕಥನು ಒಳಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ. ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಅರ್ಪಿಸಿದ ವಸ್ತ್ರ ಭೂಷಣ ಮುಂತಾದುವೆಲ್ಲ ಆಗಲೆ ಸುಟ್ಟು ಹೋಗಿತ್ತು. ಲಿಂಗವನ್ನು ಹೊರಗೆ ಎತ್ತಿ ತಂದು ಹೆಂಡತಿಯ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ. 'ಶಿವನ ಪೂಜೆಯ ಎಲ್ಲ ವಸ್ತುಗಳೂ ಸುಟ್ಟು ಹೋದುವು. ನನ್ನ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಮುಖ ಒಂದೆ ಸುಟ್ಟಿದೆ. ಇದು ಕೂಡದು. ನನ್ನ ಶರೀರವನ್ನೆಲ್ಲ ಸುಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವೆನು.

ಆ ಹೆಳವ ಮುನಿ ಹೇಳಿದ, 'ಶಿವನ ವಸ್ತ್ರ ಭೂಷಣಗಳು ಸುಟ್ಟರೆ ಬೇರೆ ಅಂಥವೆ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ತಂದು ಅರ್ಪಿಸಿದರಾಯಿತು.' ಆಕಥನೆಂದ, 'ನಾನೆಲ್ಲಿಂದ ತರಲಿ ? ಕಳವು ಮಾಡಿ ತರಲೆ ? ಹಾಗೆ ಅನ್ಯಾಯದಿಂದ ತಂದ ವಸ್ತುಗಳಿಂದ ಶಿವ ಪೂಜೆಮಾಡಿದರೆ ಶುಭವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.' ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಆಕಥನು ಬೆಂಕಿಗೆ ಹಾರಲು ತೊಡಗಿದ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಆ ಲಿಂಗವನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಹುಚ್ಚನು ಅದೃಶ್ಯನಾದ. ಹೆಳವನು ಶಿವನಾಗಿ ನಿಂತ. ಆಕಥನನ್ನು ತಡೆದು 'ಮುನಿಯೆ, ಚಿಂತಿಸಬೇಡ. ಬೇಕಾದ ವರವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳು' ಎಂದ. ಆಕಥನು ಪ್ರಭುವಿನ ಪಾದದಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚಲವಾದ ಭಕ್ತಿ ತನಗುಂಟಾಗಲೆಂದು ಬೇಡಿದ.

**ಸೂತ :-** ರಾಮನು ಈ ಕಥೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಸಂತುಷ್ಟನಾದ. ಭಾರದ್ವಾಜನನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಪ್ರಯಾಣಕ್ಕೆ ಅನುಮತಿ ಬೇಡಿದ. ಭಾರದ್ವಾಜನು ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟ. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಹೊರಟು ಹೋದರು.

**ಮುನಿಗಳು :-** ರಾಮನು ಅಯೋಧ್ಯೆಗೆ ಹೋಗಿ ಏನು ಮಾಡಿದ? ಶಂಭುಮುನಿ ಏನು ಮಾಡಿದ?

**ಸೂತ :-** ಮರುದಿನ ಕೌಸಲ್ಯೆಯ ಮಾಸಿಕ ಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು ರಾಮನು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಉತ್ತಮ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಅವನು ಕರೆಸಿಕೊಂಡ ಶಂಭು, ನಾರದ, ರೋಮಶ, ಭೃಗು ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ, ಇವರು ಆಮಂತ್ರಿತರಾದರು. ಒಪ್ಪೊತ್ತು ಊಟಮಾಡಿ ಭೂಶಯನ ಮಾಡಿದ ರಾಮ ಮರುದಿನ ಎದ್ದು ಪ್ರಾತಃಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಅಡಿಗೆ ಮಾಡಿಸಿದ. ವಡೆ ಮುಂತಾದ ಮೂವತ್ತೆಂಟು ಬಗೆಯ ಭಕ್ಷ್ಯಗಳು, ಆರು ಬಗೆ ಪಾಯಸ, ಇನ್ನೂರು ಬಗೆಯ ಪಲ್ಯ, ಮುನ್ನೂರು ಬಗೆಯ ಪಕ್ವಾನ್ನಗಳು. ಇವನ್ನೆಲ್ಲ ಮಾಡಿಸಿ ತಮ್ಮಂದಿರು ಮತ್ತು ಪುರೋಹಿತರೊಡನೆ ನದಿಗೆ ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ಸರಯೂ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಮಿಸಿ ದೇವತಾರ್ಚನೆಯನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ಬಂದು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಸ್ವಾಗತ ಹೇಳಿದ, ರಾಮ. ಪ್ರಾಣಾಯಾಮ ಸಂಕಲ್ಪಮಾಡಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಆಸನವನ್ನಿತ್ತ. ರೋಮಶ ನಾರದರನ್ನು ವಿಶ್ವೇ ದೇವತೆಗಳ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೂ ಶಂಭು ಭೃಗು ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರರನ್ನು ಮಾತೃ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೂ ವರಸಿದ. ಗೋಮಯದಿಂದ ಮಂಡಲಮಾಡಿ ಅವರನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದ. ಸೀತೆ ತಂದಿತ್ತ ನೀರಿನಿಂದ ಅವರ ಕಾಲು ತೊಳೆದು ಆಚಮನಮಾಡಿಸಿ ಅರಮನೆಯೊಳಗೆ ಕರೆದೊಯ್ದ. ಆಗ ಒಬ್ಬ ಮುದಿಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಬಂದ, ತುಂಬ ಕೃಶನಾಗಿದ್ದನಾತ. ತಲೆ ಕಾಲುಗಳು ನಡುಗುತ್ತಿದ್ದುವು. ಕೆಮ್ಮುತ್ತಿದ್ದ ಜೊಲ್ಲು ಸುರಿಸುತ್ತಿದ್ದ. 'ನಾನೊಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ನನಗೂ ಊಟಕೊಡು' ಎಂದನಾತ. ರಾಮನು ಲಕ್ಷ್ಮಣನನ್ನು ಕರೆದು 'ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಕಾಲು ತೊಳೆ' ಎಂದ. 'ರಾಮ, ನೀನೆ ಕಾಲು ತೊಳೆದರೆ ನಾನುಣ್ಣುವೆನೆಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ. 'ನನ್ನನ್ನು ತಿರಸ್ಕಾರದಿಂದ ಕಾಣುವೆಯ ? ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ನನಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನವರೇನು ? ನಿನಗೆ ಋಷಿಗಳು ಆಚರಿಸುವ ಶ್ರಾದ್ಧನಿಯಮಗಳು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ನನಗೆ ಅವಮಾನ ಮಾಡಿದರೆ ಎಲ್ಲ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನೂ ಅವಮಾನಿಸಿದಂತೆ. ಅದರಿಂದ ಶ್ರಾದ್ಧ ಕೆಡುತ್ತದೆ. ನೀನೂ ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುವೆ' ಎಂದು ಆಕ್ಷೇಪಿಸಿದ. ರಾಮನು ಒಡನೆ ತಾನೆ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಕಾಲು ತೊಳೆದು ಆಚಮನಮಾಡಿ ಎಲ್ಲ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೂ ಆಸನವಿತ್ತು ಪ್ರಾಣಾಯಾಮ ಮಾಡಿದ. ಅವರ ಅನುಜ್ಞೆಪಡೆದು ಅಪಾಹತ ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ ದ್ವಾರದೇಶದಲ್ಲಿ ಎಳ್ಳುನೀರು ಬಿಟ್ಟ. ಉದೀರತಾ ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಪಿತೃಪಾತ್ರ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಎಳ್ಳುನೀರೆರೆದ. ಗಾಯತ್ರಿಯಿಂದ ವಿಶ್ವೇದೇವ ಪಾತ್ರಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷತೋದಕವನ್ನಿತ್ತ. ಅಡಿಗೆಯನ್ನೆಲ್ಲ ಪ್ರೋಕ್ಷಿಸಿದ. ಶ್ರಾದ್ಧ

ಭೂಮಿಯನ್ನು ಗಯೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ ಜನಾರ್ದನನ್ನೂ ವಸುಮುಂತಾದವರನ್ನೂ ಪಿತೃಗಳನ್ನೂ ಧ್ಯಾನಿಸಿ ಶ್ರಾದ್ಧಮಾಡೆಂದು ಮಂತ್ರವನ್ನು ಹೇಳಿದ. ಯಮ ಅಥವ ಅಕ್ಕಿಯಿಂದ ವಿಶ್ವೇದೇವಾರ್ಚನೆ, ಬುಡತುದಿಗಳಿಂದ ಎರಡುದರ್ಭೆ ಸೇರಿಸಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅಕ್ಷತೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಲಗಾಲನ್ನು ಮಂಡಿಹಾಕಿಕೊಂಡು ವಿಶ್ವೇದೇವಸ್ಥಾನದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಕೈಗೆ ನೀರೆರೆದ. ಪುರೂರವಾರ್ದ್ರವ ದೇವತೆಗಳಿಗಿದು ಆಸನವೆನ್ನುತ್ತ ಆಸನವನ್ನಿತ್ತ. ಕ್ಷಣವನ್ನು ಕೇಳಿ ದರ್ಭೆಯ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಪಾತ್ರೆ ಕವುಚಿಟ್ಟು ಅದರ ಮೇಲೆ ಕೂರ್ಚವಿಟ್ಟ, ರೌಕ್ಮಪಾತ್ರೆಯ ನೀರಿನಿಂದ ಪ್ರೋಕ್ಷಿಸಿ ಕೂರ್ಚವನ್ನು ಪಾತ್ರೆಯೊಳಗಿಟ್ಟು ಶಂನೋದೇವಿ ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ ನೀರೆರೆದ. ಯವೋಸಿಧಾನ್ಯರಾಜೊವಾ ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಯವವನ್ನು ಹಾಕಿದ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಅರ್ಘ್ಯವನ್ನಿತ್ತ. ವಿಶ್ವೇದೇವರ ನ್ನಾವಾಹಿಸಿದ 'ವಿಶ್ವೇದೇವಾಃ ಶ್ರುಣುತೇಮಂ, ಆಗಚ್ಛಂತು ಮಹಾಭಾಗಾಃ ಎಂಬ ಮಂತ್ರ ಉಚ್ಚರಿಸಿದ. ವಿಶ್ವೇದೇವಪಾತ್ರೆಯನ್ನೂ ಪವಿತ್ರವನ್ನೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಕೈಲಿಟ್ಟ'. ಯಾ ದವ್ಯಾ ಆಪಃ. ಎಂದು ಅರ್ಘ್ಯವಿತ್ತ. ಶುದ್ಧೋದಕವನ್ನಿತ್ತ. ಅಕ್ಷತೆಯಿಂದ ಪೂಜಿಸಿದ.

ಜನಿವಾರವನ್ನು ಎಡಗಡೆಗೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಉಪವೀತಿಯಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಆಸನವನ್ನಿತ್ತು ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ಮುಖಮಾಡಿ ಕ್ಷಣವನ್ನಿತ್ತ. ಮೂರು ಪಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ಕವುಚಿಟ್ಟು ಮೂರು ಪವಿತ್ರಗಳನ್ನು ಅವುಗಳ ಮೇಲಿಟ್ಟು ಪ್ರೋಕ್ಷಿಸಿ ಪಾತ್ರೆಯೊಳಗಿಟ್ಟು ಶಂನೋದೇವಿ ಎಂದು ನೀರೆರೆದ. ತಿಲೋಸಿ ಸೋಮದೇವತ್ಯಃ ಎಂದು ಎಳ್ಳುಹಾಕಿದ. ಪಿತೃಗಳನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಲ್ಲಿ ಆವಾಹಿಸಿ ಉಶಂತಸ್ತ್ವಾ ಎಂದು ಮಂತ್ರದಿಂದ ಅರ್ಘ್ಯವಿತ್ತ. ಅರ್ಚನೆ ಮಾಡಿದ. ಸೋಮಾಯ ಪಿತೃಮತೆ ಸ್ವಧಾ ನಮಃ ಯಮಾಯಾಂಗಿರಸೇ ಸ್ವಧಾನಮಃ ಅಗ್ನಯೇ ಕವ್ಯವಾಹನಾಯ ಸ್ವಧಾನಮಃ ಎಂದು ಮೂರು ಬಾರಿ ತುಪ್ಪಬೆರಸಿದ ಅನ್ನದಿಂದ ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಅಹುತಿಕೊಟ್ಟು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಪಿತೃಪಾತ್ರಕ್ಕೆ ಮೂರುಬಾರಿ ಅನ್ನ ಹಾಕಿದ. ಉಳಿದ ಅನ್ನವನ್ನು ಪಿಂಡ ಪಾತ್ರಕ್ಕೆ ಹಾಕಿದ. ಭಕ್ಷ್ಯಭೋಜ್ಯಗಳನ್ನು ಬಡಿಸಿದ.

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಮುದಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ತನಗೆ ಹಸಿದಿದೆ ಬೇಗನೆ ಬಡಿಸು ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದ. ರಾಮನು 'ಕ್ಷಣ ಕಾಲ ತಾಳು' ಎನ್ನುತ್ತ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಪಿತೃಗಳಿಗೂ ಅನ್ನದಾನ ಮಾಡಿ ಮುದಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೂ ಬಡಿಸಿದ. ಅವನು ಒಂದೇ ತುತ್ತಿಗೆ ಎಲ್ಲವನ್ನು ತಿಂದು 'ನೀನು ಬಡಿಸಿದುದು ಪ್ರಾಣಾಹುತಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಆಯಿತು. ಮಾಡಿದ ಅಡಿಗೆಯೆಲ್ಲ ನನಗೊಬ್ಬನಿಗೆ ಪ್ರಾಣಾಹುತಿಗೆ ಸಾಲದು. ನನಗೆ ಊಟವೆಲ್ಲಿದೆ ? ಇವರಿಗೆಲ್ಲಿದೆ ? ಎನ್ನತೊಡಗಿದ. ರಾಮನು ಆಶ್ಚರ್ಯಪಟ್ಟು ಶಂಭುವಿನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಬೇಡಿದ, ನೀನು ತಂದೆ. ಪಾರ್ವತಿ ತಾಯಿ, ಅನ್ನಪೂರ್ಣೆ. ಅವಳು ಬಡಿಸಲಿ. ಆಗ ಪಾರ್ವತಿ ತಾನೆ ಬಡಿಸ ತೊಡಗಿದಳು. ಕೈಗೆ ಹಾಕಿದ ಪಾಯಸವನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಕುಡಿದ. ಆದರೂ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಪಾಯಸವಿತ್ತು. ಅದು ಅಕ್ಷಯವಾಗಿತ್ತು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಇನ್ನೊಂದು ಕೈಯೊಡ್ಡಿದ. ಆ ಕೈಗೂ ಪಾರ್ವತಿ ಪಾಯಸ ಬಡಿಸಿದಳು, ಅದೂ ಅಕ್ಷಯವಾಯಿತು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಇನ್ನೊಂದು ಕೈ ಒಡ್ಡಿದ. ಅದಕ್ಕೆ ತೊವ್ವೆ ತುಪ್ಪದನ್ನಗಳನ್ನು ಬಡಿಸಿದಳು. ಅದೂ ಅಕ್ಷಯವಾಯಿತು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಸಾವಿರಾರು ಕೈಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿ ಒಡ್ಡಿದ. ಅವುಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ಅಕ್ಷಯವಾದ ಅನ್ನ ತುಂಬಿದ ಮೇಲೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸುಮ್ಮನಾದ.

ಬಳಿಕ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಆ ಅನ್ನವನ್ನೆಲ್ಲ ಮೈಗೆ ಬಳಿದುಕೊಂಡು ಎದ್ದ. ಅವನು ಹಾಗೆ ಮಾಡದಿರುತ್ತಿದ್ದರೆ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಅನ್ನ ಪಾಯಸಗಳು ತುಂಬಿರುತ್ತಿದ್ದುವು ಊಟಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಬೇಡಿದ ಅನ್ನ ಅಕ್ಷಯವಾಗಿತ್ತು. ಬೇರೆ ರೀತಿಯಿಂದ ಅದನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿದರೆ ಅಕ್ಷಯವಾಗಲಾರದೆಂದುಕೊಂಡು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದ್ದ.

ರಾಮನು ಬಡಿಸಿದ ಎಲೆಗಳಿದ್ದಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಪಿಂಡ ಪ್ರಧಾನ ಮಾಡಿದ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಕೈ ಬಾಯಿ ತೊಳೆದುಕೊಂಡು ಹೋದರು. ಮುದಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು 'ತಾನು ಏಳಲು ಅಸಮರ್ಥನು' ಎಂದ. ಹನುಮಂತನು ಅವನನ್ನು ಬಾಲದಿಂದ ಮಣೆಸಹಿತವಾಗಿ ಎತ್ತಿ ಬಹು ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಹೊರಗೆ ತಂದಿಟ್ಟ. ಜಾಂಬವಂತನು ನೀರು ತಂದಿತ್ತರೆ ಬೇಡವೆಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ. 'ಸೀತೆ ತೊಳೆಯಬೇಕು ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ನೀರು ಹಾಕಬೇಕು' ಎಂದ. ಅವರು ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದರು. ಜಾಂಬವಂತನು ಅವನನ್ನೆತ್ತಿ ಆಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿದ. ರಾಮನು ತಾಂಬೂಲವನ್ನಿತ್ತ. ಸೀತೆ ಅವನ ಕಾಲೊತ್ತಿದಳು. ಶಂಭುಮುನಿ ಪಾರ್ವತಿಯರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಮುಖ ನೋಡುತ್ತ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೆ ಪರಸ್ಪರ ಏನೋ ಮಾತನಾಡಿಕೊಂಡರು. ಒಡನೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಶಂಖ ಚಕ್ರಗಧಾಧಾರಿಯಾಗಿ ಮೈದೋರಿದ. ಶಂಭೂವೂ ಮುಕ್ಕಣ್ಣ ಶಿವನಾಗಿ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಕೈಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ನಿಂತ. ರಾಮನು ನೋಡಿ ರೋಮಾಂಚಿತನಾಗಿ ದಂಡ ಪ್ರಣಾಮ ಮಾಡಿದ. ಆನಂದದ ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸಿದ. ಶಿವನು ರಾಮನನ್ನೆಬ್ಬಿಸಿ ಬಿಗಿದಪ್ಪಿ ತಲೆಯನ್ನಾಘ್ರಾಣಿಸಿದ. 'ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳಿಗೂ ದುರ್ಲಭವಾದ ವರವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ, ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳು' ಎಂದ.

ರಾಮನೆಂದ, 'ಶಿವನೆ, ನಾನು ಕೇಳಿ ಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದುದೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಏಕಚಕ್ರಾಧಿಪತ್ಯವಿದೆ. ಕರ್ಮದಿಂದ ಸ್ವರ್ಗವೂ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಆರೋಗ್ಯವಿದೆ. ನಾರಿಯರಲ್ಲೆ ಉತ್ತಮಳಾದ ಸೀತೆ ಇದ್ದಾಳೆ. ಎಲ್ಲ ರಾಜರೂ ಅಧೀನದಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಜೆಗಳೂ ಧರ್ಮದಿಂದಿದ್ದಾರೆ. ನೀನು ಬಂದುದೆ ನನಗೆ ಸಂತೋಷ ಉಂಟುಮಾಡಿದೆ. ಆದರೂ ಒಂದು ವರ ನೀಡು. ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಸ್ಥಿರವಾದ ಭಕ್ತಿ ಇರಲಿ. ನೀನು ನನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಧರ್ಮ ಭೋದನೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಇರು.'

ಶಿವನು 'ಹಾಗೆ ಆಗಲಿ' ಎಂದ.

ವಿಷ್ಣುವೂ ಹೇಳಿದ, 'ರಾಮ, ನಾನೇನು ವರ ನೀಡಲಿ ಹೇಳು' ರಾಮನೆಂದ. ನನಗೆ ಬೇಕಾದುದನ್ನು ಶಿವನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಆದರೂ ಒಂದುವರ ಬೇಡುತ್ತೇನೆ. ನೀನು ಸದಾ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿರು.' ಹರಿಯು 'ಆಗಲಿ' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಸೀತೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದ 'ನಿನಗೇನು ವರ ಬೇಕು ?' 'ನನ್ನ ಪತಿ ಈಗಾಗಲೆ ವರಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾನೆ. ನನಗೆ ಇನ್ನೇನೂ ಬೇಡ. ವರವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಪರಮಪುರುಷನಾದ ರಾಮನನ್ನೆ ಹಗಲಿರುಳು ಧ್ಯಾನಿಸುವಂತೆ ವರ ನೀಡು'. ಎಂದಳು ಸೀತೆ

*ಶ್ರೀ ವ್ಯಾಸಪ್ರಣೀತ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೨ರ ಪಾತಾಳಖಂಡದಲ್ಲಿನ ಅಕಥನ ಶಿವಪೂಜೆ ಎಂಬ ಐವತ್ತನಾಲ್ಕನೆ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿಯುವುದರೊಂದಿಗೆ*

**ಪಾತಾಳಖಂಡವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಯಿತು**

ಸರ್ವೇಜನಾಃ ಸುಖಿನೋ ಭವಂತು

ಓಂ ಶಾಂತಿಃ ಶಾಂತಿಃ ಶಾಂತಿಃ

—○—